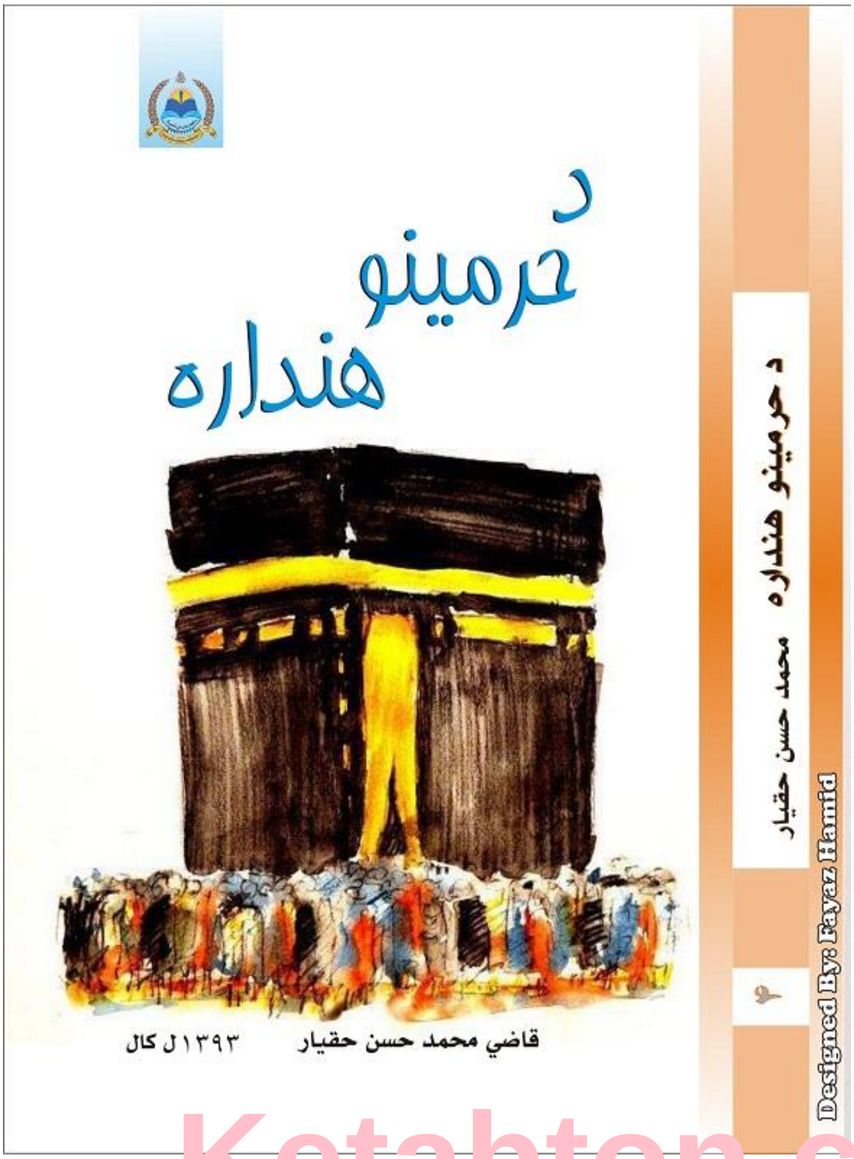

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمینو هینداره

www.melitahrik.com 0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار
کابل – افغانستان

۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمینو هېنداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

د چاپ حقوق محفوظ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خپلې مېنې، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند یې راته د سکون او اطمینان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړليک

سرليک	مخ
منزل د ټولويودی خو سفر جداجدا	۱
د عزم جزم	۴
ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې	۸
هرات که د افغانستان دوبۍ	۱۲
الانتظار اشد من القتل	۱۵
د يارانو بنډارونه	۲۲
مرمرين قبر	۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو	۲۸
ارګ يا اختيارالدين کلا	۳۱
د يو انتظار پای او د بل پيل	۳۳
درې نيم ساعته ولاړه	۳۶
جدې ته الوت	۳۷
ميقات	۴۰
په ژمي کې دوبی	۴۳
جده	۴۵
د ملک عبدالعزيزنړيوال هوايي ډګر	۴۷
د فيوضاتو ښار ته	۴۸
د وقار او پرتم ښار	۵۰
شهزاده ملنګ	۵۲
مکة المکرمة	۵۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکي جغرافيه او تاريخ..۵۲
د مکې مکرمې فضايل..............................۵۷
د حرم حدود..................................۶۰
حرم يا کعبه..................................۶۳
د کعبې تاريخ او ودانوونکي..................۶۴
د ملک عبدالعزيز په پيرکې د کعبې بيا رغونه..........۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجيانو سرخيل...................۷۲
صفا او مروه....................................۷۷
په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان......................۸۴
سعودي له نېستمنو سپين ږيرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۲
د حرم حوېلۍ..۸۸
سعود کورنۍ او حرمين..................................۹۲
د ملک عبدالعزيز په پير کې ۹۳
د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي سترې پراختيا دوهم پړاو................................۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سېلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ايرکنډيشن ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې.......................................۱۰۵
د مسجدالحرام منارې ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنداړونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شیبه.. ۱۱۵
نهال او نفیسه.. ۱۱۶
زمزم ته بې صبري.. ۱۱۹
لومړۍ جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج.. ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت.. ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد.. ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟.. ۱۶۵
البیک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزیر دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بیې......................................۱۷۷
د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مینې رښتونی خوند..۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشو غار..۱۸۵
د نیستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه..۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تېلیفون...۱۹۹
حرم او جنازې..۲۰۱
نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی...۲۰۴
ثور غار...۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختیا...۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نیم یې ستا اونیم یې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم...۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَوني سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواګان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتيان او فتواګانې.................................. ۲۲۸
روغتيا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر.............................. ۲۳۰
د مېړه او مېرمنې مينه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
بېلابېلې ليدنې ۲۳۷
د حاجيانو ځينې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځينه دوکاندارانې او سوالګر.............................. ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري ۲۵۴
له حديبيې څخه احرام.............................. ۲۶۱
جعرانه که جغرافيه؟.............................. ۲۶۲
شاهد ۲۶۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ايرانيانو کودتا.............................. ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پيدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي.............................. ۲۷۵
حج ته هوايي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۶
د جنوبي اسيا مکتب.............................. ۲۷۷
دابن لادن مسجد.............................. ۲۷۹
دريم مخلوق.............................. ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸
د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲
د رڼا او بريا په ښار کې ۲۸۴
صفه او رياض الجنة.. ۲۸۶
د نبوي حرم پراختيا ۲۸۹
د جمال ښار.. ۲۹۲
جنة البقيع.. ۲۹۴
په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸
پردېس کوربانه... ۲۹۹
احزاب يا ګڼ لښکريزه جګړه.................................. ۳۰۱
د احد ډګر ۳۱۰
له ډاکټر باز محمد ښادمن سره................................ ۳۱۵
د سلمان فارسي بڼ... ۳۱۶
د حضرت عثمان کوهي.. ۳۱۸
عجوه.. ۳۱۹
په مدينه منوره کې زموږ هستوګنځی............................... ۳۲۰
د نبوي حرم امامان ۳۲۱
د نبوي حرم کتابتون... ۳۲۳
د مديني بازار او هوا... ۳۲۴
د حرم ځمکتلی... ۳۲۸
د ديدن وروستۍ شېبې... ۳۳۰
د شباکيا جريمه.. ۳۳۴
ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم.............................. ۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته..۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډېریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیڅلی سفر اوسپیڅلي ځایونه ،ددین دپیژندلو نښې او الهي شعائر او دې نښو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې دډېتنګانو جلیل القدره صحابه ووتړلې خاطرې.

له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلي او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .

یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه مې څو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو دیني فرائضو کې حج سخته او له ستونزو ډکه فریضه ده اوددې فریضې دښه اداکولو لپاره له حرمینو سره بلدتیا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج دیونلیك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپیر ولید او ومې لیدل چې حاجیان خصوصا افغان حاجیان ځومره دحج له مناسکوسره نابلده او یا بې پروادي، ځومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضایع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځایونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره ځومره توپیرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج یو جامع ،هراړخیز علمي او عملي یونلیك اودحرمینو یوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمینو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او لیدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دلیدلو په څېر وي، زما رشته شرعیات دي ، په مسجدکې به مې ترهدایې او شرح وقایې په کتابونو اوبیا په پوهنتون کې خو کوم لس څله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرځه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعیت اټکل یوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمینو له پراختیاسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰ متره لیری وخواوس یې ودانې شریکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن یې نښه هم نشته اوس دتیګو او اغزیو ځای قیمتي مرمرو نیولی دی، همدالامل وچې ومې پتییله داسې یونلیك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفي کړم ،اوهم دحج دځینو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل ليدلي اواورېدلي لـه خلکوسره شـريك کـړم اوهـم خپلـو ورونـو ته مشورې ورکړم او هغه متـل عملي کـړم چې د (ړومبي پـل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپـل محتـرم لوستونکي او دحرمينو مينه وال له ځان سره پخپـل ټـول سفراويون کـې لاس نيـولي وګرځوم ،خپل ليدلي پرې ووينم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمينو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړي درجه مفسـد هيـواد دچـارواکيود فسـادمخه ونـه نيـول شـوه او هلتـه يـې هـم د فساداو غلابويونو حاجيان او دحج پروسه اغيزمنـه کـړې ده. دې اړخ تـه مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هيلـه ده چې تاسـو درنـو لوسـتونکيو تـه مـې دحرمينـو يـو لويـه ،رڼـه ،هراړخيـزه هنـداره او دجمشـيد جـام درکـړی وي چـې حـرمين او دحـج مراسم پکې ښـه وليـدلی او ښـه وځلـولی شـئ. نورنـو د(بـرګ سبز تحفـه درويش) په مصداق داهنداره درسپارم خو پـه ټينګـار سره هيلـه کـوم چې که الله ج موحرمين نصيب کړل نو هلته هم راتـه دعـاکوئ او کـه نـه دلته مې دهرنېك عمـل داداکولـو پروخت لـه دعـاهير نکـړئ. ځکـه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمينو دزيارت هيله مو رښتتوني اودزړه له تله وي نو هرومرو بـه ورځئ اوپـردې رنجوبـه مـو سترګې تـورېږي ځکـه چې مادرتـه دعـاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو يو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لومړی څه مې چې په کور او خپل چاپيريال کې زده کړي دي هغه بسم الله الرحمن الرحيم دی مور به مې چې راته مخ هم مينځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به يې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلي او درنه کلمه لااله الاالله محمدرسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کريم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پيلاوه نو له : (**کريما ببخشای برحال ما**) نه وړاندې مې استاد (**رب يسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخير**) دعا را باندې ولوسته او ځوځله يې راسره تکرار کړه . که په هرځو مره تياره او دوبرې ځای کې به روان وو نوله ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ويله مورې به چې دهرکار په پيل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې دډېر لوی غرموشاته ودرېد.که له کوچنيتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښايي ما هم له الله او بسم الله پرته ليکلي وای چې : ژوند ټول سفر سفر دی، دځمکې پر سر ټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له يوه ټاکلي ټکي پيل کړی او په يوه ټاکلي ټکي يې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه يې پيل دده په واک کې دی او نه يې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي او نه منزل.

ځينې سفرونه لنډ او ځينې اوږده دي، په ځينو کې د انسان مجازي يا تشريعي خوښه شامله وي خو ځينې بيا په تکويني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي ، د سفر پيل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل يو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې يې د تل لپاره واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پیینۍ (کایناتو) په سلګونه میلیونیزکاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګي کې ځاځکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بیاهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پیینۍ حکومت کوي او الله ج هغه سیارې چې عمر او حجم یې د انسان مېشتې کړي (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د یو نامرئي (نه لیدونکي) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سیر او سیاحت سره مینه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتیا لري چې خپل چاپېرچل اوپه طبیعت کې موجودې پدیدې وپېژني، ویېویني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سیارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتواو ملموساتو محیط واوسي په ژوند کې د اضدادوپر فلسفه پوه شي.

خو د ځینو انسانانو په پرتله دا مینه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ څخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه ،ذخیره کوله او بیابه د ښوونځي او پوهنتون په رخصتیو کې سیاحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور،په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمیر،آن د ایران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی یم، د سمندر لیدلو ته مې تلوسه ډېره وه او دا هیله مې آن په هماغه کوچنیوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم یا هوایي یا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولایات مې یا ټول یا پــه نسبي ډول ولیدل ،دافغانستان شمالي ګاونډیان اودسیمې ځینې هېوادونه مې هم یاله نږدې یاله لېرې ولیدل.

خوزه چې اوس کوم یونلیک تاسو درنو ته وړاندې کــوم هغــه د یــو داسـې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او یادښتونه دي، چې هر مسلمان یې د زړه له کومې غواړي ،داسفر یې ارمان او د ژوند ستره هیله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هیله وي چې کم تر کمه یو ځل خو د اسلام د مبآرک دیـن د نشئت ،ځــوانۍ او خپرېــدو ځایونــه، د الله ج کــور د افضــل الخلایــق او رحمــت للعـالمین، پیغمبر(ص) د ځاپوړو، کوچنیتـوب ، ځوانۍ مېنـه او دهغـه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سیاسي او دیني استحکام شاهده سیمه او داسلام د ستر پیغمبر مبارکه روضه ووینې.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم داهیله په څپو وه ،کله بـه چې د حج وخت راغی نو دې مینې به بې تابه کړم زړه او روح بـه مـې نـا ارامـه شـو. ناستې او ولاړې بـه خونـد نـه راکـاوه. خو خپـل تش لاس مـې دښـمن اوددې سپېڅلې هیلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوینده یابنده وي او بیا ځوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فیوضـاتو ډکـه الهـي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، ځوک چې الله ج غـواړي نـو لـه شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زمـا بـې صبرۍ تـه پـه کتلـو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوینې یې راباندې ولوروله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پــــس لـــــه بنـــــده دی داعــــــزم
دخوشــــــحال دخـــــاطر جـــــزم
یـــــا نیـــــولی مـــــخ مکـــــې تـــــه
یـــــــا مغولــــــــو ســـــــره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له لیکنې سره یې ربط یا داصولیینو په وینا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده) کړ.

که څه هم حج ته د نوم لیکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نویو مراجعینو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعیف ته مې وویل چې ښاغلي ملا عبدالحکیم منیب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستیال و سپارښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمینه برابره کړي ، ښاغلي منیب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه یې سره پالو، خوزما ، نه پوهېږم یو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته یم ، خو ددوستانو لپاره دوستانو ته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منیب صاحب یواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوږلی او په هره ستونزه کې یې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتیا او پېژندګلوۍ په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منیب صاحب منفي ځواب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته دتللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو ما به هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټېلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زموږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دېرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو .منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلیفون خبر راکړ چې د سیروسفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړې هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او بربت یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل دا چې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یو بل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره ځلبرویشت تنه د کابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټېلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلویزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وویل نور ټینګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وویل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ما په کابل ښارکې د ژوند ترځنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي ، دوه کاله په هرات کې عمومي رئیس وم، چې غور ،بادغیس ،هرات ،فراه او نیمروز ټول زما اړوند و ، هلته له ماسره ژباړن نه وو. لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بېرته کېنولم،دوی ته یې وویل چې په نیمه نه پوهېږئ د وزارت نیم چارواکي دده ملګري ،ټولګیوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلی دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،یواځې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکیو سره زما د بلدتیا او ملګرتیا خبر او د حاجي عجب شا سپینې خبرې واورېدې نو یخې اوبه پرې تویې شوې، په اتومات ډول یې حرکات او لهجه بدل شول : (دازمونږ د سر سترګې دی ان شاء الله مونږبه یې هم و نازوو او درناوی به یې وکړو ماته یې مخ را واړوه (استاد جان مونږ همدا یوه ورځ لرو همدا نن باید پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پیسې مونږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو، زمونږ منشي به دې پیسې بانک کې تحویل کړي، او رسید به درته واخلي).

دخپل ټېلیفون نمبر او ددفتر ادرس یې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپیوټر کې وو خپل همکار رفیع الله روښن ته مې ټېلیفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پیسوپسې لاړم په همدې ورځ ما سپینسین مې تذکره عکسونه او پیسې ورکړې، د پیسو رسید مې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زموږ ټیلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو درې ورځې وړاندې درته ټیلیفون کوم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې

د ۲۰۱۰ زېږديز کال داکتوبر نهه و يشتمه چې د۱۳۸۹ هـ لمريز د لړم له پنځلسمې سره يې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تايمنيو دکابل په لوېديځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټېليفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سيد نصير غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته يې راته وويل چې د شنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې بايد په هوايي ډګر کې واوسو نو ته بايد سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وويل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سوداميې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آير راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته يې هم همدا څو دقيقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته دتللو په اړه له خپل پرېکنده تصميم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په څېرد موټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوايي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللو مې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ريا راشي.

رسول الله (ص) فرمايي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ريا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته څو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نېک عمل هر کلی او تشویق نېک کار دی، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلویوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوایي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لویه لار ه پروت او زموږ خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،(ولې حبیب الرحمن خو بې څوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اورېده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځوموټرو حرکت وکړ چې یوګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو ، پدې وخت کې زما دحج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایي ډګر ته به یواځې لاړشم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوه نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټېلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټېلیفون وکړ، هغه په همدې ورځو کې دیخنۍ له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو ،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یوخو ،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټېلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو مادده مشري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل دهمزولو په څېرټوکې کوو ،چې کوچنی وم هر وخت یې را خملولم ،کله کله به یې وار اوګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګروپروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږ هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وړې ټېلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږې ،بیابه په غوسه وې،هغه هم دشپې زموږ کورته راغی .

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټېلیفون دنمبروکتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روشن) او امیرزېب (دراني) پخواکمپوزکړي وو دا باید په جېبي بڼه ډیزاین، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای، سفري بیک ،داحرام څادرونه،چپړې،او د سفرنور لوازم مې یوهم نه وو او په بازارکې یې پېرل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما باید په همدې ورځ هرات ته هوايي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوايي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتر ته ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال د شمشاد تلویزیون د دیني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق ته مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزیر اکبر خان ته ولاړم، له څه شېبه ګرځېدو وروسته مې په پنځه سوه افغانیو لوړې بیې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوايي شرکت د غرمې د دولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوايي ډګر د اصولو له مخې زه باید لس بجې له خپل سامان سره په هوايي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخه تایمنو ته لاړم د دولس مخه اخبار د محتوی او ډیزاین کتل او سمول هم اسانه کار ندی.

زما له نصیبه زما تکړه مرستندوی او ښي لاس رفیع الله (روشن) هم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پاوکم یوولس بجې وې چې د اخبار له کاره اوزګار شوم او د ټېلیفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .له تایمنیو په نوي سړک دهوايي ډګر هغه سړک ته ووتم چې دا ډګر له تایمنیو او بالاخره له کانټینینټل هوټل سره

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعي ورځ وه بيروبار هم کم و پـه لـس دقيقـوکې هـوايي ډگر تـه ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسـېدلي، پـه ټيليفـون يې ډاډ راکـړ چـې هغـوی هم را نـږدې دي، دوه دقيقـې تېـرې نـه وې چـې لـه ټکسي راښکته شول، دهوايي ډگر په ځلور لارې کې مې ترې بيک واخسـت لـه دوارو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغـونی شـو ،نـږدې وه چـې زمـا زړه هـم نـری کـړي خـو ژر مـې مـخ واړوه پـر لاره خوځايـه زه او بيـک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفينو کورني پرواز (الـوت) خبرلـه مـا واورېـده نو تالاشي به يې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپـل يـوه ملگري غـلام حبيـب سـيفي تـه ټيليفـون وکـړ او هرات ته مې له خپل تگ څخه خبر کـړل ،هغـه د الـوت او هلتـه د وررسـېدلو وخت وپوښت خولـه بـده مرغـه نـه د افغانسـتان دولتـي الـوتکې اونـه هـم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الـوځي ،مـوږ هـم پـوره يـو سـاعت وځنډېدو يوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کېناسته.

پـه الـوتکـه کـې مسـافروتـه يـوائې يـو کـوچنی بوتـل اوبـه ورکـړل شـوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرايـه او دمسـافرو پـه اړه دومـره بـې اعتنايي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وريادوي .

کله چې لـه ترمينـل څخـه ووتـم گـورم چـې ځلورتنـه ملگـري راتـه ولاړ دي چـې دريويي يوله بل سره نه پېژندل حيران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راټينگ کړل خو حال يې راته ونه ويلې ، لـه سـلام او روغبړ وروسـته غـلام حبيب

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سېټ کې یې کېښود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زموږ سره لاړشي، خوخدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضدڅخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کوردهرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجدڅنګ کې دی، داهغه مسجد دی چې دطالبانو په وخت کې داکټرو کتونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یواځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانو دحقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

دغلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،دصفرتخت ،دحضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او دحضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،دماښام لمونځ مو په تخت صفرکې وکړ اوماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحددی او دقانون له مخې پر نوررلومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خوکه څوک هرات د افغانستان له نوررلومړی درجه ولایاتو سره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاًڅوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونو کې ډول ډول ګلان او نور د تفریح وسایل ،هغه هم لویانو ته بېل اوکوچنیانو ته بېل ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې دخلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیو سره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتۍ انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپایان هم نه رسېږي پتلون اوکوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نوبیا پرې لوی څادر واغوندي، داجامه پټه کړي ته به وایې چې خیر او خیریت دی اودرنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه اوښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي ،آن لېرو ولسوالیو ته هم څلېرویشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابریکې پکې فعالې اوخلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریزاو صنعتي ښار دی،په هرات کې دبیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد والیان وو ،دهرات په ودانولوکې هم د ګمرک او ولایت عواید کارول شوي او د حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک اوولایت و .

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خوپه هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګوته نبغ ودرېږي.

www.meli-tahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې د معنی په لحاظ
واړه لګیادي ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کې ولی کار ونشو ، چا ونکړ. مهم او دی‌اد وړ خنډونه کوم و ، اوایا داخنډونه له منځه تلل او که نه ، ولس د دې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه ،له ولس څخه د دې خنډونو د مخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه،هرات ولی جوړ پاتې اوننګرهارچور شو... ښايي حاجی صاحب دین محمد یې چې یو دروند اوولسی مشردی دیوې لیکنې په ترڅ کې ځواب ووایي . داچې د حاجی صاحب دین محمد اوحاجی عبدالقدیر دولایت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاریانو سره څه اندېښنې شته او څومره چې زه خبر یم له حاجی صاحب دین محمد سره کافی دلایل شته اواوس یې لیکوالیـ ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښايي دخپلو خاطرو لیکلوپه ترڅ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووايي.

الانتظار اشد من القتل

دشپې مې سید نصیر هرات ته له رارسېدو خبر کړ،هغه راته دمحمدعارف په نوم ددوی دیوه شریک دګرځنده ټیلیفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټیلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل یې سبا اته بجې دفتر ته راشه ،سبا چې کله ددفتر مخ ته ورننږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان ددفتر مخ ته راټول شویدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوايي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوايي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیګر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوايي ډګرکښېني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داوو بجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتتظریو چې له سره الوتنه تنظیم شي،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونوته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لیرو ولسوالیو اوبادغیس ځخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لیرې لاړ نشئ ،موږټول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانو به مسؤلینوته ویل چې موږ په هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرځ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونو مسافر کړي یو یا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیایې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانو په سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنګه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په هرات کې اته ورځې ایسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نیمې بجې شرکت ته ورتللم څو شپېږ به ناست وم بېرته به راووتلم .د شرکت مسؤولینو ددې لپاره چې حاجیان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دماښام او سحر وعدې یې ورکولې.

څه موده د یاسمین په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووینم،شرکت دحج او اوقافو په ریاست پېژند لیک راکړ چې واکسین راته وکړي یوولس نیمې بجې وې ریاست ته ورغلم ګورم چې واکسین ته دحاجیانو لوی کتار ولاړ دی ،په همدې وخت کې مې ټیلیفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبي بي سي رادیو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبریال(س اغا) غږ واورېد. (س آغا) اصلاً دشمال او سېدونکی او دیوې مجاهدې او شهید پالې کورنۍ غړی دی، تره یې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړیو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېریال پېښورکې مې هم پیژنده له رسنیوسره یې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې یې هم ډېر کار کړی دی او په پڅواک کې څو کاله یوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې یې وکړې (ربښتیا ووایه حج ته ځې اوکه سیاحت ته؟ دوبۍ ته روان یې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک یا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاین وي ځان bussy (مصروف) ښیي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو یا خو ځواب نه راکوي او که رایې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم یې ښیې .

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یایې نښې درته نه ښیم لامل یې داندی چې ګوندې ترې وبرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پربېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنیټ کې هاکې کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو ، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلې چې چاته یې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسړی رسوا کړې نو ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروانباد مولوي صاحب خالص په وینا (هغه یو جهادي رهبر ښودلی وو
)

رحیمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې یې سوځوي دې او که نه یې اغوندې نو بې سیرته کېږې.

هغه مهال مو چې په پژواک کې ګډ کار کاوه نو یوځل پر رحیمزي زما یوې ټوکې بد اثر کړی وو په ډېره غوسه یې دهمکارانو په مخ کې راته و ویل چې والله که رانه خلاص شې له دفترخخه بهر مې(دکورنیو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کېنولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهیسې ترې وېرېږم.

هیله کوم ،ناځوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او یا دخرابات دکوخې رازونه درسره شریکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شریکاوه .ښاغلیه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل یوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوځوځو ځله دې په چټ کې پرې غږوکړې خوهغه دې یا ځواب نه درکوي او که دریې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت یم)؛ خو له یوې خیالي او رومانتیکي انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانیان یاست او زما ددې لیکنې په لوستلو مو دزړه تناکې وچوي.

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره یو چل وکړ ماویل هغه د میراوس خبره راځه په ناګومان یې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پرېښې و، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند او په Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه، په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړی مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم، ستا مضامین او مرکې مې په نیت کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه.
اوس چې ځوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې د پېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنیټ ته مې څه ورکړل او دې څه شی ولوستل چې پرې عاشقه شي، ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه مښوده او احتیاط مې کاوه.

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداګر لور وروپېژندله، ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ،کله اردو او کله کله په انګلیسي غږېدم، زما انګلیسي، او اردو دومره قوي نه او د (س صاحب) ډېرقوي دي خوبیا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دیاسمین او (س اغا) چټ به کله کله دري نیم سوه کربنې هم شو هغه به زما (یاسمین) د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به یې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټېلیفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به یې له ماسره له نږدې لیدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګډوپلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونورو قیوداتو ځان ترې خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خوکله به چې زه نېټ ته ناست نه وم یابه چېرې لېرې تللی وم،نوبیابه مې پاسورد ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص لیکوال اوادیب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه یې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسیسه خبر کړی و او ورسره به لګیاوو ، کله کله به مې دیاسمین په ادرس ورسره یو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جریان کې به مې دحقیار له ادرس څخه پرې غږوکړ نو یاخوبه یې هېڅ ځواب نه راکاوه، اویابه یې یوه جمله ولیکله (حقیارصاحب وبخښه بوخت یم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته یوځل وویل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفریح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفریح ته راغلې یم که وخت لرې دلته راشه یوبل به ووینو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحیمزي ځوانیمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

www.melitanrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیا څخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو ، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو ، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږلې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټیلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږدفتر دی ته چې کله له موفق ځلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل ببرته ولېږه زه او (س اغا) ورپسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی ځنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی ځنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خودهغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې،قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید ،په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) دکابل ټکټ اخستی و هغه مو هوايي ډګرته رخصت کړ،زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیوډاکټرانو بیرو بار نه و څوډوله واکسین یې راته وکړ ،کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خونې را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطايي ولاړدی ،له سترې مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته دارشاد او اوقافو درياست اداري مدیردی، له هغه مې دبیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا دملا رحمت الله فیضان لیدلوته ورغلم، فیضان دامارت په وخت کې، داطلاعاتو اوکلتور وزارت داسناد اوارتباط رئیس و ،په کابل کې موهم ملګرتیاوه وروسته دهرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وټاکل شو،کله چې زه دجنوب لوېديځ زون د کانو او صنايعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې موبیاله یو بل سره پالله کله کله، موپته دده په دفتر کې موسیقي هم اوربدله،اوکله کله به دليکوال اوشاعراجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو ،بهره به راته د حضرت بېدل کلام درباب له نغموسره را اوروه،دطالبانو پرمهال دموسیقۍدقدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان دشپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همايي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و ،فیضان ته هرات خوند ورکړ،دطالبانو له ماتې وروسته یې هملته دوهم واده وکړ،اوپاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما دانتظار په ورځو کې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران څلورورځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو، . دې نندارتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اورېدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم دښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکیو پرته دژوندله هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لېږد یې ډېر زور او ځای غواړي اینښودل شوي وو، ځینې یې هملته هم پلورل او دځینو نورو به یې پته ورکوله ،دکارځایونو (کارخانو) دمشهورتیا اوپېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سیاووشان کې دقادریه طریقې د خانقا دمهتممې او روحاني کورنۍ غړي سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا ، دګذرې ولسوالۍ دسیاوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مریدان او دتصوف د قادریه طریقې لارویان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طریقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروابناد سیدعبدالباسط ګیلاني دسیدعبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له لیکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له امله په حق ورسېد (**انالله وانا الیه راجعون**) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکرپه ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر ورورسید حامدګیلاني دهرات دسرحداتورئیس دی بل ورور یې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتواوکلتور درياست مرستیال او مسعودګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوډېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان ولیدل ځینې دمطلب یاران مې هم وپېژندل، په ټوله کې کې دهرات ډېر مېلمه پال ،صمیمي او خواږه خلک دي

.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرين قبر

دهرات د جامع مسجد له سويلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو شنا ختواو كتيبو مې سترګې ولګېدې، دوكان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښكلي د صندوق په بڼه قبر ايښي و قبر جوړوونكي د قبر په تراشلو، په دايروي ،منحني او بيضوي بڼه دمرمر و په تاوولو كې ځانګړې مهارت اوظرافت ښوولې وو ،له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وويل چې دا قبر خو دې دومره ښكلې جوړكړى چې زما دې همدا اوس مړ كېدلو اوپه دې قبركې ننوتلوته شوق راووست ،ويې خندل دقبر بيه يې دوه لكه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دكاروبار په اړه ورسره خبرې كولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلي وې.

اخر يې صبر تمام شو، ويې پوښتل :

نوم دې څه دی او دكوم ځای يې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار يم.

څه كار وبار كوې ؟

له رسنيو سره همكاري .

دده ځير ځير كتلو اوپوښتنو شكمن كړم، كه څه هم ډاډه وم چې ما په هرات كې دخپل رياست په دوره كې له چاسره بد چلندندی كړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه كړم بل داچې هسې نه دالقاعده په توردحج پرځای ګوانتاناموته لاړشم.

ناګاره مې ترې وپوښتل:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد یو رئیس و .

نوم یې څه وو؟

حقیار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور یې له ماځخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شریف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب داچې دهغه پرځای ما ونه نیسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وینم نو دهماغه مینه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وویل نو څه توره یې درسره کړې چې دومره یې ستایې او ستانوم څه دی؟ ویل یې چې نوم مې فضل الرحمن اوتخلص مې حکاک دی ،او حقیار چې دلته رئیس وونو له مراجعینوسره به یې ښه چلندکاوه، دچاکار یې نه ځنډاوه ، خوښو ځله یې دمالګې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره یې مالګه پېته کړې وه ونیول او تر هغې یې بندیان کړل ترڅویې چې ټولې پیسې پرې بانک ته تحویل کړې . ماورته وویل ته ترې څنګه دومره ډېر خبرېې ؟ ویې ویل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوځله ورسره دکانونولیدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور اوښه مدیروو بیایې وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې تېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې ځکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو مناروڅخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ مو په جمع وکړ، دده ټینګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زرمل دشرکت دنماینده ګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چاروا کي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقرر کې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکزي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه یې هم راغلل، په هرات کې یې له پښتنو سره دچارواکیو د تبعیضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښیار او دهېوادله حالاتو باخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،یو یې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ویل چې دولسمشری په ټاکنوکې داشرف غني احمدزي کمپاین کوونکي وو ،آن له خپله جېبه یې لګښت کړی او له هماغې ورځې راهیسې دچارواکیو دغضب له څپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شوخو ویې ویل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقیار یې ،تر یوولس بجویې دهرات دکانو او صنایعو دریاست دناقانونه کړنو اودغلا دتودبازارپه اړه معلومات راکړل.

راته و یې ویل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،یوولس بجې یې پخپل موټر کې دمحاذ دفتر ته راورسولم.

ده اوغلام حبیب په هرات کې دیوبل نالیدونکي اوتحت الارضي (ځمکلاندې)ځواک څخه خبرکړم،داسې ځواک چې هغه دصوفیانوپه وینا دهرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنیه قوماندان او دامنیت رئیس دده په اشاره ګرځي ،دده له اجازې پرته په هرات کې څوک یومدیربدلولی یا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولایتي شوری ،دهرات پې ارتې،په هرات کې مېشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،دده په وینا نیول ،وژل،اوتړل هم کوي او خوشې کول هم، دده وینا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه میلیونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي اوتروروونکي لري،ستاسو دذهن غشی به هرو مرو داسمعیل خان خواته تللی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعيل خان نه دی،بلکې اسمعيل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ويل کېږي چې په اسماعيل خان ځوميا شتې وړاندې په سر تېري بريدکې هم دده لاس وو، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووينې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړي چې دا سړی به هم دومره خطر ناک وي، خومتل دی چې(بلا له هغه پاځي ــ چې .....له پوزې ځاځي) دا شخص ديني عالم اودهرات دعلماوو د شوری مشر مولوي خدايداد دی چې کرزی هم ورته ډېر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې یو جوړېل احرام اویو جوړ نوري داحرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سوادمې هلته پوره کړه کله به مې له سید نصیر اوکله هم حاجي عارف سره ټېلیفوني تماس ونیوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن اوسباوو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځیو کې تېرېدله ،کله کله به دروشن زرمل شرکت نماینده ګۍ ته دفضل الرحمن اوهېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن دمولوي میرحمزه زوی د لغمان ولایت ددولت شاه ولسوالۍ اوسېدونکی پښه یي ژبی دی، خوزوکړه یې د هجرپه محیط کې په پېښور کې شوې نو ځکه یې ترپشه یې پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر دیندار ه ،پاک اورښتوني نوی ځوان دی ،لویه اوسوچه ږیره لري،په همدې ورځو کې یې دهرات په نوي ښار کې دصرافۍ ترځنګ په اریامارکېټ کې له هېواد سره یوځای دروشن زرمل نماینده ګي پرانیستې وه.

هېواد دننګرهار اوسېدونکی دی خو عمر یې په پېښور کې تېر کړی دی، ټوکي اودخو اخلاقوخاوندځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به یې چې له مجبوریته له فارسي ژبو سره پښتوویلې نو ماته یې ډېرخوندراکاوه .

ولي شاه بهره چې دامهال هلته داطلاعاتواوکلتور رئیس دی ځومیاشتې وړاندې په کابل کې دابن سینا په موسسه کې راسره مخ شوی اوټینګاریې کړی و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی باید ووینم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپاڼه اتفاق اسلام ،رادیو ،ټلویزیون اومجلوکې مې دپښتوبرخه ډېره خواره ولیده په ورځپاڼه کې خویې یوټکی هم پښتونه وو ومې پتېبله چې په یوه غشي درې ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو اوکلتورکې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان همووینم، دپښتولپاره به هم کچکول ورته ونیسم،اودهرات دارګ یا اختیارالدین کلادلیدلولپاره به ترې لیک هم واخلم.

دحامدکرزي په حکومت کې رهین دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولوپښتون مېشتو سیمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې باید کم ترکمه په سلوکې دېرش،دري ژبې ته ځای ورکړي آن هلته هم چې نه دري ته اړتیا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاریخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسیس (۸۰_۲۰)کالو راهیسې پښتوخپرونې کړي اودخلکو غوښتنې یې اشباع کړیدي.

دننګرهار، پکتیا او کندهار په څېرپښتون مېشتوسیموکې داکارعملي شوخود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،بامیان ،دایکندي،غور، بادغیس،فاریاب،کاپیسا،فراه اونیمروز په دولتي خپرونوکې یا پښتوله سره نشته اوکه په ځینوکې یې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهین هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته دپښتنو شتون نه مني اوکه څوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه یې مني ولې غبرګون نه ښيي؟

رهین ماته هېڅ داسې ولایت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولایتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي یې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپرونې پیل کړې.

دهرات په سلوکې اتیا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا دناپوهۍ اویاهم دنورودلمسون پر بنسټ له پښتنوسره تعصب کوي،اوپه پښتونه پوهېږي ،هم له ختېې پښتانه دي.یا به الکوزی ،یاعلیزی،بارکزي،نورزي، اسحق زي وي اویا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک اویااحمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېرپښتانه اوسي خو درهین په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونوکې څه ولولي اویا تري څه واوري.

آن د عطامحمد نور دامارت اوخپلواکې واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنوروقومونوډېر (ثلوبښت سلنه) دي،دا لاپې اومبالغه نه ،بلکې په عیني واقعیتونولاړ حقیقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په یواځې توګه تر پښتنو ډېریادپښتنوپه اندازه وي.

په بلخ کې نه دتاجکو،نه دازبکو،نه دهزاره ،ترکمنواوایماقو شمېرله پښتنوډېردی،نه دنورو.خودلته هم دالوی اوغوڅ اکثریت درهین په قاموس کې په دولتي میډیاکې حق نلري ،خوپه ننګرهار، زابل، کندهار، پکتیکا، اوخوست کې بیامسؤولین اړ دي چې کم ترکمه دېرش سلنه دري خپرونې ولري ،که څه هم اورېدونکي ،اولیدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفترکې نه وو، دهغه مرستیال باقرګیلاني اوهمایي موولیدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لویه پلمه یې دپښتنولیکوالانو نه شتون وو، خوداپلمه دمنلوځکه نده چې هلته اوس پښتانه لیکوالان فعال دي نعیم افغان،تېمورشاه یوسفزی،ډاکټرشېرزاد ،اریانانظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپیني ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ،دمرچل په نوم سایټ اودهریوا په نوم مجله هم لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د اطلاعاتو او کلتور دې چارواکیو ژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتو ته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ یا اختیارالدین کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وینا ، هرات ښار دوه نیم زره کلن تاریخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې اباد شوی دی .

ددوی په وینا ، په هرات کې ټول ۷۵۰ لرغوني ځایونه او ابدې شته دي چې تراوسه یې ۴۵۰ په رسمي توګه تثبیت شوي او دنورو دپېژندنې کارروان دی.

اختیارالدین کلا دامهال ترترمیم لاندې وه په امنیتي مسؤولینومې له دوی اجازه لیک واخست اولیدلوته یې ورغلم.

موږپه محاذاوونیزه کې داختیارالدین کلاد ترمیم (بیارغوني) خبرخپورکړی وچې یونسکو ورته میلیونونه ډالربېل او افغان چارواکیوته یې ورکړیدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر یوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتیان یې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختیارالدین داکلا هم له میلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همداځای یې خپل تخت وګرځاوه .، داکلا درې برخې لري ، لومړی برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دریمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې یې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زیاتې دي . دې کلا دغوریانواو سلجوقیانو امپراطورۍ هم لیدلې دي. دتیموریانو مقتدر پاچا اختیارالدین له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم یادېږي په ۷۲۰ هـ کال دتیمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکیار په نوم کوم والي هم رغولې وه په ۱۳۳۲ هـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا رنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په **۱۳۵۵** هـ لمریزکال یونسکو داکلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینواو طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلاڅخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوږدوالی **۲۵۰** او سور یې **۷۰**متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په **۱۳۸۲** هـ لمریزکال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په **۱۳۸۰** کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په **۱۳۸۲** کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په **۱۳۸۹** کال پای ته ورسېد . کله چې د **۱۳۸۹** کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د **۱۳۹۰** کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهموتاریخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خودننه ډېره لویه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې ښه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلې په فولکلوریکه کیسه کې اورېدلي وو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمايلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمايله به هغه چاته ورکړې چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونواو يو په بله ننوتوخونوکې شمايله راپيدا کړي اوبله داچې خونې(وژونکي) غوا ولوشي.

اختيارالدين کلا هم دشمايلې دپلار دکلا په څېر يو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حيران شي چې داخونې به يې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنيو معمارانو هڅه کوله چې دکلا تاريخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لويې دروازې ته ننږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټيزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دڅاروا کيو په وينا ، ايرانيانو په غلا ايران ته قاچاق کولې،او افغان امنيتي ځواکونونيولې وې،ددې تېګو سور له يوفټ څخه ډېردی اوپرڅلورخواووېې په هفت رنګ ډول ليکنې حک شوې وې،پر تيګه ليکنه آسانه وي خو دا چې تيګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې ليکنه وشي نودابيا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زيارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزيزالدين وکيلي په لاس په يوې ليکل شوې کتيبې چې د تراش په ډول يې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ يعنې اوه ډوله خط .

د يو انتظار پای او د بل پيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبرپه پنځمه مو دجمعې په ورځ دماسپښین لمونځ دهرات په جامع مسجد کې اداکړ سیدنصیر راته ټېلیفون وکړ چې ددوی دفترته ورشم، مازیګر ځلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سیدنصیر اونور ټول راغلي ،دحاجیانو ګڼه ګوڼه وه.

ددفتر په دریم پوړ کې مولوي محمود احمدي،په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به یې درې درې نفره پاس لېږل هلته به یې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده اوورته به یې وویل چې سباشپږ بجې دهمدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی،چا غږ وکړ چې په هوايي ډګرکې تالاشي ډېر وخت نیسي باید حاجیان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجیان یې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي ووڅوک یې په ټېلیفون خبر کړاو څوک یې نوروته وسپارل .

حاجیان ټول خوشحاله او انتظار یې ختمېدونکی وو ،اکثروحاجیانو لس دولس ورځې ،ځینوآن اتلس ورځې انتظار اوشپې په هوټلوکې تېرې کړې وې،دهرات ولایت یوتن پښتون اوسېدونکي عبدالصمدراته کیسه کوله چې کور یې په ایران کې دی،اودی دروژې په پنځلسمه د حج دداخلې او حج ته دتللو په نیت راوتلی دی،ددولت په حساب په قرعه کې یې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته یې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې یې نوم راووت .دی وایي چې تر اوسه کورته ندی تللی اوهمدلته یاله دوستانوسره اویاپه هوټلونوکې شپې سباکوي.

دشرکت مسؤولینو له نورو پاسپورت اوټکټ له ځان سره ایسار کړل خوزما ټکټ اوپاسپورت یې دواړه راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـلام حبيـب راپسـې راغـی پـه وچ زور يـې کورتـه بـوتللم،ددوی کورلـه شرکت سره نـږدې و ،دشپې موډ پر ګپ ولګاوه،دټيليفون زنګ مودسحر څلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجيان څلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځه اذان کېده،موبايل مې،پـه ټـاکلي وخـت زنـګ (ټـالی)ووهله،راپاڅېـدو اودس او تهجـد مووکړل،غلام حبيب ته مې دميرعثمان ماما نمبرورکړ،ماويل راځه لږ يې په عـذاب کړوهغـه هـم زنـګ ورتـه وواهـه کلـه چـې يـې okکـړ ده دټيليفـون دلاسپيکر loud speakerتنۍ کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک يې او څه وايې؟

هيڅ! ماويل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک يې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتۍ لهجې پوه شوچې ددې ځورونې تر شا دچا لاس دی نو يې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وويل چې په ننګرهار کې اذانونه شـوي دي اوس هسـې هـم پاڅېـدم ، دننګرهـار اوهـرات تـر مـنځ شـاوخوا څلوېښـت دقيقـې دوخـت تـوپير دی،يعنـې پـه ننګرهـار کـې ورځ تـر هـرات څلوېښـت دقيقـې وړانـدې پيلېږي،پاوبانـدې پنځـه بجـې شـرکت تـه روان شو،لار لنډه وه غـلام حبيـب مـوټر چالان کړ خومـا اجازه ورنکړه چې ويـې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بيک پخپلو (د بيـک) پـه ټـايرونو روان کړ.

غـلام حبيب اوغـلام حضـرت زمـاد ډېرخـواږه ،ديـنداره ، رښـتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهيد غلام حيدر کوچنيان ورونه دي غـلام حيدر پـه اومـر مـاين پاکولومؤسسـه کـې ديـوې ډلـې مشـر وو چـې مـوټر يـې پـه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمند کې په ښخ کړل شوي ماین ور برابر شو ،اوله ډېرو ارمانونو ،دین اوهېوادته دخدمت له سترو هیلو سره په شاوخوا ۲۲کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، اودغلام شعیب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او یوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې یې دتقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجد کې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره دسحر له اذان یو ساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، دخرقې دجامع مسجد دشورى مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به یې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجیان راټول شوي وو . لمونځ مې یوائې اداکړ مسؤولینو حاجیانو ته ټکسي موټر نیول او هوايي ډګر ته یې لېږل کله چې هوايي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر یې هوايي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو . یو۳۰۳موټر راغی هوايي ډګر ته یې دننه کړو ،هلته د حاجیانو لپاره خېمې درول شوې وې،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې . د احرام لپاره مو غسل وکړ . بیکونه څوځایه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه یې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله . لوی بیکونه یې رانه واخستل خو کوچني یادغاړې راسره وو ،له ترمینل دننه په هوايي ډګر کې خېمه ولاړه وه هملته مو احرامونه وتړل تلبیه مو وویله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز یاڅادر وو ،په قیر سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ ،داټولې چارې تر اووه نیمو بجو ختمې شوې . نورنو انتظار بیاپیل شو ،دهرات کاروان په نوم د یو بل شرکت حاجیان هم راغلل زموږ په ټکټ کې دالوتنې وخت دد سمبر (۲)مه او دغرمې یوولس بجې لیکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجیان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوايي ډګر کې منتظر ولاړوو ،دلته نه دناستې ځای وو نه ددمې . نه تشناب ،نه کانتین،حاجیان په احرام کې هم وو . کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوڅوکۍ هم نه وې . حاجیان په ولاړه ستړي شول ،چیغې پورته شوې. خو دهوايي ډګر اړوندو مسؤولینوویل چې ټول حاجیان همدلته انتظار وي،تاسو هم بله چاره نلرئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا هم یخه وه ،آن چا ځادر هم نه درلود چې ځان لاندې يې هوار کړی وای، هلته یوه الوتکه چې بهرنی الوت یې درلود او سپرلۍ يې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې يې کېبل کړه ،خواري يې پرې وکړه، اخواد ېخوا یې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږحاجیان وارخطاشول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.یازموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ایرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقیقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ یوه پاڼه يې اخستې او بولډینګ کارټونه یې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بیا نارینه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شیشې ته ځای ونیوه.

جدې ته الوت

څودقیقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل لیکې ته ورغله، او پاو کم یوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سوېل ختیځ ته په ګذرې ،او انجیل تاوه شوه نورنودسیمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې یو، دالوتکې یوه خادم (استیورد)مې وپوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وویل چې د ایران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بیا څلوېښت دقیقې په بحر الوځي،بیاعربي متحده اماراتواوبحرین اوبیاسعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپینو وریځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تابه ویل لاندې مالوچې څمکه ده،د وریځو سپین غرونه په حرکت وو ،کله به له یوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

 څخه بېل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وريا داوه او د قيامت منکرينو ته يې د اسوژه، عين اليقين ته نږدې کوله چې دورېځو دا غرونه څنګه له يو بل څخه بېلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دليدونکي له انده داستره جامده کتله ،په ماليکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګو په وړاندې ترسره کيږي نو ايا داعقل نه مني چې يوورځ به داډبرين غرونه هم يا د ډيرتبخيراوتودوخي له امله اويا دبينګ بانګ [سترې چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بينګ بانګ چې دمورخينوله نظره يې په پايله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظيم الشان کې ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....)
يعنې: (ايا کافرانو داندي ليدلي چې اسمانونه او ځمکې سره نښتي وو بيا مو سره بېل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبياء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمايي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سيندونه او آبادۍ هم ليدل کېدلې، خوډېره سيمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتيا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې مونږته وويل شول چې الوتکه شپږډېرش زره فوټه لوړه الوځي اوڅلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع څخه دې مونږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو وليدې الوتکه يوه شېبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځايه، خوان له يوکيلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلي لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې ليدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضايي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لويې لويې بېړۍ ليدل کېدلې ،يوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پرېوه ليکه رواني وې،کله کله به يو نيم ټاپو هم وليدل شو، موږ ته ويل شوي و چې الوتکه به څلوېښت دقيقې پرسمندر ځي خو موږ له يوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړ کله چې له سمندر څخه په وتلو شوښي لاس ته ډېري ښکلي ابادۍ ښکارېدې، استيورډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دا يې بحرين وښود ، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې يې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه وليدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دا به سړک و اوکه سيند.

وړاندې له ګردو (دايروي) پټيو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډيزاين جوړ او د ستورو بڼه يې درلوده، استيورډ وويل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدينه د سعودي په لوېديځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په څېر ،څوک چې دې ښارونوته له ختيځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختيځ څخه لوېديځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به يو نيم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچيو کې يې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه ووڅښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ يې په نسبي ډول ښه وه، يو بوتل اوبه ،يوګيلاس شربت او يوګيلاس چای يې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځواني ښکلې او شيک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه يې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې يې په تن وې، دالوتکې عمليې اعلان وکړ چې څو دقيقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردي ښار ښکته شوه او موږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ، ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی وليد نو د ډېرو حاجيانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شيشو ته نږدې کړل اولاندې يې په حيرانتيا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماويل خدايه ښکلايې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانڅکو سپين نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې يوه بجه کېناسته،خودترمينل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبيروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقيقو انتظار اوله ځوکيو د نه پاڅېدلو وويل شول، پنځلس دقيقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمينل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو، ځوګامه وړاندې يې د ترمينل په دروازه کې ښکته کړو.

ميقات

کوم خلک چې دميقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ويل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج ياعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سيمې په نښه شوې دي چې له دې سيموبايد له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شويو سيموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې يې بايدقرباني (وينه تويه) وکړي.

دې ټاکل شويوسيموته په فقهي اصطلاح ميقات ويل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني ميقاتونه ياهغه سيمې چې حاجي ياعمره كوونكى حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مكې معظمې ته نږدې او ځيني يې لرې وي.

رسول الله(ص) داپنځه ميقاتونه په خپله ټاكلي دي .

ذوالحليفه:ددې ميقات دوهم نوم ابيارعلي دی،په مسجد شجره اومسجد ميقات هم يادېږي،داميقات دمدينې منورې په اوسني جغرافيوي تشكيل كې دی چې له نبوي حرم څخه لس كيلو متره جنوب دمكې معظمې پر لار له مكې معظمې څخه ۴۱۰كيلومتره لېرې دی دادمدينې داوسېدونكيو ياله دې خوامكې حرم ته دتلونكيو ميقات دی چې همدلته بايد احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه كې يو لوی اوښكلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پكې ځايېږي، دامسجد ۶۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري .

له مكې څخه مدينې ته اويا له مدينې څخه مكې او جدې ته تلونكي حاجيان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.

قرن منازل: داله يوه لوړ غره څخه د ښېل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خليجي سيمو ،رياض اوطايف له لوري د راتلونكيو حاجيانو ميقات دی چې له مكې معظمې څخه ۸۰كيلومتره واټن لري،له دې سيمو څخه مكې ته دوه لارې دي چې بيا په يوه نقطه (زيروميقات پواينټ)كې سره يوځای كېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې يوه ته سيل كبير اوبل ته وادي محرم وايي،سيل كبير مسجد له حرم څخه اتيا كيلومتره لېرې شمال ختيځ ته دی چې له طائف څخه هم څلوېښت كيلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲هـ سپوږميز كال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه كې جوړ اودرې زره لمونځ كوونكي پكې ځايېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محرم مسجد ته دمکې او طائف پر سړک لار ده چې له حرم څخه ۷۲کیلو متره لېرې دی. ددې دواړو ترمنځ ۳۳کیلو متره واټن دی دا مسجد ۱۳۵۷متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کې دېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې اودمیقات اوداحرام تړلو په ټولو مساجدو کې دغسل، اوداسه اودحاجت پوره کولو ټولې اړتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۲۱۹ میلادي دنبوت په لسم کال دطائف له خلکو نهیلی اوخفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې دالله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دادعراقیانو اوله دې خوا دتلونکیو حاجیانو میقات دی پدې خاطر چې دلته دعرق اسود په نوم یولوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص دعراقیانو لپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق دمسجد حرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومترۍ کې پروت دی، داساحه دقرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېرې ده ،دلته پخوا یونړېدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴ه.س کال دلته دیو نوي مسجد دجوړولو حکم وکړ.

یلملم: داله مکې معظمې څخه سل کیلومتره لېرې دیمن اوجنوب له لوري دراتلونکیو حاجیانو میقات دی،داځای نن سبا په سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجد هم وو،کله چې دمکې اوجازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو،نودلته دحاجیانو تلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلویې لارې پرسر،په ۲۲۵متره مربع مساحت کې یومسجد جوړ شو،چې شاوخوا یونیم زرتنه پکې ځایېږي دانوی مسجد له مسجدالحرام څخه یودېرش کیلومتره لېرې ،دپخواني مسجد جنوب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېدیځ ته په یوویشت کیلومترۍ کې دی.یلملم دچین ، هندوستان ، پاکستان، افغانستان جاپان او له دې خوا دورتلونکیو حاجیانو میقات ځای دی.

جحفه: دادمصر،شام اوله دې لوري دراتلونکیو میقات دی چې دمسجدالحرام شمال لوېدیځ ته په ۱۸۷کیلومترۍ کې واقع دی دجحفې جنوب لوېدیځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختیځ ته یې په پنځلس کیلومترۍ کې سره بحیره پرته ده. داسیمه دمدینې اومکې پرعمومي سړک یاپر هجرت روډ پرته ده ،له مکې دمدینې په لور ۲۱۱کیلومتره وړاندې ددې میقات برابري راځي،پر همدې برابرۍ له دې سړک څخه دامیقات پرېوه لویه لوحه دلوی غشي په واسطه ښودل شوی دی،دلته هم په ۹۰۰متره مربع مسآحت کې یولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسول الله ص دمکې دفتحې په نیت له مدینې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نیت له مکې څخه مدینې ته روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حل:دمیقاتونواومکې معظمې دحدودوپه منځ کې چې کومه ساحه ده،دې ساحې ته حل ویل کېږي. ددې ځایونواوسېدونکي داهل حل (دحل داوسېدونکیوپه نوم یادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونوڅخه کوي.

په ژمي کې دوبی

ترمینل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سیم کارت اخستل او خپلو کورنیو ته د رسېدلو ډاډ ورکول وو. همدلته د یوشوکیس شاته ځوان هلک ناست وو ګڼ سیمکارتونه او کرېډېټ کارتونه یې مخ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینبي و، حاجیان پرې ور مات شول، د سیم کارتونو پېرل پیل شول،هلته هم ځوتیلیفوني شبکې کار کوي،موږ نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو، یوسیم کارت په پنځه ویشت ریاله وو، او پنځه ویشت دقیقې کرېدیت پکې وو،ماهم یو سیم کارت واخست ،ټیلیفون ته مې واچاوه خو کار یې نه کاوه، سره له دې چې د سیم کارتونو په پلورنکې، چې په عین وخت کې صراف هم وډېر بیروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټیلیفون واخست سیم کارت یې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو، ویې ویل چې ستا ټېلیفون خراب دی، پر هغه بیروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه،ګورم چې ځوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خیر له ډېرو هڅو وروسته مې سیم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډیټ وکوت نو دهرې دقیقې په سر یې رانه ۳،۷ریاله ګرځولي وو، زما سیم کارت (مبایلي کمپنۍ) او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ووچې له ټیلیفون نه ورګار شوم نو سیم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ویل یې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مايې د ژباړې هیله وکړه ماهم له ځو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ویل سهوه شوی یم ،یواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې یو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښین لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې درونډ کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزیایي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولې وهل ،له عکس سره د شخص کمپیوټري کنټل او...ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم یوساعت موږمنتظر وخو ځوکې پرېمانه وې ځوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویزه ،د پاسپورت نمبر، دګوتو او سترګونښې په کمپیوټري کامرو کتل کېدل،کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وو له دې ځایه تر فارغېدلو وروسته یې زمونږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیا یې په یو بل ځای کې همداسې غرفوته کتار ودرولو، په نوبت یې رانه پاسپورتونه واخستل او څه کوچني کوچني کمپیوټري ستیکرونه یې پرې ونښلول،مونږ ته دا ستیکرونه اضافي او نا اړین برېښېدل خو وروسته جوته شوه چې داهم د کار شی دی، چې وروسته به یې پخپل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تن پکولي مې پر اوږه لاس کېښود :(اوجوانیمرګ ایجه چی میکنی)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطی مې شاته ولاړ دی ، رباطي د حج او اوقافو وزارت مشاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو مونږ زماپخوانی ملګری دی، زما کتاب (ښځه په اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي له دې ځآیه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۲ته ورته موټرو ته بوتلل شو ،سامانونه یې په ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او په لفټ یې د موټر سرته پورته کړل. داهرڅه حاجیانو ته دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب له لارې نیول شویومزدورانو کول . مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړیوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حیثیت پرته صنعتی امتیاز هم لري، د سعودي سترې فابریکې ډېرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې يې په غوړېوکې وي، الله ج دخپل حبیب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر يې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تړانګه او ډېر کم سوری ښکاری چې آن تر مدینې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نری تړانګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سیالانو سره سیال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجیان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځینې يې په مدینه منوره کې خوډېر زیات يې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته دحرمینو دروازه هم ویل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږمیزکال دریم خلیفه حضرت عثمان رض له مدینې څخه مکې معظمې ته تشریف ورووړنو نو دمکې اوسېدونکیو ورته وویل چې دشعیبې دبېړیو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای يې وکوت او دبېړیو دنوي تمځای دجوړولو امر يې وکړ.

جده دعربي نړۍ اوپه ځانګړې توګه دسعودي ستربندري ښار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې میلیونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ زېږدیز کوچنی ښار وو ،په دې وخت کې یې مساحت تر ۱۲۵۰ کیلومترو او نفوس تر یو میلیون وګړیو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمریکایي او اروپایي هېوا دونو سره سیالی کولی شي، د باب الحرمین الشریفین(د حرمینو دروازه) او عروس البحر الاحمر(د سرې بحیرې ناوې) لقب یې ګټلی دی.

په جده کې د سمندر پرغاړه دواکمنواو شتمنو اسمانڅکو ماڼیو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

د اخبارالمکه لیکوال(فاکهي) د حضرت ابن عباس په روایت وایي چې د حضرت بي بي حوا د حضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو د مور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهرکردي،په تاریخ القویم کې د الرحلة الحجازیه دلیکوال علامه بتنوني له خولې وایي چې د جدې ختیځ ته په باب مکه کې یو لوی ۱۵۰ متره اوږد ،یومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک یې د بي بي حوا قبر بولي خودوی د اخبره نه مني.د اقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنایارمحمد موږته وویل چې د بي بي حوا قبر ته به ځو خو موږ هلته د حرم او کعبې دومره مجذوب نه وو چې بېرته جدې ته مو د تللو وخت موندلی وای ،اویاموددې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره د حرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځینې خلک وایي چې د دې ښار نوم د همدې لپاره جده ایښودل شوی چې زموږ ټولو جده (نیا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته را ولېږل شوه،نو لومړی همدې ځای کې رانښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوایي ډګر

هغه هوایي ډګر چي موږ پکې ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لیرې دی او لکه چې ومو ویل دهواله لارې راتلونکي حاجیان په سلوکي نوي هملته ښکته کیږي ددې ډګرد ودانولوکارپه۱۳۹۴هـ سپوږمیز، ۱۹۷۴زیږدیز کال پیل اوپه ۱۴۰۱ سپوږمیزیا ۱۹۸۱زیږدیزپای ته ورسېد خواوس یې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخوویشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوایي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده ،داهوایي ډګرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوایي ډګردی،ددې ډګر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو وړتیالري او دهوایي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډګر ترمینل،دپایبر ګلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپینې او دځانګړې ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پروړاندې مقاومت کوي.

داډګرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډګر په ۱۹۸۳زېږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم ګټلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فیوضاتو ښار ته

د شنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرینې پلوشې ټولولې موږ له جدې څخه مکې معظمې ته روان شو، په موټروکې دوېش او د حاجیانو دلېږد کار منظم وو، څلور لوی بس موټرونه چې په هریوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو، په موټرو (ابو سرهد)لیکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابو سرهد به پرې لیکلي وو، له سلو ډېر موټر مو په دې نوم ولیدل ماته د موټرپه مخکینۍ څوکۍ د چلوونکي ترڅنګ د ناستې زمینه برابره شوه، موټرته یو تن غنم رنګه ځوان چې بربت او ږیره یې په سنتو برابر او افغاني جامې یې پر تن وې ناست وو، په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې یې په دومره ډېرو موټرو ابو سرهد لیکلي دي، هغه راته وویل چې ابو سرهد د یو شرکت نوم دی، د دې شرکت مشر ابو سرهد نومېږي چې اصلاً د پاکستان د پېښور، پښتون او سېدونکی دی.

دده د معلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعیت اخستی دی، او د سعودي په شتمنو کې شمېرل کېږي، ده وویل چې اورېدلي یې دي نو موږ شپږدېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او د حج په مراسموکې هرکال د حاجیانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وویل چې له دا ډول بهرنیو شتمنو او دې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زویان (شهزادګان)شریک وي خو له ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت څخه خبر ندی.

د جدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتیا کیلومتره واټن دی، خوابادي ډېره شوې، د مکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي، په ځانګړې توګه جده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښي چې څوکاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجدته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګړي فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امین بالجهر،رفع الیدین ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موڅه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ویل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتیاهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما یې ترې لامل وپوښت ویل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښت خوځواب یې هم خوښ او هم حیران کړم :ویل یې افغان یم اوپه افغانستان کې دننګرهار دسره رود ،دولسوالۍ دبابړیانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وویل :ځوانیمرګه ته خوزما وطندارڅه چې کلیوال هم یې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایې،که وایې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پیل کړه نو ماخوته نه پېژندلې تاولې راسره پښتو پیل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه یې وویل چې دلته یې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی،هغه وویل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی،خو دابوسرهد شرکت مسؤولینو ترې غوښتي چې د حج په موسم کې درې میاشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ویله خو مورنۍ ژبه یې سرخرودۍ دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې دېته شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې دځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتیا کې ورسره سیالي نشي کولی،هغه ښار چې عظیم الشان قرآن ورته بلد الامین، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ویلې او الله ج یې پرسپېڅلتیا او عظمت سوګند یاد کړی،هغه ښار چې دوحې مهبط ،دجبریل منزل دسیدالکونین د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعیل دذبحې دپېښې شاهد او قربانګاه، دسلګونوانبیاوو د رسالت ،دعوت ،زیارت،اقامت او امامت ځای او دالله ج دکور ویاړ اوشرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربآ ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرځپرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوېزیون په سکرین کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم،هلکه ته خوبه خوب نه وینې،ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر یوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا لـه مسلمانانو پرته بل چاتـه د ننوتلو اجازه نشته)پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او داسلام دپـرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لـوحې مـې دذهـن مسیر واړوه،داسـلام د عظمـت ،قوت،ویـاړ او شـهامت دوره را یـاد شـوه، چـې څنګـه یـې دلتـه د نامسـلمانو ننوتـل منـع کړي،دا د اسلام دبریا ، لوبیې ،ځواک نښه ،اونامسلمانوته دابنوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې یواځې مادي او جسـمي پـاکوالی بـس نـدی، بلکـې روحـي او معنـوي طهـارت هـم پـه کـار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآیه له اسمان ،عرش العظیم، بیت العمور،اوسدرة المنتهی سره نېغې اړیکې نیـول شـوي نـو دې ځـای تـه دننوتلـو لپـاره د بـدن پـاکوالی کفایـت نـه کـوي، بلکـې حقیقـي او معنوي خیری هم لیرې کېدل غواړي او روحي تزکیه هم په کار ده.

هرڅـوک چـې دې ښـآر تـه ننـوځي نـو پـه کـار ده چـې زړه ، روح ،ضـمیر ، وجدان،بدن ، هرڅه یې پاک ، دایمـان اواسلام تلپـاتې ډیـوه یـې پـه لاس او داسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل داسلام پاسپورت او دایمان ویزه غواړي.

دلته یومسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزیز یم. دلته سړي ته د اسـلام د عـزت او وقـار پرتمینـه دوره ورپـه زړه شـي ،هغـه چـې قـرآن د نامسلمانوذمیانو په اړه فرمایي (ترهغې چې جزیه په خپـل لاس درتـه راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن د مکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې د نورو شرکتونو حاجیان هم وو، د هغوی لپاره په پام کې نیول شوي د استوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډېر لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان دتفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ،داځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو اوحجاجو د هر کلي ځای دی . حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسېږي نو لومړی يې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه ،یو جوس،بسکېټ ،کېک ،کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي،هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودرېږي،حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي،که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټروانېږي موړ وړي او دې شیانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په یوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یونیم کیلو متر او اوږدوالی به يې دوه نیم کیلو متره و، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډربور وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او داساحه اوکورونه دهغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینوته يې جوړ کړیدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بیه سیمه کې چې ښايي د بيې دلوړوالي ساری به يې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او ددومره کورونو درلودل داسامه دشتمنۍ نښه ده او داڅرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي ، ددومره شتمنۍ ددرلودلوسره بیاهم دتورې بوړې په غروکې داسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې داسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې داسامه دکورنۍ ددرناوي ، عزت او حیثیت په اړه به يې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـای کـې بحـث وکـړو خـو اوس همـدومره وایـو چـې ددوی کـورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلاریې د سعودي حکومت وزیر و په داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل میراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وویل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دلیکلو په وخت کې امریکایانو داسامه رح د شهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه)

دمکـې پـه ښـار کـې تـاو راتـاو کېـدو ،بالاخره مـوټر د سـړک پرغـاړه ودرېد ،ډرېور لا دمخه چاته ټیلیفون کړی و ،درې تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورین تندي یې سلام وکړ،هر تن ته یې دلته هم هماغسې یوه یوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته یې هر حاجي ته یوپلاستیکي لاس بند ورکـړ پـه لاس بنـد دخدمت د مطـوف نمبـر۸۷ اودجنـوبي اسـیا مکتـب پـه کمپیوټري غټ لیک اود دوی ددفترادرس،دایمیل اوټیلیفون نمبر کوچنی لیکل شوي وو ترکشک لاندې یې د هرشرکت او هېـواد نـوم پـه قلم لیکلي وو.

موږ پـه پیـل کـې نـه پوهېـدو وروسـته پـوه شـو چـې مـوږ د جنـوبي اسـیا د اداري اوپدې اداره کې بیا د ۸۷ څانګې اړوند یو.

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضـري اخستل پیل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي یې غوښتل چې دپلار نـوم یې واخلي له حاضرۍ وروسته یې ټول پاسپورټونه لـه ځانـه سـره ایسـار او د الوتکې ټکټونه یې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځایه روان شو ،دحرم لیدلو ته بې تابه وم، ډربوته مې وویل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ویې ویل : له شیشي ښې خواته وګوره یو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتیا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې یې ساعت (ګړی) ښکارېده ماویل هو نږدې ده . هغه وویل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،یوځل مې زړه وو چې استاد ته ووایم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بیت الله ته رسوم او خپله د تول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وویل خوهغه ونه منله ویل یې چې هلته له مانه ستاسو ټولوشتون اوزه له هغوی تسلیمي غوارم.دشپې پاو کم یوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عماري)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسیا له مکتب څخه د عماري لارښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې یې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانیو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسیزه خونه راکول شوې وه.

بیکونه مو خوني ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پردېوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکة المکرمة

د نومونې لامل:

ځینې وایي دې سیمې ته مکه ځکه وایي چې ګناهونه له منځه وړي،اویا داچې اوبه پکې کمې دي (سمیت مکة لانها تمک الذنوب ،ای تذب بها وقیل:لقلة مائها) یاداچې (لانها یوءمها الناس من کل مکان فکانها تجذبهم الیها)یعنې : خلک پرې له هرې خوا بیروبار کوي، ګویاداچې ځانته یې جذبوي یا (لانها تمک من ظلم فیها ای تهلکه)

ځکه چې دلته څوک ظلم وکړي نو له منځه یې وړي،داسیمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړی،لانها تمک الجبارین ای تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاءالغرام اوالدرر الفرائدالمنظمة) د زمورږد قبلي تاریخ ،دعبدالمالک همت لیکنه)په حواله،

زه پدې اندیم چې په مکه کې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسمیې (نومونې)ټول لاملونه یې له مسمی سره سمون خوري.

مکې ته په عظیم الشان قرآن کې بکه هم ویل شوې ده .لا مل یې هماغه دمکې ازدحام او دیو بل ټېل وهل دي.

تفسیر مظهري وایي مکه او بکه دواړه یوه خبره ده داځکه چې عربان کله کله میم، باتلفظ کوي،لکه نمیط او نبیط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدین محمد جارالله دمکې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظيم الشان قران کې دې ښار ته د ام القرى يعني دقريو مور (الانعام ۹۲)البلد امنايا دامن ښار(ابراهيم ۳۵)البلد الامين يا ډاډمن ښار (التين۳) البلد الذى حرمها يا هغه ښارچې محترم يې ګرځولى دى (النمل ۹۱)حرم آمن ياد امن يا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغير ذى زرع يا بې کروندې دښته (ابراهيم ۳۷)معاد يا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قرية يا کلى (محمد ۱۳)المسجد الحرام يا عزتمن مسجدهم ويل شويدي .

واعلــــم بـــــآن کثـــــرة الاســـــامى
دلالــــة علـــى ان ا لمســـــمى ســـــامى

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمې داهميت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافيه او تاريخ

ځينې روايات وايي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پيداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېديځ ته دحجاز په ويره لمن کې دغرونو اوغونډيو په منځ کې پرته ده.،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱ درجې ،طول البلد يې ختيځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او ۳۹درجې دى د سمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.
مکه دتهامې په ختيځ کې چې شمال ته يې مدينه منوره ،ختيځ ته يې نجد او رياض جنوب ته يې يمن او لوېديځ ته يې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهيانو را وېستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلو او کارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس د خلکو سويه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبو اوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،يا چاڼ شوې اوبه څښي.

د مکې هوا ډېره توده او سوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_ ۴۰ پورې رسېږي او په دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰ لوړېږي يو عرب راته وويل چې په دوبي(اوړي)کې ځينې وخت د تودوخې له امله د سړک قير هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېر کم توپير وي، د مکې او سېدونکي وايي چې الله ج اويا ډوله هوا وې پيدا کړېدي چې نهه شپېته يې په مکه او يوه يې په ټوله نړۍ کې چلېږي.

د مکې د خپلو اوسېدونکيو شمېر له يو ميليون څخه اوړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د مکې مکرمې فضايل

الله ج په هر شي او هر مورد کې يو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتياز يې ورکړی دی .د ېبلګې په توګه په شپو کې د قدر شپه ، په ورځو کې د اختر او عاشورې ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په مياشتو کې رمضان المبارک، په جنتونو کې فردوس په ايتونو کې ايت الکرسي،په کتابونو کې عظيم الشان قرآن ،همدا ډول يې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظيم الشان قران کې دوه ځايه پرمکه معظمه سوګند ياد کړی دی:

والتين والزيتون والطورسنين وهذاالبلد الامين.(التين ۱_۳)يعني پر انځر اوزيتون اوپر طور سينا اوپر دې امان ورکوونکي(امين)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :يعني سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاريخ مکه کې ليکي چې په عظيم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځايه مکه معظمه ياده کړېده: ان اول بيت وضع للناس ببكة مباركا وهداً . . .(ال عمران ۹٦)

يعنې : (له شک پرته لومړی کوټه کې چې دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوته لارښوونکې ده پدې کې ځرګندې ښنې دي،يوپکې مقام ابراهيم دی،اوهرڅوک چې (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي رسول الله ص مکې معظمې ته په خطاب کې وفرمايل(ماطيبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غيرک) (۱) مشکوة

يعنې ته څومره ښکلی ، خوشبويه اوپرماګران ښار يې که قوم مې له تاڅخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چېرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وايي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کې ولاړ وليد چې مکې معظمې ته يې په خطاب کې فرمايل:په رښتيا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه يې ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فيماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته يو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حديث منظور دادی چې په مسجدالحرام کې يو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې يوه ورځ روژه دبل ځای له روژې يولک چنده ډېر ثواب لري هلته يو درهم خيرات په بل ځای کې ديولک درهمو له خيرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نيکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه يولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپيدايښت وياړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داوياړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښارته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من يردفيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم)يعنې اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدينۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج **۲۵**

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیداکړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښار کې له ماپرته بل چاته دجنګ اوجګړو اجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دځو ساعتولپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې څوک کوم مارغه اویا ښکار ته،تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دموندل شوي شي پورته کول روا ندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې څوک وابنه او ونې پرې کوي.

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راځي دادرناوی یواځې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې یې ۹۴۳ نښې ایښې دي خوددې نښوډېره برخه په غرونو ،غونډیو ،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم یاکعبې خپل مساحت ۱۳۷کیلومتره مربع اوټوله ساحه یې پنځه سوه پنځوس کیلو متره ده چې حدود یې په دې ډول دي :

تنعیم یا د حضرت عایشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعیم دحرم شریف شمال ته دمدینې منورې پرلار له حرم څخه اوه نیم کیلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه یادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجیان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعیم دحل په ساحه کې دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تميم دقبيلې يوې احمقې اونا پوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم يې ريطه اولقب يې جعرانه و ،هغې به تر وله ورځ وړی وربشلې او چې مازيګر به شونو خپل کړی کاربه يې خراب کړاو خپلې وربشلې وړی به يې بېرته سپړلې،(ولاتکونوا کاالتي نقضت)..... ايت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کيلومترۍ کې شمال ختيځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک يې دضرب المثل په توګه يادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجايش يوښکلی مسجد جوړکړ.

حديبيه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کيلومتره لرې سيمه ده،اوس يې خلک شميسي بولي،دلته پخوا دحديبيې په نوم يو کوهی وو اوداسيمه هم دهمدې کوهي په نوم يادېده،شميس هم ديوه پخواني تاريخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږمېزمږ)هم يادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کيلومتره لېرې يوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبيعت رضوان او دحديبيې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شويدي.

دلته پخوا ترکانو هم يومسجد جوړکړی وو.

نخله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود تاکي، دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللې سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلهٔ شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلوېښت کیلومتره لېرې پرته ده، دداءة په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو، نود پیریانویوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد، او مسلمانان شول، دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوا دقریشو دکاروا ن دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه، دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول، اونور وتښتېدل، داپه اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانونیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوستربت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی، (افرأیتم اللت والعزی)(۱)نجم ۱۹

یعنې (اوتاسولات اوعزی ولیدل)هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید، وګوماره، کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ ته ۱۲ کیلومتره لیرې دحرم حد دی نن سبا ورته عقیشه وایي عقیش دیو شخص نوم دی، چې په نوي یمو هجري کلونوکې ددې ځای څښتن وو ،لبن شیدو (پیو)ته وایي.

دې جهیل ډوله ځای ته ځکه لبن وایي چې ورته نږدې غرونه سپین ته مایل رنګ لري،دادرسول الله ص دحلیف قوم خزاعه سیمه وه.

حرم یا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبه ډېر نومونه لري اوداډېر نومونه دکعبې ددرناوي او اهمیت په معنی دي،خو په عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:یعنې الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدو ځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اویواځې ته وایي دامعناګانې پرکعبه تطبیقیږي .

۲:بیت الحرام

په پورتني ایت کې کعبې ته بیت الحرام هم ویل شوی .

۳:بیت الله

(وعهدنا الی ابراهیم واسمعیل ان طهراً بیتي للطائفین)(۱)البقرۀ ۱۲۵ .

یعنې:اوموږ په ابراهیم اواسمعیل ټینګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکیو ته پاک کړه.

۴:البیت العتیق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...والیطوفوابالبیت العتیق) (۱) الحج ۲۹

یعنې او دبیت العتیق. طواف دې وکړي

دعتیق معنی، پخوانی، لوړشانه، نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی، یاداچې چا ددې کور زیارت وکړنو ددوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولینک قبلة ترضها (۱): البقرة۱۴۴ .

یعنې: نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته یې خوښوې

www.melitahrik.com 0777 400 116

د کعبې تاریخ او ودانوونکي

له تاریخي روایاتو څرګندېږي چې تر اوسه دبیت الله ودانی دولس ځله جوړه شوې ده، که څه هم په دې اړه ځینې روایات قوي ندي خود ځینو سند پیاوړی دی.

د بیت الله ودانوونکي

تاریخ دبیت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱: پرښتې.

۲: حضرت ادم ع.

۳: حضرت شیث ع.

۴: حضرت ابراهیم اوحضرت اسمعیل علیهم السلام.

۵: دعمالقه ووقوم.

۶: دجرهم قبیله.

۷: قصی د کلاب څوی، دنبي ع له نیکونو څخه یوتن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸:دمکې قريش له هجرت څخه ۱۸ کاله وړاندې.
۹په ۲۵هـ عبدالله دزبيرزوی.
۱۰:په ۷۴هـ حجاج ديوسف زوی.
۱۱:په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزيز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمايي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته يې وويل چې زه له تاسره يو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اودې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وايي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقيق ځای يې معلوم نه وو،خوبياهم د پروپيغمبرانو په خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهيم ع ته دکعبې دقيق ځای وښود بيا حضرت ابراهيم ع دپنځوغرو(حرا ،شبير،لبنان،طوراوجبل خير)څخه تيګې راوړې،اوکعبه يې ودانه کړه.

(۱)هيتمي اومجموع الزوائد۳ ،۲۸۸ دتاريخ مکه په حواله

ځينې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهيم ع په واسطه دتيګوراوړلو خبره نه مني ځينې دارِوايت هم صحيح نه ګڼي خو ځينې يې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظيم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهيم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعيل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقيقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنااني اسکنت من ذريتی بواد غير ذی زرع عندبيتک المحرم) (۱)ابراهيم ۳۷.

يعنې(ای زموږربه!ماخپل ځينې اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پريښودل.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادې څرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو، البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې ودانې، اودیوالونه نړېدلي وو، خوبنسټ یې لاوو، اودومره کلک وو، چې زرګونه کاله وروسته هم، حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونودېوالونه جوړکړل، الله ج فرمایي﴿ واذیرفع ابراهیم القواعدمن البیت واسمعیل ﴾ (۱) البقرة ۱۲۷.

یعني: اوکله چې ابراهیم ع او اسمعیل ع دبیت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي، چې یزید بن هارون وایي کله چې عبدالله د زبیر زوی، کعبه دودانولوپه موخه ورانوله، نوزه هملته وم، ماولیدل چې هغه حطیم هم دبیت الله په ودانۍ کې راووست، اوماولیدل چې دبیت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته، تیګوڅخه جوړ شوی و، وروسته دفهدپه وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې، په دې وخت کې داړتیاله مخې دکعبې دبنسټ یوه برخه ۱،۴۰ متره وکیندل شوه، نو ولیدل شول، چې دکعبې دبنسټ تیګې له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته دېرې کلکې لګول شوې دي، داتیګې داوښ کوهان ته ورته وې، اواوس هم له کوم ترمیم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده، دا چې دا بنسټ به له حضرت براهیم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهیم ع راهیسې هم ۵۰۰۰ کاله تېرشول، خو دې بنسټ دهرډول طوفان سېلاب اوهرډول طبیعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاریخ کې، تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندې اشخاصولخوا په لاندې تاریخ پراخه شوی دی.

۱: دامیرالمؤمنین حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹زسره سمون خوري.

۲: دامیرالمؤمنین حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲هـ چې له ۲۴۸زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷هـ چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبیرلخواپه **۲۵**هـ چې له **۲۸۵**زسره سمون خوري.
۵:دولیدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۲۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ،۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۲هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزیزلخواپه ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزیزلخوا په ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

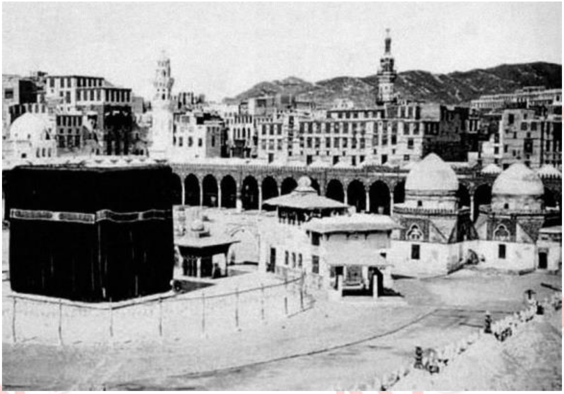

www ... .com 0777 40 ... 16

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه

ملک عبدالعزیز یو ځل په ۱۳۴۴هـ یا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترمیم امر وکړ بیایې په ۱۳۶۸هـ یا۱۹۴۸ز کې داکار پیل کړ د حرم د توسع او رغونې کار پیل ووچې ملک عبدالعزیزپه ۱۳۷۳هـ ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزیزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختیا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله یې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسېع (پراختیا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترمیم سعودې له شپږسوه اوشل میلیونو ډېر ریال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزیز اوملک سعود له ترمیم او پراختیا سره سره بیاهم حرم تنګ اوزیارت کوونکي زیات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ یا۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتو کړل شي،هماغه وو چې دچت ترمیم پیل شو، په چت کې لوډ سپیکرونه (لوړغږي) دیخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تیرې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼا شو ،برېښنایې او عادي زینې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰ مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰ لمونځ کوونکیو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترمیم هم شاوخوا دېرش میلیونه ریاله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال یا د۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه میاشت کې دحرم ددوهمې پراختیا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳یا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختیا کې دباب عمره او باب عبدالعزیز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې دمسقفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحيد کانټيننټل. شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،یوه لويه ودانۍ پيل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلې (زيرزميني)يوه ګراونډفلور (دځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وايو)اوددې پوړ چت لري دمسجد انتظاميه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې دمسجد فني ،تخنيکي او کنټرولوونکي وسايط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځينې ډيپوګان اوتحويلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عامو خلکو ننوتل منع دي.

اوددريم پوړ چت دلمونځ کوونکيو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسايل او دهواديخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ايرکنډيشنونه کارېدلي دي .

ددې څلور واړو ځايونو مساحت ۷۲،۰۰۰ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتيا پيښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، اوهره ګنبده ديارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زينو (پوړيو)ترڅنګ خوځايه بريښنايي زينې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ ستنې لري دهرې ستن په بيخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ايرکنډيشن لګېدلی دی.

دسعودي پاچايانولومړی توسيع (پراختيا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبير،باب الندوه، باب حجراسمعيل ،باب المدينه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزيز پورې چې باب حنين ،باب اسماعيل هم پکې ده غځېدلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

د سلطان مراد ترکي لخوا د کعبې له رغوني درې سوه پنځه اویا کاله تېرشوي، او د کعبې ودانۍ بیا رغونه غوښتله له همدې امله ملک فهد بن عبدالعزیز چې ځان ته یې د حرمینو خادم وایه ، د کعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنسټیزه ورغوله، په دې ترمیم کې یې د کعبې د دېوالونو ټیټکې هوارې ا و یو برابرکړې وې .

بهرنۍ برخې :د ټیګوله منځه یې پخوانۍ مساله را وویسته، نوې سیمنټي مساله یې ور ننویسته، دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل، درې واړه، ستنې یې ورته نوي کړې، لدې رغونې وروسته د کعبې لوړوالی ۱۴متره دملتزم اړخ یا له حجراسود څخه ترحطیم پورې د دېوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴ ، د حطیم له پیل څخه د حطیم تر پایه یا ترر کن شامي پورې ۱۱،۲۸ متره ، له رکن شامي یا د حطیم څخه تر رکن یماني پورې ۱۱،۱۲ اوله رکن یماني څخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال د کعبې د ترمیم، ویاړ د ابن لادن د کمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر، او حاجي عبدالله همداسې را وختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات څخه تېرنشئ اوکه په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات څخه اخوا د حل په ساحه کې ده او دم دربانديې اوړي ،هغوی را ته وویل چې موږ بیاله جدې څخه جحفې ته د احرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ؟ بېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شیعه ګان دي، دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سید نصیر هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو ،چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شیعه وي.

خونوته د ننوتلو په وخت دمولانا یارمحمد په نوم یو تن چې ښکلی سور او سپین رنګ، سره او توره ګډه وډه ږیره یې وه راغی ځان یې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولینو معرفي کړ. او ویې ویل چې یوولس بجې رانښکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ،ما په هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و ،خو په جده کې ډېر خولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچنې میدان ته راووتو موږ یوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا یار محمد چې په مولنا مشهور وو له درې څلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره یې راته تشریح کړه،دعمارو موقعیت یې حفایر شارع ستین (شپتم سړک)وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون وو چې په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري په مکه او مدینه کې خو یې ما خپله شپږ اوه نماینده ګۍ ولیدلې.

دلته په څلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره یو تن مسؤول وټاکل شو ،چې حاجیان بې نظمۍ ته پرېنږدي،یو کتار ماته را وسپارل شو ،زموږعماره له حرم شریف سره په مستقیم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ،کړې وږې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعمارې دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بیا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارینه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر یې حرم ته او لږ یې له حرم څخه خپلو استوګنځایونو ته روان وو ځوځایه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارینه یې داحرام په جامه کې خو ښځو یې یو ډول یونیفورم (یو ډول څادر ،کمیس ،پرتوګ په څادر نښه)درلوده او یو ځای به روان وو چې دوی له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه دچاخبره دقدم ځای نشته دی ،دتلبیې ملکوتي ازانګو فضا سندریزه کړې وه، موږ دسړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېدیځ حرم شریف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښي خواته یو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا وویل چې دامسجد په ټوله مکه کې مشهور او داسامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او دابن لادن په نوم یادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پیچومی پیل شونور نو دساعت برج موږ ته ډېر نږدې دی.

دکعبې لیدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،موږ د هغه ځای چې حرم ترې پر خپلو سترګولیدلی شو،په څو متری کې وو،بس چې دهمدې پیچومي چې په حقیقت کې پول وو سرته ورسېږو نو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او دخپلې مینې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کیلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر اود(اللهم لبیک لبیک لاشریک لک لبیک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شریک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پیل شوې،مولنا راته وویل چې دا مخامخ منارې دبیت الله دي،تلبیې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له یو بل څخه دبېلېدلو په صورت کې یې دراټولېدلو ځای د دارالتوحید کانټېنینټل هوټل مخ ته تلو ېزیون ته ورته د اعلاناتو سکرین وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې دحرم شریف ښې خواته روان شو ،دحرم شریف حویلۍ او شاوخوا یې سپین پړق وو ،دلته دتیارو ځای نه وو له زرګونو کالو راهیسې دلته تیاره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار ،انوار رااوري، تیاره فکرونه ،تیاره نظریات له دې ځایه کوچېدلي ځای یې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نیولی دی ،دعظیم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته تول ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکیو یې یو وخت دشیطان څراغ دبلولو وس نه درلودن تول چراغان ده.

مولنا په یوه دروازه ورننوېستو اوس نو څو ثانیې پاتې دي چې د څه کم دوه میلیاردو مسلمانانو قبله ، دبشر په تاریخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلې او مبارکه خونه ووینم ، هغه چې هره ورځ یې کم تر کمه یوولس ځله یادوم او دلمانځه په هر نیت کې وایم (مخ مې دکعبې شریفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرڅومره دې نور شرایط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلو ندی،هغه چې په بیت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خوپرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول یې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اووېښه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړینې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو.هغه ځای چې ټول ساکښان یې هم تعظیم اوتکریم پیژني او آن توتکۍ یې هم له فیلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبیه یې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نیمه شپه کې لدې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل. پرته لو داسې کیفیت او د جذب حالت راغی چې د تشریح لپاره یې الفاظ او د بیان لپاره یې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس دهغې لیلا وصل ته رسېدلی یم چې میلیونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې څلور ،څلور مې اته،او اته مې شپاړلس کړلې په غټو غټو مې وروکتل.

نور نو د تاب مټره نه وه،ما هېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼی زړه به هم کله نرم شي ژړا او سلګۍ خوپرېږده. خو هلته کیفیت او حالت داسې وي چې د کاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

یو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ویل یې بس کړه ځه چې ملګري طواف ته ښکته شول بیا یې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کریکو ولیدل چې که د دنیوي غم غرونه یې هم په سر کېښودل شي ښایي ورمېږ یې کوږ او سترګې یې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پیل کړ ،زموږ طواف د عمرې وو، په لومړیو درې شوطو(دورو) کې مو باید رمل(او د پهلوانانو په څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې وای،خو د بیرو بار له کبله دا کار ناشونی و ،د منډې خو پرېږده آن دعادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو دژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو د کیفیت بیان یې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبو ته ګیلاس ونیوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيانادېده وو په خونديي نه مرېدو، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعيې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښيي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم يادېږي په زينه راوختو، دا دطواف دپيل او پای زينه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا يوې پر مرمروپوښلې لوړې ته بوتللو ويې ويل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعې وکړئ زه همدلته درته ناست يم يـواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټوليزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځايونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوي چې دافغانستان ارګ ورسره سيالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتوڅخه ده او تر تيب يې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږي (صفاپخوا غونډۍ وه او دوخت په تېرېدو او دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړي ځانګړې دعا به کوي بيابه دمروې خواته حرکت وکړي کله چې شنه ميل ته ورسېږي نو له دې شنه ميل څخه به تر بل شنه ميل پورې منډه وکړي ،داميليونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږي نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعا به وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعي لپاره صفاته دتللو لار بېله او مروې ته بېله جوړه شوې ده ،ددواړو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راڼ ته راورسېږي نوتر بل شنه راڼ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعي ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دواړو لارو دواړو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راڼ ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعې مو وکړه څوک ژر اوڅوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجيانو سرخېيل

اوس راته يو د سر خرييل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو .

مولنا مورېته وويل چې دلته سرونه مه خرېيئ ځکه چې نايان لس پنځلس رياله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه رياله ورکړئ ښه په راحت به يې درته وخريي موږ هم هلته سرونه ونه خرېيل ،نابلدي هم وه خو چې عمارو ته راغللو دمجيب اونعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او موږ له يوسل اوشپېتو تنو ډېر ووفکر مووکړ چې که دوی ته انتظار کوو اونوبت ته کېنو ښايي ډېر وځنډېږو مولنا ته موهم غوسه راغلله چې ولې يې غلط وپوهولوو روسته پوه شو چې مجيب دمولنا اوښی اوله نعمت سره يې هم دخپلوئ کومه اړيکه وه ده غوښتل داپيسې ددوی په جېب کې ولوېږي .

ماملگروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله يودبل سرونه وخرېيو. لومړی زه يوه ملگري ته چې لامې نه پېژانده او سر يې مخکې خرييل شوی وکېناستم سر يې راته وخرېيه،داوښتنه ماپنځلس کاله نه ووخرېيلي او په همدې هيله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرېيم او الله ج مې داهيله تر سره کړه،درې نيمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام موووېست، جامې مو واغوستې. څه ملگري ويده شو ځکه چې ډېر ستړي وودشنبې شپه ،دشنبې ورځ ديکشنبې شپه ټول په سفر او گرځېدو تېرشول خو زه ببرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بياهم خلک نه ځايېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ويار راپه برخه شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دایوه کوچنۍ غونډه ده چې دصفا او مروه ترمنځ دسعې پیل هم ترې کېږي دادکعبې دخونې په یو سل اودېرش مترۍ کې سوېل ختیځ ته پرته ده خو دکعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس ددې غونډۍ په سر یو ګنبد ډوله چت دی .

مروه

داهم یو کوچنۍ غونډۍ ده ددې دتیګې نوم مروه ده چې سپین ته مایل رنګ لري اوډېره کلکه ده ،داغونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختیځ ته پرته ده سعې یااوم شوط همدلته پای ته رسېږي .

مسعی

دصفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعې)لارته مسعی ویل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. ددواړو غونډیو ترمنځ **۳۹۴,۵**متره مسافه ناهواره لوړه او ټیټه وه ،له شګو او کروت کاڼو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو دتاریخ په بېلابېلوپړاوونوکې داځای هوار ،ترمیم او جوړ شوی دی ،یووخت داځای له بیت الله څخه بېل وو او ددواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلابېل وخت کې چې دبیت الله دپراختیاپروژې عملي شوې نودا ساحه هم په بیت الله کې راغله اوس خودبیت الله حویلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. دبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتياليپاره د صفا اومروه تر منځ سعي ته څلور لارې جوړې شوې دي يوه ځمکتل (زېرزميني) ،يوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بـل دريـم منـزل څلـور واړه پـوړه پـه ډېـر ښـکلي ډيـزاين، ډېـرو قيمتـي ساختماني توکيو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شـوي دي. لـه صفا څخـه مروې تـه دتللو پـه ډېـرو قيمتـي مرمروپوښـل شوې لار ببله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار ببلـه او پـه منـځ کې دناروغانو او ويلچيرانو (دناروغانو دبايسکلونو)دوه لارې ببلې دي پـر هر لار دزمزم داوبودوه ځايه دي چې په هر ځای کې شاو خوا لـس نلکـې دي او په يووخت کې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلی شي ،دمسعی د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لـوړوالی ۱۱،۷۵او ددوهـم ۸،۵متـره دی، اوس په لکونو حاجيان دلته په يو وخت کې سعی کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا يې زينې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهـر پـوړ ټـول مسـاحت ۷۸۹۰متـره مربـع دی برېښـنا يـې زينـې د بـاب الصفا (دصفا دروازې)بهر او لفټونه يې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونـو تـه ورتـه لارې دي چې هغه خلک پرې تـګ راتـګ کـوي،چې لـه بهـر څخـه نبـغ حـرم تـه تلـل غواړي له دې لارو تلل د سعي کوونکيو د مزاحمت مخه نيسي.له دريم پـوړ پرته په نورو پوړونوکې پکې او دومره ايرکنډيشـنونه دي چـې د سعودي پـه ګرمۍ کې خلک پکې يخ نيسي،لسګونه قنديلونه پکې ځوړند دي.

له بهرنـي صـحن څخـه صفا دروازه د کعبې لسـمه دروازه ده چې تـر مـروه پورې دا شمېره يو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوايي پول ته د ورته لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،بـاب بني هاشـم ،بـاب علـي ،بـاب العباس،بـاب النبی،بـاب السـلام يابـاب بنـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپبه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پوري غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳ داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګو کلکه لړه ننبه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوېږې هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۲هـ سپوږمیزکال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابو داسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلې نومې ښځې سره په کعبه کې ناروا اړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهۍ)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې (ان الصفا والمروة من شعائرالله...) یعنې یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښنو څخه دي) (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعې د حج یا عمرې له واجباتو څخه او دحضرت ابراهیم او حضرت هاجرې سنت دي ،رسول الله ص هم دا ابراهیمي سنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپل زوی حضرت اسمعیل راوستل اودواړه یې دکعبې ترڅنګ له یوکڅوړې خرما او یو مشک (زي)اوبو سره پرېښودل په دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او په مکه کې نه کوم کلی و اونه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته موږ په دې سوځنده ،بې اوبو ،بې وښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده دا ځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر ډاډ و، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به موږ وساتي.

حضرت ابراهیم لږ اخوا په داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه (ربنا انی اسکنت ....)یعنې(ای زموږ ربه ماخپل اولاد په بې کروندې دښته کې ستادعزتمن کور تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستامننه وکړي)
دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمایې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول، حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو، له هغه ځایه راښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې یې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیایې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستې وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلې نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوي هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووايي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خو پرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد او مېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادۍ وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم ږدي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غـږ ته لبیک وایي،او په دې وچه ،سپېره بې وښو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي .

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تـاریخ ډېرې پېښـې تړلـې دي، دبېلګې پـه توګـه کله چې الله ج خپـل رسول ص تـه امـر وکړ چې خپـل نـږدې دوسـتان وویروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه دصفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدی یې را وبلل ورتـه یې وویـل کـه زه تاسـو تـه ووایم چې ددې غونډۍ لـه شاه ددښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هـو ځکـه چې مـوږ لـه تـا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟. په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص تـه وویـل تـه خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، کـه داکـار وشـو موږ ایمان راوړو ، خوحضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام لـه رسـولو وروسـته وویـل کـه داکـار هم وشـي نـو دوی ایمـان نـه را وړي کـه تـه غواړې زه به داکار وکړم خو کـه بیـا هم ایمـان رانـه وړي نو زه بـه سـخته سزا ورکړم.خوکـه تـه غـواړې همداسـې یـې پرېـږده زه بـه د خپـل رحمت او تـوبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې ډېر ژر غچ واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بیا مې خپل ماما حبیب الرحمن استاد ته ټېلیفون وکړ، هغه هم په حرم شریف کې و هغه له ماښخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو، دحرم شریف په حوېلۍ کې د ساعت له یوکوچني برج سره مو وعده وکړه زه چې ورغللم هغه هلته تیار ولاړ و. د یو بل په لیدلو ډېرخوښ شو له سلام او ستړي مه شي وروسته له هغه سره دهغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰دقیقې پلی مزل وو، دده په لیدو مې ټوله ستومانتیا ووته ،له هغه سره مې د سحر چای وڅښه دکور او کلي د خبرو تر څنګ یې په مدینه منوره او مکه معظمه کې دخپل دیارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل،ویل یې چې مدینه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا ،ښه فضا ،پراخ سړکونه ،پراخ چاپېریال نسبت مکې ته ارزاني ،پکې شته ده د نبوي مسجد ډېره ستاینه یې وکړه. حبیب الرحمن استاد زما ، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر موسره یو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر یې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور ،کټه او تاوان مو یو وي.

ده راته وویل چې زموږ کلیوال غلام دستګیر، حاجي شېرزمان او شېر زموږپه خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو دعمارې عرب څوکیدار دننوتلو اجازه رانکړه ،ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدیر ته چې په مدینه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګرهار ولایت دسره رود د ولسوالۍ دفتح اباد(فتیوات) اوسېدونکی دی ،ټېلیفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدیر رابښکته شو ،لومړی یې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه ووهسې مو يوه مړۍ ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې يو حاجي شېرزمان و چې د سره رود د دوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابی مجاهد او په وينا يې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په يوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګير زموږ کليوال ډېر نېک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږيرې يې د شيخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي او عزيز دی،زما ترور زی هم دی،ښايي کوم کال له ما کشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ يو خوړ دی.

له نېکه مرغه د دوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان د دې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له يو شرکت سره تر دوی وروسته او تر ماسخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په يوه عماره کې اوسېده.

يو ساعت بنډار موو کړ يوولس بجې شوې، ټول حرم شريف ته د ماسپښين د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښين لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر څو فارغېدلو نو يوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې يو شنه غالۍ، درې تختې، پر هر تخت يو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه يوه بړستن يوه روجايي ،يو ايرکنډېشن يو پکی دوه راډونه وو. زما د اطاق ملګری د هرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي د هرات په محکمه کې قاضي هم و . مورېچې په کومه عماره کې اوسېدو، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، یو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وینځلوځای (دستشوی) له نغریو او لوازمو سره یو پخلنځی او یو فریج (یخچال) وو.

سعودي له نبستمنو سپین ږیرو پر افغانستان خپل پور غواړي

مورېچې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت یوویشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځایه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ویل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ایسارېږئ له یوې الوتکې به بلې کېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مینل څخه به هم نه وځئ خو هلته یې یوه شپه او یوه ورځ ځنډولي وو. دوی له مورېڅخه شپږ ویشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپین ږیرو پښتنو بادغیسیانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سرې سر دولس سوه ریاله اخستې وې، اوورته یې ویلي ووچې شرکت یا حکومت ستاسو خاک پولې یادخدماتو پیسې ندي تحویل کړې، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پیسې اخستې وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق یې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلومیت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سیدنصیر مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وویل ،چې دی په جده کې دسعودي اړوندو چارواکیو ته ورغی او ددوی پیسې یې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دځلور تنو ببوزلو ،سپین ږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو څلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یاپه دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چاروا کیو کې ،سیدنصیر مې بیاهم پرېښود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي ځه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وبستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زموږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم. ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع دپنجشېر اوسېدونکی دی،سمیع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانو به خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینو به دسحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمې بجې وڅښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې دشپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګاربدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زموږ ډوډۍ پر شرکت وه،موږ به درې وخته اوښه ډوډۍ خوړله، څوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې ته لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهیم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته د حضرت ابراهیم ع د دعا له برکته دا ځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو د بیت الله د احترام له امله بیت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغه په لمنو کې په کوډلو او کېږدیو کې اوسېدل،کله چې قصي بن کلاب د مکې واکمن شو ،هغه له خلکو وغوښتل چې د کعبې د ساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قریشو دا کار نه کاوه تر دې چې هغه قریشو ته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله د دارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نورو هم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی دا سیمې پر خلکو ووېشلې او په دا سې نقشه یې ورته د کور جوړولو حکم وکړ چې د ټولو کورونو دروازې کعبې ته وې او تر دوو کورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو د حرم حوېلۍ تنګه کړه، د پراخولو اورغولو تر وخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې د تاریخ پوهانو په آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵)کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه،البته قصی تر میم کړې وه.

د رسول الله ص په مبارک عصر کې د کعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (یو جریب) و خو د اسلام د پراخېدو ،د مسلمانانو د ډېرېدو او زیارت کوونکیو د ازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب د کعبې د حو یلۍ او مطاف د پراخولو اړتیا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷هـ حج ته راغی نو د مکې شاوخوا کورونه یې استملاک کړل ،خاوندانو ته یې د هغوی بیه ورکړه،د کعبې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې او مطاف څخه د ېوال هم راتاوکړ او د رڼاپاره يې پر ديوالونو دڅراغونو لګولوحکم وکړ.

په ۲۶ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل،او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبيرهم په ۲۴ هـ دکعبې حويلۍ ۳۲۲۵ متره مربع پراخه کړه.

په ۷۵ هـ عبدالملک ابن مروان دمسجدالحرام دبرنډې د ېوالونه لوړ کړل دساج دلرګيو چت يې ورکړ اودستنوپه لوړه برخه کې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملک بيادخپل پلار کارونه لاهم منظم او سمبال کړل، دمسجدالحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،ميناتوري يې پکې وکړه دننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه اوبالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل ،حرم ته يې له مصراوشام څخه دمرمرو ستنې راوړې ،دکعبې ددروازې ،ناوې او دننه برخې دپسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور ۳۲۰۰ ديناره حرم ته ولېږل. دده په وخت کې مسجد الحرم دلومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ،دهغه په وخت کې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو،او په لومړي ځل يې دمسجد په يوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۲۱ او ۱۲۴ هـ کې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول اوښکلي کول پيل کړل خو هغه په ۱۲۹ کې وفات شو ،دهغه پاتې کار دهغه زوی موسی الهادي بشپړکړ، دمهدي په دواړو دوروکار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

www.melitahrik.com 0771400118

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سيلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا يې ژورې کندې او شپلې ډکې کړې او کعبه يې د غولي په منځ کې راوسته ، عباسي خليفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضد بالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خليفه معتضد بالله هم د هارون الرشيد د مېرمن زبيدې په واسطه د حرم لوېديځ ته د جوړو شويو دوو کورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره يوځای کړه داوخت د حرم شريف غولی (حوېلۍ) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږمېز د شوال المکرم په ۲۸ مه د شنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې يې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږمېز د مصر پاچاملک ناصر فرج بن بربوق، بيسق الظاهري د مصري حاجيانو د بعثې د رئيس په توګه حج ته ولېږه هغه د حج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترميم کړ ،خو په مکه کې د نبولرګيو د نه موندلو له امله د حرم د چت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار يې بشپړ کړ.

په ترکيه کې د عثماني خلافت په پير کې سلطان سليمان قانوني د استانبول د جامع مسجد ډيزاينوونکی او جوړوونکی نامتو انجنير مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې د حرم د لرګيو چت کمزوری او په ۹۷۹هـ س (۱۵۷۱ م) د مسجد ختيځ دالان مطاف ته کوږ شو نو د حرم چارواکيو د عثماني ترکيې وتلی پاچا دوهم سليم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د تکړه انجنيرانو يو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰هـ س کال دلومړي خور په ۱۵ مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دزېږوتيکو په ستنو د اسلامي عثماني خلافت په بڼه (۵۰۰)کوچنۍ کوچنۍ پيازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال او ختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو ،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان داحمدبيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره او په ۹۸۴کې بشپړشو ،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (۳۸۰۰۲)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې ځلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپيني ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدو شاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،دادسعودي حکومتونو کاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمري ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدي ته نږدې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahri...
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمین

لـه شـک پرتـه د سـعود کـورنۍ واکمنـان ډېـرې سیاسـي او شخصـي نیمګړتیاوې لري دا کورنۍ مستبده اودکتاتوره ده ،خپل ولس تـه نـه د بیـان ازادي ورکـوي ،نـه د نظر د ښـکارولو، لاریونونـو اونـه دغـږ لوړولـو حـق، دحکومت پر درې ګونو قـواوو حاکمـان دي،پـه ټولـو لـوړو څوکیـو همـدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کـې کارنـده ونـډه اولـوړ مقامونـه نـه ورکوي، پر سعودي او سپېڅلې خاوره يې امریکایان حاکمان کړي او دوی ته يې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نیمګړتیاوو او کمزوریو سر ه يې حرمینوته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمینوتـه نـه هېرېـدونکی خدمتونـه وکـړل، ددوی خدمتونـه، حاجیانوتـه برابرې کړې آسانتیاوې او د حرمینو ظاهري اوباطني ښـکلا مالیـدلې او پـه هره برخه کې مې یادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومـات کـافي هـم نـدي او پـه ځینـو برخـوکې د حـرم دمتواګـانواو مسـتخدمینوله خـولې دې چـې شـمېرې ،نېټـې کرکټرونـه او...یـې ډېـر دقیـق بللـی نشـم، د حـرم د معلومـاتو ځانګې ته ورغللم خو هغـوی ددومـره معلومـاتو راکولوتـه چمتـو نشـول، پـه دې اړه تکړه لیکوال او هڅاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زمونږ د قبلې تاریخ) کې د سعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځینـې معلومـات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقـام دقیـق دي،خو دده لخوا دمعلومـاتو لـه راټولوهم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کـې پـه حرم کـې ډېـر بدلونونـه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل يون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو ليدلواواورېدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزيز په پير کې

(کله چې ملک عبدالعزيزبن عبدالرحمن الفيصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو يو کال وروسته يې دمسجدالحرام د ودانولو اراده څرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدير دمسجدالحرام په بيا جوړولو ،ترميم او اصلاح يې لاس پورې کړ،چې داترميم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بياپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزيز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبياودانولو امر صادر کړاو داکار يې شيخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبيدې دچينې په کارولو کې يې ځوکلونه زيار اېستلی وو او په دې هکله يې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبيا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه يې مرسته وغوښته چې دزبيدې د چينې په آبادولوکې يې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د ددوهمې خور په مياشت کې پيل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې يې ترميم،اصلاح تزئين او نوی والی راووست.

د سعودي پراختيا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختيا څخه يو زراو اتيا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زيات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام يوه لوېشت هم پراخه نه شو،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،ځو ښېخې په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې ونښتلې ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته یې دوکانونه راووتل،حاجیانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګونه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجیانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج دسفر وسایل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خووروسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زیات شو ،اودحج دسفر وسیلې موټرونه ،ریل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجیانوپه شمېر کې هم زیاتوالی راغی ،لکه چې دادی وینو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زیاتېدو ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وایي چې دوه نیم میلیونه حاجیان مکې مکرمې ته تللي وو(ویل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمریز داشمېره دپنځو او شپږ میلیونو ترمنځه وه).له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځایونوپراختیا او نوي رغښت ته ټینګه اړتیا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ یوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام وانه ړاوه خو چې مرحوم ملک عبدالعزیز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته یې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمینو دستري تاریخي پراختیا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پیل

دملک عبدالعزیز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختیا اوتعمیر دسروې اوډیزاین کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فیصل او ملک فهد دده

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقيب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسين دمياشتې پرپنځمه اعلان وشو چې د کار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختيا کار سمدستي پيل شي، بيادغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچايي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ

څنګه چې دحرمينو شريفينوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانيزې ډلې (تعمير اتي مجموعې يا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختيا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندېني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو وياړلو کارونو د تقديرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکيو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ ايښودونکی د(شهيد) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً ديمن د حضرت موت وو او عربستان ته يې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاريخ القويم، دمولف په قول يې ليک لوست نه وو زده پنځه ويشت اولادونه درلودل اودملک فيصل په حکومت کې يې د وزيرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي يو ډېر شتمن پانګوال وو.واېي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به يې يومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښين لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازديګر اوماښام لمونځونه به يې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختيااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فيصل پرې وژړل او ويې ويل چې نن مې ښي مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع)کال دبن لادن تعمیراتي کمپنۍ دځینوسعودي اوبهرنیو ټېکه دارانوسره یو ځآی دمسجدالحرام دتوسبع لار اولیکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د۱۳۷۵ ه س کال ددوهمې خور پر ځلورمه داجیادو اومسعی په سیمه کې دبرېښنا او ټېلیفون مزي او د اوبو پیپونه لېرې کړی شول،بیاددغو ځایونوکورونه او دکانونه ونړول شول بیادمطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم داوبو دالان وو،ونړول شوې،اوورپسې دنورې ودانۍ تهدابونه وکیندل شول.

د بنسټ دډبرې ایښودل او دکار پیل

دهمدغه ۱۳۵۷ هـ ش کال د برات دمیاشتې پردرویشتمه دپنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته یوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزیز،دولتي چارواکیو،دیني مشرانو او داسلامي هېوادونو ځینو استازیوګډون کړی و ،په دې غونډه کې ددغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه،او کار یې پیل شو چې ددې سترې پراختیايي او ودانیزې پروژې دکار په پایله کې دسیلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لوري ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ،دمسعی دوه پوړیزه ودانۍ ،دمسجدالحرام زېرزمیني برخه ،دمسجد الحرام سترې دوه پوړیزې برنډې ،ددغوبرنډو ځلورشپېته دروازې ،دمسجدالحرام اوه منارې دمسجدد برنډو دوهم پوړ اوبام ته اوه زینې جوړې شوې،دمطاف غولی پراخ او روغ شو، دزمزم اوبو دځا تاسیسات ترمځکه لاندې جوړ شول،دمسجدالحرام په بېلو بېلو برخوکې دزمزم دڅښلوداوبوسبیلونه په کار واچول شول،دمسجدالحرام شاو خواترمځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسې تازه کولو اوځان مینځلو ،تشنابونه او ځایونه جوړ شول،دمسجدالحرام دباندې پنځه عام غولي ودان شول،اودصفا اومروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او په ۱۳۹۵س کال بشپړ شو،چې ددې پراختیا او ودانۍ په پایله کې ددغه مسجد ساحه له (۲۸۰۰۳)مربع متروڅخه (۱۸۰۸۵۰) متره مربع شوه،اوپه یوه وخت کې د(۴۷۰۰۰)تنولمونځ کوونکیو پرځای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیایي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،ځکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد ده په پېر کې په دغو پراختیایي کارو پسې مطاف په سپینه مر مړبره فرش شوددې ډبرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم ورکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دځلور اتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو،وروسته ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکیو راتلونکیو ،اتومات)زینود جوړولو حکم وکړ له دغو زینو څخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنستیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیو او کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو درواېتي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

www.melltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجايش لري ،دلته بايد ووايو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقيقت کې دمسجدالحرام دپراختيا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاريخي کار پای ته ورسېد. چې په پايله کې مسجدالحرام په يوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکيو ګنجايش پيدا کړ.

د سعودي سترې پراختيا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وويل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزياتېدو سترو ټولنيزو بدلونونو او دنويو تجارتي هوايي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتياوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکيو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزياتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکيو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختيا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېيله چې يو ځل بياديوې نښې او هر اړخيزې پروسې په تطبيق سره دمسجدالحرام ګنجايش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار دصفري په دوهمه خادم الحرمين الشريفين ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تميني پراختيا دبنسټ ډبره د پرتمينو مراسمو په ترڅ کې کېښنوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختلليو عصري وسايلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له يوې خوا دمسجدالحرام په لوېديځ لوري کې پراختيا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۱۷۲۰۰۰) مربع متره زياتوي ،اوپه يوه وخت کې ديولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخانې او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دننبتي سوق صغیر په نړولو پیل شو ،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډواو غولي په ګډون ټوله (۳۲۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نورور ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې ماڼۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې درې نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې دمسجدالحرام دننه مطاف ،بام او دهغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنیټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټینګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر ځونوې ودانۍ جوړې شي، زور یې را ورلای شي، او زلزله یې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنیادونو باندې یې واټر بروپ پلاسټیکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعمیراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولی کوم چې کار پرې کېده د پیاده تلونکیو لپاره پرانیستې پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللوکې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعمیراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعمیراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لېرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې دکانګرېټو د جوړولو اوګډون کوونکیو ماشینونو کې چې پر موټر و به اېښودل شوي وو ، د یوه تونل له لارې په مکه کې دکار ځای ته لېږدول ،په دغه تعمیراتي کار کې د کار شویو موادو په ډله کې د اعلی معیار پنځه څلوېښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سیمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شیشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتیا کې ډېر مرستندویه جوت شول او هم یې د ودانۍ ټینګښت او ښایست زیات کړ، دغه شیان د مکې مکرمې په اطرافو کې په یوه کار ځای (فېکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسیس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه یې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عیبه ښځي یو شان ښکاري او څوک یې توپیر نه شي کولای د مسجد

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحـرام سـاحه د راډیـو او ټلـوېزین پـه سـټوډیو ګـانو سـمباله ده ،او ډېـرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،پـه مکـه مکرمـه کـې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسـجد الحـرام پرشـا وخوا ګردی ترافیکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختللیو وسایلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې سترې ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولی اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دشا وخوا ځینوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختیا پر مهال یې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کیلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانیټ کار ځی (فېکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختیځ کې په خپل نوعیت کې ترټولولویه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،څودهغو طبیعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتیازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار دایټالیا په یوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په یوډول کمپیوټري ماشینونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکیو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمیر یوډول شهکار ځینې جوړ شواومسجد یې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعمیراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکلیو محرابونوته یې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوې برخې د باندې د ترافیکو د جریان دډېرښت د لړولو لپاره ملک فهدد یوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولوآمر ورکړ، چې پر هغې یې یو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسآیي او له ترافیکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره یې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک یې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې دپیاده تلونکیو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځینو کوټو او د اړوندو کارکوونکیو پرد فترونو سربېره یوستر دوه پوړیز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو ،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده بربېښنایي زینې ورښکته شوي او په عصري ډول جوړ شوی دی.

د سېلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو ،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکیو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شریفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې دسېلاب دمخنیوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه یې تر سره کړي وو ، خو بیا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،موږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو ټولو تر خبرو کولو تېرېږو او یوائې د وروستي ډېر تاواني سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میاني د میاشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنوری د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیمو ساعتو پورې داسې په شرپې اوربښت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو بېړیو کې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې ایښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د بېړیو په ذریعه ترېنه راوو بستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نږدې درې متره پنځه شپېته سانتي په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکښلې او دمکې د ښار په ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پوړ پورې ورسېدې.

دمیاني پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې .

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوړبیو شیانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وېجاړ شول،پرسړکونو باندې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویوړل،او وران وېجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیو سربېره په کروړونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل د اوبو د چارې او د هغه د ضررونو د مخنيو لپاره د مسجد الحرام د سعودي پراختيا ،د کار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰ کروړو ريالو په لګښت يوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونيوله ،او د سېل د اوبو د د ترځمکې لاندې تېرولو د نوې شبکې په جوړولو سره د سېلاب او د هغه ضرر د تېرو مهالونو کيسه جوړه شوه، د سېلابي اوبو د ترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه د درنو نورولارو چارو ،د پلي کولو په ذريعه ډېره ښه او بنسټيزه بشپړه شوه او د سېل اوبو ته يې د حرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په دريو سوپوا ېستلو سره لاره ورکړل شوه.

ايرکنډېشن

دمکې مکرمې ډېرې شديدې ګرمۍ په تل حاجيان ځورول ، له دې امله خادم الحرمين الشريفين ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجد الحرام کې د ايرکنډېشن نظام (سېستم)نصب شي، څو دهغه هوا سړه شي،دا سېستم چې دنړۍ ترټولو ښه هوا سړوونکی دی،درې نيم کيلومتره لېرې په يوه شپږپوړيزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه دځانګړيو پايپونو په وسيله، (۳۸۵۰۰)ټنه يخه هوا د سړوونکيو وسايلو له لارې مسجد الحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،د دغه جومات د ستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،او توده هوا د دغو ستونونو د لاندې خوا څخه د هوا کش کوونکيو وسايلو په ذريعه د مسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړني مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل،نه دروازې،بيا چې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ،او دېوالونه يې پرې راوګرځول هم يې دروازې نه درلودې ،خوکله چې خليفه ابوجعفردمسجدالحرام دتوسيع او تعمير خدمت ترسره کړ هغه ته يې بېلې بېلې دروازې ورکړې،اومختلف نومونه يې پرې کېښودل،لومړی مورخ چې موږته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي،امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال ددرېمې لېږديزې هجري پېړۍ په لومړيوکې مسجدالحرام درويشت دروازې درلودې،بياځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځينو واکمنو لخوا بدلون راته ،طبعاً يې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته،له دې امله دمقدسي ، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځينو نوروپه وختوکې کوم چې په خپلو يونليکونو او اثاروکې ددغو دروازو يادونه کړېده،شمېريې نولس وبيا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې ،دمصر ،شام ،يمن اوترکيې،واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی ، دهغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل،او شمېره يې پنځه ويشتوته ورسېده، بيا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسيع او ودانۍ په پايله کې ،دمسجدالحرام دلويواوکوچينو دروازو شمېر يو پنځوسوته جګ شو ،خوکله چې دملک فهد پر مهال دنوي ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختيا راغله،هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او برېښنايي زينو سربېره يواځې بهر ته دڅلوروسترو دروازو، څلور پنځوسوفرعي دروازو ،او دزېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ دشپږو دروازو درلودونکی شو ،په دغو دروازوکې باب بني شيبه ډېره مشهوره وه،

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وایي،دځلورومذهبوپه نزد لـه هر لـوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظیم پـه خـاطر مخـامخ ور ننوځي،پخوا باب بني شیبه مقام ابراهیم تـه نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،پـه هدایـة السـالک کې وایي ،چې درسول ص پرمهال دلتـه دروازه نـه وه،خوهغـه بـه لـه دغـې لارې مسجدالحرام تـه ننوتـه، پـه ۱۶۴ ه س کـال کې خلیفـه مهـدي عباسـي دحـرم ددویمې پراختیاپه وخت دلتـه ،دروازه جوړه کړه او یـوه سـتره منـاره یې هـم پـرې ودانـه کـړه ،دسـلطان سـلیم اوسـلطان مـراد نـوې ودانـۍ کـې ددغـې دروازې پـه مقابـل کـې یـوه سـتره دروازه پـه دغـه نامـه جـوړه شـوه،دادروازه دومره پخه اوټینګه وه چې دپېړیو پـه تېرېدوسره یې هم تـرمیم تـه ضرورت پیدانشو ،دمخکینیو ،پراختیاوو له امله،دغه دروازه بیخي دمسجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بیا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمیاشتې پـه ۱۱مـه یـوه ورځ اودهغې پرځای دنښې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټـۍ جـوړه کـړه،خوپـه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبیاپراختیا پرمهال دغه پټۍ هم ایسته کړل شوه،چې داکار دځینو کسانو داعتراض ور هم وګرځېد. علامه قاسي چې پـه شفاء الغرام کې دباب بني شیبه له لارې مسجدته دننوتلو دا ستحباب کوم روایتونه نقل کړیدي ،دهغو په هکله وایي،چې په دغوروایتونوکې مراد له باب بني شیبه څخـه ددغـې دروازې لـوری دی نـه پخپلـه دغـه دروازه ځکـه دغـه دروازه خوپخپله دمهدي پـه وخت کې جوړه شوه،خوبیاهم که څوک غـواړي چې بیخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بیخـي ددغـې دروازې پـر برابـر ه ده کـه حاجیـان لـه دغـې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبيت الله په لوري ورشي، دپخواني باب بني شيبه څخه به تېرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله علیه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې ددریمې لیږدیزې پېړۍ په لومړیو کې یې لیکلی دی وایي چې حرم څلور منارې لري دعلامه قاسي(۷۷۵_۸۳۲س)په وختو کې دحرم پنځه منارې وې،خوعلامه قطب الدین (په ۹۸۸ کې مړ) داوومنارو یادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خلیفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه،نورې منارې په بېلو بېلو وختونوکې دمختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځینې یې بیا نړېدلې او بیا جوړې شوې دي دغه راز دمسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختیا کې هم ددغو منارو په شمېر کې لړ والی او ډېروالی راغلی دی.

په هر صورت مسجدالحرام تر۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې ،دغه منارې دسعودي لومړنۍ پراختیا پرمهال ړنګې شوې اوپر ځای یې اوه نوې منارې ټولې په یوه بڼه جوړې شوې، بیا دسعودي ددوهمې پراختیا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب دحرم داوسنیو منارو شمېر(۹)ته رسېږي چې ټولې نهه اتیا متره جګوالی لري دغه منارې دوې دملک عبدالعزیز پر دروازه،دوې دعمرې پردروازه،دوې دملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او یوه دصفاپرغره جوړې شوې دي.

دتاریخ مکه مکرمه لیکوال ډاکتر محمدالیاس عبدالغني دفهد له وروستۍ پراختیا وروسته دحرم ، ځمکتلې او دلومړي او دوهم پوړمساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حویلۍ سره دحرم ټول مساحت (۳۶۶۰۰۰) متره مربع ښيي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او دبیروبار په وخت کې پکې یومیلیون تنه ځایېږي . خو دامعلومات ځکه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقیق نه ښکاري چې همدا سږکال دځینو په وینا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ میلیونه تنه او دځینو په وینا څلورنیم میلیونه تنه حاجیان و نو که یو میلیون تري په مسجد او غولي کې ځای شي نوآیا داپاتې کسان پرسړکونو ځاییږي ؟

د بادغیسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سید نصیر دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر مایې غږ کړ، (استاد جان کجامیری)ماورته وویل چې حرم شریف ته روان یم ،ویې ویل چې ته خو تیار روان یې دلته زموږ څوتنه حاجیان نوي راغلي دي ،عمره یې نه ده کړې،که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وویل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه یې له ځان سره بیایم،هغه هم څلور تنه بادغیسي سپین ږیري له خونو را ووېستل ورته یې وویل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه وو تړلی ټینګار یې داو چې د حرم دزیارت پرمهال یې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خو یې باید هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دلیل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټینګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وویل چې په حرم کې بیروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوڅو دروازې لري باید ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پر لاره مې څو څو ځایه وروښودل چې نښه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي،او خپله لار او عماره پیدا کړي،زمونږ پر لار غته ننبه دا بن لادن مسجد و چې زمونږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و ،پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او دعمارې (استوګنځی)ادرس لیکل شوی او پر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسو د استوګنځي او اړوند ګروپ او شرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ،حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په ننبه کړ زمونږ عمارې ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه او سترې ننبې وې دحرم له سالون څخه به چې سهیل ختیځ ته ووتلې نو یو سړک ترمنځه و دپول په پیل کې دابن لادن شرکت څو لوړ پوړیزې ودانۍ پیل کړې وې ددې ،ودانیومخ ته دسړک پرسر یوډېره لویه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری یې نه لیدل کېده، او ترپایه هماغه یو اعلان هم پرې خپرېده ،داڅو متریزه لوحه شپه اوورځ روښآنه وه ،زمونږ ډېرو حاجیانو هماغه ننبه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې ،دحرم لوی ساعت دساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل،دبېلبېلو په صورت کې د بیا یوځای کېدلو ځای مې ور وښود ،دطواف ضروري مسایل او داچې پر دوی په لومړیو درې شوطو(دورو)کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېږې ټول مې ورووښودل ،څه کم یوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو ،ورته مې وویل چې پر یوبل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونیسي،چې له یوبل څخه بېل نه شو ،په مطاف کې د بېلېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته را یوځای کېږو ،طواف مو پیل کړ،بیروبار ډېر زیات وو زه مخکې اودا څلور واړه سپین ږیري چې نورالدین ،عبدالقدوس،میراجان او عبدالله جان نومېدل راپسې وو ،یوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې زما پر اوږه او نورو يې يو دبل پر اوږو لاسونه ايښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بيخي نه وو ځکه چې بيروبار ډېر وو خو ورته مې وويل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو ،دوی سپين ږيري هم وو او بيروبار هم ډېر وو نوځکه به يو شوط ډېر وخت نيوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته يې وويل څه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وويل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بيت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوڅنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وويل چې که سترې يې څه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پيل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټينګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړی.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې ځوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله يې بدن خولې خولې وي،په بيروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبيت الله غولی چې مقام ابراهيم او حطيم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږي پر پښوتلل دي، په يوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به يو په بل پورې داسې نښتي وي ته به وايې چې دواړه يې له يوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سيرته شي ،که ځوک هر څومره ځان وساتي خوبياهم هرو مرو به له انجونو سره لګېږي کله خو په ټېل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل ورولو بړي آن ښځې تر پښو لاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي او ښه سترى شوى هم وي نو يخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زيات خوندکوي،زمزم او به ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل يو مشروب کې هم ندى ليدلى ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پرې نه ړېسېدله ډېر وخت به يې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شريف کې دابيت راپه زړه شو:

ساقي ته وله ميکده دې ترې قربان شه
پښتنه چې لاس راتاوکړي له منګي
نه

مابه ويل چې ددنيا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له يوه ګيلاس نه ځار شي،داددين تر اغېزې لاندې ديني جذباتي دعوه نده ،په رښتيا له زمزم څخه مو ډېر خونداخست،دزمزم په اړه به په تفصيل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښين د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځاى پيداکړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغيسي سپين ږيرو سره زموږطواف اولمونځ پاى ته ورسېد نو ورته مې وويل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعې وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعې نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشريحاتو دې دوى پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې يوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعې وکړم ، او په عملي توګه يې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بيت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ببخ کې په مسعی (د سعې په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعې پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل، چې سعې یې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعې کوونکی زماله نظره تېرېدل ځکه چې په لاره کې یې ناست وم زه هملته منتظر یم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک یې ونه لګېد، وارخطاشوم،ماویل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له ځو بنځو سره برابر شوم چې ښه بنډار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصیل ته ورځو.

زه لا هملته منتظر وم چې مازیګر شو،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد، خو بیاهم ددوی درک نشته.له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیاموندلو لپاره ټبنه کړې وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو رانښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل دانابلده او نالوستي سپین ږیري به کومې خواته تللي وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اندېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په ببړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندله ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور واړه هملته دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله یوه یې لا حلق (سرخرییل)نه وکړی او جامې یې اغوستې وې نور یې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شېبې وروسته مې په خبرو راوستله، داښځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوهه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زموږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له موږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې **۵۲**کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زموږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشي وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان دپنجاب ایالت اړوند دملتان اوسېدونکي دوه خوېندې موهم ځنګ ته ناستې وې، یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه، خبرې مو اورېدې شوې ګروپې شکل یې غوره کړ زه لـه المغربی او تونسی سره په عربي اوله ملتانیانوسره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم، ددوی خبرې لومړی مایوبل ته ژباړلې خو وروسته یې شریکه ژبه انګلیسي وموندله او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم له همدوی سره وکړ. تونسی ښځې راته خپل جای نماز (لمونځی)راکړ. له ملتانی مې وپوښتل چې دسعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویا هلته لمر تود دی بیا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتان لمر رانښکته کړی دی، ځکه خو ورته شمس تبریز وایي شمس په عربي کې لمر ته وایي که نه دده خپل نوم تبریز دی اویاخوبه دی دتبریز اوسېدونکی و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې ځومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانی یې دښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹ هجري لمریز پاکستان ته د یوه رسمي سفر په ترڅ کې د لاهورد یوه عصري هوټل(هالیډې ین) په لفټ کې له یوې پنجابی ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیو په بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نری څړیکه تېره شي.

زموږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب ړندې کړې او تور او سپین نه پېژني ، دسره انقلاب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګرې شاعر ښاغلی سلېمان لایق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم تول پنجاب تور ښکاري. لایق طالبان ځکه دجومات حرامیان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب یې راووست دکابل په زړه یې کېښاوه.) خو چې اوس دې نورو، دنړۍ ۵۰ کفري هیوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجایع ترسره کوي نولایق ته دهغه لیاقت اجازه نه ورکوي چې ددوی دعقیدې او ایدیولوژۍ (کمونیزم) دمخالفینو او امپریالستانو پرضد کم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شیبه

دذوالحجې په دریمه دشپې زموږ دشرکت اړوند ۲۴ تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوت کې ځای نه وو پاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته یې ویلي چې تاسو به هلته نه ایسارېږې په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډ ګر څخه به هم بهر وتلو ته اړتیا نه پیداکوئ خو هلته دوه ورځې ځنډېدلي وو دشرکت درئیس په وینا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټینګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپین ږیرو کړی و پر دوی مې هم وکړ ،بلکې له هغوی مې پرې ډېر ټینګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شریف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پولیسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه، ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل، او طواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکلیفول، باب الصفا سره موځای و موند هملته مو تهجد پیل کړل.

د جماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وویل چې په لومړي ځل مطاف ته د باب السلام له لارې ننوتل سنت دي خو که موږ هغه دروازه مو مو نو وخت را باندې تېرېږي ،او مطاف رانه ډکېږي، ځکه د حج ورځې دي بیروبار ډېردی بیا اړ یو چې یا په دوهم پوړ او یا دریم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دایره یې ډېره پراخه ده، د تخمین له مخې په دوهم او دریم پوړ کې د طواف ساحه یو کیلو متر کېږي نو یو طواف داسې دی لکه اوه کیلومتره مزل ،نورو و منله خو دووتنو نه منله ،ویل یې چې هرو مروبه له باب السلام ځخه ورځو، غوسه مې هم راغلله، خو چاره نه وه، د هغو نورو خبره یې هم نه منله ماویل که پرېږدم یې چې هرځه کوي نو کوي دي یې خو وبال لري، بالاخره په پوښتنو مو باب السلام و موند په دوی کې یوتن لیک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلو نو یوځل یې ماته مخ راواړوه، چې ته خوله موږ سره چل کوې، دا خو باب السلام ندی، پردې دروازه خو باب بني شیبه لیکل شوي ما ورته وویل چې همدا باب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونیوه نږدې پولیس ته مې وروست، له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ایا همدا باب السلام ندی، هغه هم وویل هو همدا دی همدې باب بنی شیبه ته یې لاس ونیوه، دوه ځله یې وویل باب السلام باب السلام، له دې وروسته یې و منله مطاف ته ښکته شو طواف مو پیل کړ، له دومره ټینګار او سپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او یو یو شول ، له ډېر لټون او ستړیا وروسته مې دوه تنه نارینه چې ښځې یې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفیسه

چهارشنبه یا دذوالحجې په ۴مه مې مشر شیرزمان ته ټیلیفون وکړ ویې ویل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ویښ او د اسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفی ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفي وايي ،هغه ملایان غندي چې په ختمونو ،خیراتونو ،جنازو ،دم او تعویذ متکي وي ، او د خوړین نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پیل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې یوه پکې غنمرنګه چاغه (ځوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بیري موبایل یې دبیت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستیک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او ستړې مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبایل راووېست اخستي عکسونه یې کتل ،اړول او را اړول، دموبایل مینوته ورغلله دومره ګړندی کار یې کاوه چې تابه ویل دامبایل همدې جوړ کړی دی همدلته یې دعکسونو په ایډیټ پیل وکړ،ماترې هیله وکړه چې زما په کیمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاڅېده،کیمره یې واخستله دعکس مینو ته ورغلله انځور (wev) یې ښه برابر کړ،بیایې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وویل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښیي سمدستي یې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هيله وکړه،ويل يې چې نهال نومېږي او د سوډان د عبه ښار اوسېدونکې ده،يوه ملګرې يې نفيسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفيسې معلومات دافغانستان په اړه کم ووخو نهال دافغانستان دجغرافيې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال يې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وويل چې راشه زما په کيمره ته او نفيسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ويې خندل ويې ويل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کيمره نه ، بلکې زما په مبايل.

نهال ډېره خوږه او صميمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازيګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له يو بل نه بېل شو.

دلته مو له يونايجريايي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګليسي مې ورسره دنايجريا او افغانستان پر حالاتو خبرې وکړې،د تامير په نوم يو متشرع مصری هم را سره کيناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ويل يې چې هېوادوالو يې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر ۵۰ زره جنيه چې ۴_۵ زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپيسې ډېرې زياتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفير هم تامير بيک مأذوني نومېده زما ډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه يې څو تنه په مصر کې نړيوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولې په نوم دتامير بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ايمن الظواهري ډېر وغږېدو ماورته وويل چې زه هم د القاعده وو دهېواد يم حسنی مبآرک مو ښه وټکاوه، دوی ويل چې که دامريکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائيد کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ایالت یوتن نوی ځوان اوسېدونکی هم له خپلې مور سره راغلی وو هغه ویل چې دحج داخله یې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندۍ کلداري کړې ده،دوډۍ یې هم پرحکومت ده او دوه زره بېرته هم ورکوي،دانرخ دمصریانو له نرخ ډېر ښکته اودافغانانوله نرخ هم ښکته دی،خودمصر یانوعمارې حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل څوک نه وو،ځینې یې دارالتوحیدکانټیننټل سره نږدې دې په لوکسو هوټلونوکې اوسېدل.

مور هم حرم ته نږدې وو خو بیاهم کله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ریالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نیولی شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

مورږ ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې راباندې دوارخطایي. پیریان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه د شپې درې نیمې بجې زه، ډګروال سمیع او کاکا برات چې اصلاً ترکان او د کابل د میرویس میدان او سېدونکي وو حرم ته روان شو، د زمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې، په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره او به یې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وایې چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه څلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یوستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیدا کړ،مورږ ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بیروبار نه وو، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیو کې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لویې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترځنګ ده ،خودلته یې په اوږدو پایپونو کې را تېرې کړې او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره ترې بوشکې ډکېږي،خو دبیروبار په وخت کې بیاهم دلته دبوشکو ډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوبش اوپایپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدو ځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکې مو واخستې را روان شو د طواف وخت نه و ،بوشکې مو له ځان سره مطاف ته وړلې هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو ،ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوې ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل،هغې ښځې بیا ورته زاری وکړې ویل یې تږې یم،خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې،زماپام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې،یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیداکېږي ببرته به مو ډکې کړې وای،دلته موپه لمانځه کې ځنګ ته دسیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلې لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو څلور ټایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده څوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکې یې پرې کولې،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو ،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شوخوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدوري سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

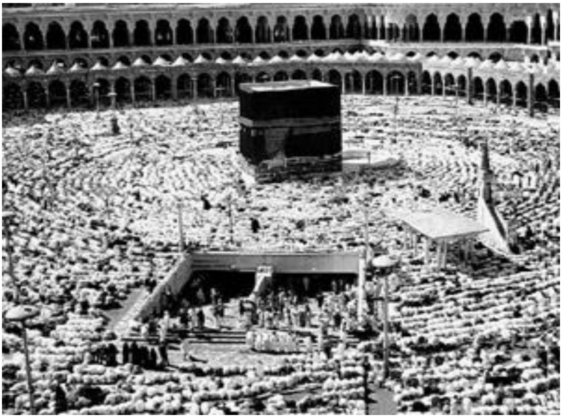

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جمعه لومړی بيروبار

داپه حرم کې زموږ دلومړۍ جمعې لمونځ دی ماماميې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بيروبار څخه ښه خبر و هغه راته وويل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو بايد وختته ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقريباً ټول حاجيان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماويل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای ومومم خوحرم خوپربېږده چې دحرم سالون دحرم شا وخواعمومي سرکونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفاير ته تلونکي پلونه ټول له خلکو ډک و ،له حرم شريف څخه يو کيلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پوليس حرم ته په ننوتونکيو ټولو لارو ولاړ وو،څوک يې نه پرېښودل، دافغانستان دپوليسوپه څېر يې خلک يوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته يې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه يوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخکې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د يوې غرفې تر څنګ سوری وليد ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلکو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بيروبارنه وو ليدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پيداکېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماويل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبـه یـا پیپسـي، پیدا کړم ډېـر وګرځېـدم اخـر مـې یو ځـای کـې مرنـډا پیداکړه، هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې اوبو پسې وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې او وارخطایې ژړل ، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی، جامې یې د پښتنو وې، چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل، ماله جاموو پېژندلې په پښتو مې ترې و پوښتل، هغوی چې له ماپښتو واورېده په تندیو کې یې خوښي وځلېده، ویل یې چې له پرون راهیسې یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوي او یوبل یې ورک کړي دي، له دوی سره ټېلیفون نه وو، خو له یوې ښځې سره یې د خپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ماهغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو، نه یې خپل ځای پېژنده او نه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیـران ووچـې څـه وکـړو، دوی ویـل چـې د سـوات او سـېدونکې دي، داوسېدلو ځای او خپله عماره یې نه پېژندله، ماویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم او استوګنځی به یې ورته پیدا کړم، په همدې کې وو چې شاته صف کې یو تن سواتی راپیدا شو، هغه هم پوره نه پېژندلې، خو ویل یې چې د سواتیو حاجیانو ځای ورمعلوم دی.

ګرمي شپه په شپه ډېرېده، خولې روانې شوې، ماته د پوهنتون ددورې یوه خاطره رایاده شوه: کله چې د کویټ او عراق جګړه پیل شوه نو استاد محمدګل عتیقي او دهغه ورارہ ډاکټرعبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې دلغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ دچهار باغ اوسېدونکی دی ډېر ظریف او لطیف شخصیت دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هغه کیسه کوله چې یو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې دجمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې دمسجد دغولي پر ځای ددېواله سیوري ته ناست وو، ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو، ملاچې ولیدل مقتدیانو یې دمسجد غولی پرېښی دی، اوددیوالونو سیوروته ناست دي، نو په لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل: (ای مردم: قل نار جهنم اشدحرا است والله اګه خلاص شوې)همداخبره په غوسه کې تکراروي، (قل نار جهنم اشد حرا است، والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي او نه یې پوهوي چې موخه یې څه ده. مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وایي.

ددې ایت معنی داده(ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات توددی.)

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې : نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به وربېځې خپلې لورینې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو، دلمانځه بنه یې له افغاني دود څخه بېله وه، شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه، خوافغانستان یې یادنکړ، په حرمینوکې پر سیاسي خطبو، سیاسي موعظو، بندیز دی، هېڅوک دلوېدیځ بنکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کېستې اخستې او اورېدلې وې، هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو، هلته یې هم انقلابي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې د شاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې خنثی شوی او انقلابي ویناوې او د دولت او لویدیځ ضد ویناوې یې پرېښې دي.لمونځ او جنازې تریوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته د انتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایي ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زما پر لاس په اندونیزیا کې جوړ یو ساعت وو میدېن اندونیزیا پرې لیکل شوي هم وو ، ساعت ظاهراً ډېر ښکلی وو خودومره ګران بیه نه وو ، ددې اندونیزیایي ډېر خوښ شو ، د ساعت د لید لو غوښتنه یې وکړه ماهم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ماورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هوماورته وویل خیر نو د ازمالخواتاته ډالۍ شو په لا س یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایۍ ناسته وه یوسپین ږیری یې ترڅنګ ناست وو ټوله په حجاب کې وه له مخ پرته ټوله پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې او په پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیورې کې ځای ورکړم ماترې د سپین ږیري په هکله وپوښتنل و یې ویل چې دا یې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تورلنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خوتر اقامته ویده و همداسې لمانځه ته پورته شو پوډري به نه وو خو رنګ اوکړه وړه یې د پوډریانو و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږسره د پاکستان پنجابیان هم وو څوک په انګلیسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما د دوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!
زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطیب منبر ته وخېژي څه کم یو ساعت وعظ کوي،اکثره یې د خبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به د معراج او په محرم کې به د اختر مسایل بیانوي ،اکثره به اسرائیلیات او اساطیروایي بیابه ټول په اجتماعي ډول سنتو ته ودرېږي. بیابه دوهم اذان وشي،بیا خطبې وایي بیا جماعت ،بیا دعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسایل وو نه سنت ،لس پنځلس دقیقې وروسته دوهم اذان وشو،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو ، د جمعې ټول لمونځ شل دقیقې وخت ونیوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بیروبار شو زموږ پر لار په پله د بیروبار له کبله اوږد تېل شو ، خلک ولوېدل ،ښځې او نر تر پښو لاندې شول،سرک جای نمازونو ونیوه ،چېرو او د ښځو تیکریو و پوښه،چیغې پورته شوی یا حاج یاحاج بالاخره،خلک ودرېدل او تېله کمه شوه.

www.melitahrik.com 0777400116

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچا سره تلوسه وي چې کم ترکمه یو ځل خو بیت الله سره نږدې په لومړي صفرکې او هغه هم ملتزم او حجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،دا کار د کعبې ګرد چاپېره سخت دی او ملتزم ته یا د حجر اسود او حطیم تر منځ دې دیوال ته خوډېر سخت دی ځکه چې د کعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواریو اوستړیا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو ،چې دمازیګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په یادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې یو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ،هلته صف تړل اوپه صف کې ځای نیول ډېر سخت دي،جمعې ته لا ځلو ښت دقیقې کله کله خولا یو ساعت پاتې وي چې صف تړل پیل شي،دصف تړلو لپاره خلک یوبل ته لاسونه ورکوي،خولاسونه نه ټینګېږي متې یوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پروړاندې مقابله وکړي،دصف لپاره دمتو تړلی انساني ځنځیر مقاومت کوي خوپه هره یوه دقیقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځیر څومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي،کله یې څوتنه ولوېږي ،یاحاج !یا حاج چیغې پورته شي.

ستړتیاهره دقیقه ډېرېږي،تنفس ژور شي،خولې راماتې شي،ځینې دصف تړلو، په صف کې دځای موندلویا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځینې طواف کوي، دایواځې دلومړي صف ستونزه نه ده،بلکې په دوهم، دریم،څلورم اوپنځم صف کې هم ده،په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن دیارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي،خود لومړي ، دوهم ،دریم او څلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دریم صف کې ځای نیول کله کله ،دځان په بیه تمامېږي،دلته یوثانیه غفلت یا سستي نه یواځې داچې په لومړیو صفونو کې له لمانځه څخه د محرومیت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي،ځکه چې یو ځل دې ځای له لاسه ووځي،اوهغه دچاخبره پښه دې وښویېږي، نو بیا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقریباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا نشي نو دکعبې په لس مترۍ او شپږ مترۍ کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونو کې اخوا دیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن د بل چا پر شا هم سجده روا ده.

ماهم په لومړي صف کې د ځای نیولو په تکل له ښي او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا څلوېښت دقیقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو څوځله شاته تللو اولوېدلو ته اړ او ډېر ستړي او ستومانه شو، شاته مو هم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې که خیر وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت او تېل ماتېل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګواښ نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، موږ هم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پولیس راغلل، امرېې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاڅېږي او شاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم دټوپک ډزو چې پرموږ وشو لږ مو ځان غلی کړ، خو ګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه او پورته کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نورو صفونو کې هم ځای نه وو، باب العمره خوا ته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خونه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې په یوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حیران و، چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟ په لیدلو یې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وویل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېد ، په صف کې به ځای راکړې بیابه درته کیسه وکړم، همداسې یې وکړل په څو شېبوکې جماعت ودرېد ترڅنګ یې ځای راکړ ښه وو تر څنګ ولاړ کس یې هم ممانعت ونکړ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوټ

مازیګر دحج دبعثې کمېټې یوغړي راته وویل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سدیس دافغان حاجیانو له معلمینو ،دبعثې له کمېټې اوځینو افغان پوهانوسره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای یې حرم ته نږدې یاله حرم سره د نبنتي المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نیم ساعت انتظار وروسته ددولت له شپږ سوو ښوونکیو او دبعثې کمېټې له درې سوو غړیوڅخه ایله شاو خوا اویا تنه راغلل،قاري سدیس هم نه و بلکې پرځای یې د دکتور عبدالرحیم په نوم یوسعودی راغی او د حج مسائل اوبېلابېلې مسئلې یې څېړلې،نیم ساعت به ورته ناست وم خوندیې رانکړ،ترې راپاڅېدم. ماویل دلته په حرم کې هم ملاوټ کېږي، نوم دیوه کاروي او راالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم د سپېڅلتیا لپاره ورځي ددرس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فریاد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تیګه زړونه هم موم ګرځوي خو ځینې زړونه بیاله تیګو هم کلک دي او یا په رښتینی معنی حرم نه پېژني ،برداشت یې سطحی دی لید یې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځینې خلک په حرم شریف کې هم غلاکوي حرم هم له کیسه برو خالي ندی، ډول ډول غلاګانې، ددولتي چارواکیو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمینو له غلا څخه نیولې تر کیسه بورۍ او جېب وهنې پورې.

د جېب وهنې څو شکایتونه او کیسې مې واورېدې، یوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ویل یې چې په حرم کې ترې چامبایل او څلور سوه ریاله ویستي دي،یوبل اندرابی ویل چې چایې کمربند په پاکي غوځ کړی او نهه سوه ډالر یې ترې وېستي دي،یوبل تن ویل چې چاترې یونیم زر ریاله وېستي دي.

یوماسپېښین مې بیت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جېب او کمربند مې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونیوه چې ور ومې کتل دیوې ځوانې ، مستې او تنه ورې هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونیوه،پرې غوسه شوم په مورې شاوخوا خلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر یې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکریم په نوم یوتن بېوزله هراتي سپین ږیري چې ساده سړی وو خپلې پیسې (۳۳ زره افغانۍ) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپین ږیری وو اومېرمن یې (دعبدالکریم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکریم ترې دخرڅ لپاره له خپلو پیسو څورو پیۍ غوښتې وې نو زوم یې ورته ویلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وېستې وې اوزماله پيسو سره يې غرض ندی کړی، خسر يې ورسره جنجال کړی و خوګټه يې نه وه کړې، با لاخره د شرکت مسؤولينو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مايې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پيسو ته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګواښ وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودي پوليسو ته يې سپارم وارخطاشو لږوروسته يې خسر راغی ويل يې چې لږې پيسې يې راکړې اود نورو پيسو راکولو ژمنه اوليک يې هم را کړی دی، خير دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وويل چې زموږيوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسوداګپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته يې ناسم نرخونه اودپيسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پيسې لګولې وې او کله يې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې يوه روپۍ هم ونه ليده،دقربانۍ کيسه به يې په تفصيل سره په خپل ځای کې رايادوه کړو.

شيرزمان راته وويل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې يوځوانکی کيسه بردطواف په حالت کې ونيوه ،کيسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې ودردېده خوشې يې کړ.

دحج په ورځوکې ټيليفوني شبکې هم غلاکوي ،هم يې له سر نه وهي او هم يې له برنه، له يوې خوادسيم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ريالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ رياله پلورې اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالواودکورنۍ مکالمې بیه في دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرایې اونرخونه اسمان ته خېژي،په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یو ائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم،هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دا یوائې زموږ د شرکت مسؤولین نه وو چې خپله دنده او له حاجیانو او دولت سره کړې ژمنې یې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورین او د نورو شرکتونو مسؤولین هم له دوی ښه نه وو یوائیني شرکتونه چې هم یې په مکه او هم مدینه کې حاجیانو ته له حرم سره نږدې ځایونه نیولي وو المهاجراوالمبارک شرکتونه وو دداوړو مشران پښتانه وو ،دوی د نورو په پرتله حاجیانو ته ښه خدمت کاوه،په مدینه کې یې د شرکت په لګښت په ټولو هغو ځایونو ګرځول چې معمولاً یې حاجیان دلیدلو اوزیارت تلوسه لري.

ګل اغا چې دلوګر دکلنګار اوسېدونکی دی اوخپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وویل چې موږ د شپږ وشرکتونو مشرانو پرېکړه کړې وه چې دحج اواوقافو وزرات لخوادحاجیانو ،دلېږد په پروسه کې چې دهرچا په نوم قرعه(پچه)وختله نو ټول به پکې شریکان یو که یو سهم موپه برخه شو اوکه ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۲تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه،دګلاغا په وینا دا سهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو دده د ژمنې له مخې داپنځه شرکتونه یا د پنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زموږ د شرکت (سیروسفر بامیان)مشران له ګلاغا پرته نور ټول شیعه ګان وو.

محمد عارف دهرات، سید نصیر دکابل د چهار دهي، شیخ معصوم علي په قوي ګومان دبامیانو او عبدالله دکابل په دریمه کارته کې اوسېږي او همدلته دمعاملاتو رهنما هم لري پوه نه یم چې اصلاً به دکوم ځای وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده،خونور حاجیانو ته مخلص نه و ، دحاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانو په چاروکې له ده سره بوخت وو خو تریخ ،کبرجن اوبې حوصلې انسان و هر وخت به یې جنګ و.

زموږ د شرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه،دښېلو داوبو، غم ورسره نه و اودقرارداد له مخې ددې خدماتو عرضه ددوی دندې وې خو څو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به یې کیسه کې هم نه وو،بیابه زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینوزما احترام کاوه، ښایي لامل به یې داوو چې پوهېدل زه له چارواکیو سره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم ،څوځله ما ناروغان دعمارو مخ ته راغونډ کړل اوپر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

دشرکت مسؤولین یوبل ته هم غله وو سیدنصیر ، عبدالله او ګل اغابه پرمحمدعارف تو رلګاوه چې په هرات کې یې له حاجیانوله ټاکلي نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي،ددوی په وینا ، ددې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس اوسېدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای اوپه هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانوته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مولیکم که نه په مخه مو ښه، ددوی په وینا ، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خوپوه نه شوم چې دکوم دبآو(فشار)له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمدعارف کوښښ کاوه چې دحج په ورځوکې پخپله هم حج ته ولاړ شي،سره له دې چې مخکې یې هم حج کړی دی، سره له دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته دسعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دتهاکنې په اړه یې ورته شرایط هم اینښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سربښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لیږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه ،دشرکت مسؤلینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلوسره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤلینو پرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو موږ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانوته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمينو په ليست کې نه و .يوه ورځ مې ورته وويل چې نن به راته رښتيا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم يې خونوم دې په معلمينوکې نشته اوڅوک چې دمعلم په توګه په ليست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شوپه هراتی لهجه يې راتـه وو :بـرار تـرکش کن پيش ای قصانګرد ،خوما پربښبود : نه هرو مروبه يې راته وايي.

چې پوه شوه نه مې پرېږدي راته يې کيسه په دې ډول پيل کړه:مـامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمينوپه ازموينه کې نه ناکامېږم نـو زه يې وهڅولم چې دده د يـو دوست پـه نـوم او شـهرت امتحـان ورکړم اوژمنه يې وکړه چې له بريا وروسـته بـه مـوږ تـاهم وړيـا حج تـه ولېږو. دهغه پـه وينـا مـاهم همداسې وکـړل ، پـه وزارت کې مې ځان هماغـه شـخص معرفي کړ،دازمـوينې پارچـه کې مې هم دهماغـه نـوم اوشـهرت وليکـه اوپـه تقريري کې مې هم ځان هماغه شـخص معرفـي کړکله چې پـه نتـايجوکې هغـه کس بريالی اعلان شونو محمدعارف راته وويـل چې تـه اوس موږتـه درې زره اويونيم سل ډالـر راکړه چې پـه بانـک يـې د نـورو حجاجوپـه څېـر ستاپه نـوم تحويل کړو ،بياکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپيسې بـه بېرتـه درکـړو خوته به عملاً زموږ ښوونکی يې اوحـج دښـوونکيوټول امتيـازات بـه درکـول کېږي.

احمدي زياته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی تـه ورکـړل داچې دوی به څو په بانک کې تحويل کړي وي پوه نه يم همدالامل دی چې حاجيانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی يم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وويل چې هغه بل کس نـا لوسـتی اولـه ديـن څخـه نـاخبره سړی دی،اوپه دې حاجيانوکې راغلی هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلونو یو څه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې وروره شرکت خو پرماسخت چل وکړل اوډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،دمعلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه څوک ښیي چې مایې پرځای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومایې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خووروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځوکې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم اېښودلو ځای نه وي، کله کله دومره تېل ماتېل شي چې ښځې اوسپین ږیري خوپرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خوپه همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې روانې کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دانسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردی ښځې له پردي سړي سره دومره ونښلي لکه یو بدن.

مابه په لومړیو وختونوکې خپلې پلاستیکي یوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ دپټې اوکمربند اوبې احرامه دپرتاګه دبېړې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار یوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه یې داوه چې که له مخکې انجلۍ یاښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دورون اوسینې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عایق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال میلیونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکلیو سره مخ شي چې ښکلاته یې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وایې چې یاره په دنیاکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شې چې هغه لومړۍ دې له یاده ووځي.

بدرنګې هم همداسې درواخله کله کله خو دځینو بدرنګو په لیدلو انسان حیران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسي چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پیداکړی،دځینو ښکلو او بدرنګو خلکو په لیدلو انسان ته داسوچ پیداشي چې هغه په فولکوریکو کیسوکې چې دښاپیریو او دیوانو یادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همداښکلې دي اوهغه دیوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معیار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معیار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتیاده،خو بیاهم دښکلیو پر اهمیت سترګی پټول ناشونی دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکی حقیقت دی چې په حرم کې جنسي غریزې وېدې او په جنسي اوغریزوي مسایلوکې رښتیاهم شیطان بې واکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترلی وي که حوره هم په مخ درشي نو هیڅ ډول تمایل به درکې پیدانشي.

له لوستونکیو په بخښنې،ښکلا ته زه هم دتېنګې نه یم، دښکلیو په لیدلو په اوبو کې هم خوله کېږم او دهرې لیدلې اونالیدلې ښکلې، یار اوخریدار یم خوهلته مې له الله ج څخه په اخلاص غوښتې وو چې په دې برخه کې مې له هر ډول شیطان څخه په امن وساتې، شیطاني وسوسې مې رندې اوکنې کړي اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هیڅ دنارینه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زمادا سوال یې قبول کړ او دهغې چا ښکلا هم نه یم بې تابه کړی اونه یې راباندې منفي اغېز کړی دی چې په لیدلو یې دغرونو په څېر همتونه لړزېږي.

یوځل د کعبې بیخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن یماني څخه حجر اسود ته ورنږدې شوم ګورم چې یوه ځوانه ،ښکلې او چاغه سپین پوستکې ښځه، په یاد مې نه دي چې اندونیزیایۍ به وه اوکه مالېزیایۍ له حجراسود څخه راګرځېدله په څومره خواریو به یې ځان حجراسودته رسولی وي خوله هغې خوا ورته د راوتلو لار اوچانس نه وه،بالاخره مجبوره شوه چې دخلکو په سرونو لکه لامبو وهونکې ځان وروغورځوي اود یوه له سر او اوږې څخه دبل اودبل له سر اواوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو یې چې پر ځمکه د قدم اېښودلو ځای وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښو نیولې تر سینو پر نورو بار وو ماویل له دې ثواب څخه خو داګناه څو چنده ډېره ده. یوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښه کار اوسنت دی خو چې بل ته زیان نه وي اوکه بل ته زیان یا نوروته تکلیف وي نو په لاس یې مسه کول او آن له لېرې ورته سلام کول هم کفایت کوي یا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وینا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خو دبې ستری مخنیوی او نوروته زیان رسول هیڅ بدیل یاځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتیاق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ایلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه یوځل خوحجراسود ښکل کړي ددېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبیت الله د لیوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په بېروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بیاهم نه صبرېدم،یوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نیم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له یوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نیسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونیسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له موږ دواړونور خلک مخکې شول،اوموږپه ټیل کې شاته وویستل شوو ، دې ښځې راباندې ډېرې پېغورې وکړې.

یوځل په ډېر زیات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې یو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقیقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو دیو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه یې زماسر ټیله کړاوخپل یې په حجر اسود کې ننویست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننویست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود یې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله او پوزه ایښی وو ،له بلې خوا ټېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅو به مقابله وي کېدلی شي چې دټېل څپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ ،هغه دتیکې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه ،هغه هم سر اخواکړ خو دایواځې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروټېله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوېستی و ، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده یواځې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یواځې د شونډوپر ښکلولو بسوالی نه کوي ،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سرېټې او سورۍ تیکې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولوچې فارغ شوم نودسترتیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه وویاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي ،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه ،که ترپښو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه ،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په خبرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان ورواچوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښي لاس مې پورته کړ ،هلته ښي لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد ځملاستم، دې ستړیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځینه جامو کې یوتن سرلوڅی روان دی او ځادر یې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماویل راځه تېکری یې پر سر ورته واچوه او نصیحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دا ښځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې ورواړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږیرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره د حج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو،هروخت پرما او خپل ورور حاجي حبیب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونو ځان ډېر ستړی نه کړو چې بیابه د حج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي یو، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتیا هم ډېر سخت اوله ستړتیا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې دحج دنیت یا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انی اریدالحج والعمره فتقبله منی ویسره لي:یعنې خدایه زه دحج او عمرې نیت لرم له ماڅخه یې قبول کړه اوماته یې اسانه کړه.له حج پرته په نورو عباداتو کې د (ماته یې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونو کې پرېښودل او یوکوچنی لاسي بیک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم یوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی اوموټر هم ورو ځي،یوساعت وروسته په منی کې دخپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږ ته لا دمخه دخپل اړوند مکتب (۷۸)لخوا له نقشې سره په منی کې دخېمې شمېره ،موقعیت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷_وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځایېدل ،موږ په خیمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابیان هم زموږ ۵۷ نمبر خیمې ته راننوتل او ویل یې چې دجنوبي اسیا مطوف یامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولین ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نیمه برخه مو هغوی ته ورکړه بیاویده شو ،سترګې موسره ورغلي وې چې بیایې را ویښ کړو ویل یې داخېمه ټوله زموږ ده اوموږ ته یې پرېږدئ بالاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپینو اور اواوبو ضد خېمو پوښلې ده،په هره خېمه کې ایرکنډیشن ،فرش، هرتن ته نوې برستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده یوه کمپل او یوه روجایي پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ایښی وو، دچای لپاره دګرمو اوبو برېښنایي سستم هم فعال وو خوترموزونه یوځل له اوبو اویخ څخه ډک شول بیاچا ډک ونه لیدل بیروبار ډېر وو چاته نه یخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونواو د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو،ځوانان خوبیاهم ګوزاره کوي خوسپین ږیري اوښځینه ډېر په تکلیف وو.

ګرمي هم ډېره وه اوډېر احرام والایې بې ستره کړي وو.

په سبایې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم،ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبیروبارله کبله ترې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډۍ ته یو ځل سحر اویوځل مازیګرورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپیني خېمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خیف او جمرې ښکارېدلې .دبیت الله د ساعت یازمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه او دخېمو ځایونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی او ښکلي هوایي پلونه تېر شوي او ټول سړکونه دعامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،اوبه خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابیان دي، او مکتب هم همدوی استخدام کړیدي.

له ماماڅخه مې په ټېلیفون دهغه ځای وپوښت ويې ویل چې په ۸۰مکتب کې دی ماویل څه نږدې به وي یو مکتب ،ترمنځ دی د ټېلیفون دشبکې انټن او ستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پایې اوټېلیفوني، لوړ لوړ انټنونه وو خو هغه راته وویل چې ده ته دانښې له سره نه ښکارې، بالاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ دپښو کوم یو نیم ساعت مزل دی، یعني موږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قیمتې ډېره زیاته وه،داوبو یوریالي بوتل په دوه ریاله ،یوکیلو بېخونده خوغټې کېلې چې یو کیلو یې پنځه داني کېدلې په لس ریاله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې ولیدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چینايي وې ، یوکیلو انګورپه ۱۲ ریاله پلورل کېدل ، خوداوبو مصرف ځکه ډېر زیات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دلیدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسپدونکیو سره مخ شوم ویل یې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په يو هوټل کې کار کوي او هر يو ته د مياشتې دوه زره رياله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منی حکم او وخت

منی دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه يواځې پنځه کيلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بيا حاجيان له دې ځايه عرفات ته روانېږي، منی ته دتللو رسمي وخت، يوم الترويه (دترو يې ورځ يا دذوالحجې اتمه ده) خومخکې تلل هم ورته روادي، زموږ دشرکت مسؤلينو بيروبار او سبا يا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلو ته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منی کې، دذوالحجې داتمې ماسپښين، مازيګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روايت کوي چې رسول الله ص فرمايي: حضرت جبرايل رض دترويې په ورځ حضرت ابراهيم ع منی ته بوته او همدا پنځه لمونځونه يې هلته پرې وکړل له هغه ځايه يې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روايت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منی ته روان شو همدا پنځه لمونځونه يې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترويې يافکر کولو ورځ له دې امله وايي چې حضرت ابراهيم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ويل شوي و چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي او که رحماني وي؟

ډاکټرمحمدالیاس،عبدالغني، وايي چې منی بهولوته وايي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وايي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وايي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وايي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته را لنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تیګوویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهي ازموینه کې بریالی شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یوازې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی.
همدالامل دی چې دده ددې سترې بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطاني وسوسې او غرایز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) او ګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو او دحضرت محمدص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدابیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګو دخپرېدو لامل شوې، سورة نصر اوسورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي. رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې ،نوروته یې هم همدلته دقربانۍ امر کړی ،اوټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه، دولسمه، اوځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأخر فلااثم علیه لمن اتقی) (۴) (۴)البقر ۲۰۳:

یعني : (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوڅوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده ، داټولې لارښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي). .سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی، دمنی ساحه یې پراخه کړې ،لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړې، ګڼ تشنابونه، حمامونه ،دڅښلو اوبو ځایونه ،فریزرونه ،داوداسه ځایونه یې پکې لګولي ،خېمې یې ډېرې منظمې درولې، دترافیکي اوګڼې بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دڅښلو اوبه ټولې فلتر شوې دي ،ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي ،دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کيلو متره لار ځلورپنځو ته راکمه شوې اوپر لار دڅښلو لپاره ديخواوبو ، اوداسه او نورو اړتياووانتظام شوی دی.

حضرت يزيد بن اسود ،فرمايي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او دسحر لمونځ مو له هغه سره دخيف په مسجد کې اداکړ، خيف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته دتاريخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چارواکيو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاريخ مکه په حواله ۳۱۰۵ميليونه رياله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد ځلور مناري هم دي، دمسجد دسرولولپاره په کې ځلورسوه لس ايرکنډېشنونه ،اوله يوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجد سره جوخت له زرو ډېرې بيت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځايونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شايمني اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روايت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولينو وويل چې ښايي سبا ډېر زيات بيروبار وي نوله همدې امله همدااوس عرفان ته روانېږو.موږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکليف وي ځوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل چې په احرام کې یې خپل ځان ته پام نه وو او د عورت ډېرې برخې یې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره ویښ وو خو موټر رانغی بالاخره ویده شو سبا د عرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانیان له موږ وړاندې شول ،زموږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ویل یې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې رابانديې ورځ تېروي ټول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وویل چې موټر ته صبروکړئ خو ویې نه منله لږ وروسته موږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو. پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپینو احرامونو کې حاجیان ښکارېدل، تابه ویل چې د سپینو پرښتو باران شوی دی .دبیروبار له کبله خپل ځای ته لس نیمې بجې ورسېدو.

زموږ خیمې دعرفات په پای جنوب ختیځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشکو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعااو تلاوت مو پیل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زموږ پلي را روان شوي څه باندې دېرش تنه ملګري ستړي ستومانه خوله خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وریجې،چرګ،جوس،یوبوتل اوبه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو دماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،دشرکت مسؤلینو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه یې داوه چې بیروبار ډېردی بیا خپل ځای نشي پیداکولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاځېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زموږ نه ډېره لرې و ،په پوښتنه مو پیداکړ،خوپه مسجدکې دومره بیروبار وو چې یوکیلومترۍ کې یې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیاهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجد ته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو ، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وومسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا.

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مویوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدونو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خوپه هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپین ږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زیاتېده اخر دومره اوږد ډېل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دپیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اوډېرو هڅواو ستړتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورې اوغتې او کوچنۍ تيګې پکې ډېرې دي ، د بيروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو يوملګرى مې هم راسره نه و ، نيم ساعت ،ځلوېښت دقيقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او د غونډۍ په شمال لوېديځ اړخ چې دراښکته کېدلو لپاره ځانګړې شوې و ورو ،ورو راښکته شوم.

دابه وو چې دپورته کېدلو اوښکته کېدلو لارې بېلې وې اوپوليس هم فعال وو، وروسته چا راته وويل چې دجبل الرحمة په ټېل کې په دې ورځ څوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه دپېښوريانو خبره ښه چک لګاوه. دماسپښين په لمانځه کې دعرفات په لوى مسجد يامسجد نمره کې بيروبار ډېر زيات و دننه مسجد ته ورتلل تقريبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېيله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه يې وګورم همداسې مې وکړل، مسجد مې پيدا کړ،دمسجد نمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم څلوېښت دقيقې لاره ده،مسجد نمره ډېر لوى مسجد دى لاهم پکې بيروبار وو خوزه وردننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سيل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماويل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځاى کې سبيل (خيرات)وېشل کېده،لوى لوى موټر به له جوسو کېک ،کلچو ،پيپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وريجو، په ډبيوکې له بندو خوراکي توکيو ډک وو ،په ځينو ځايونوکې به دموټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبيل به يې غوښت،زه چې له مسجد نمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماښام نږدې وو، پرلاره ځو ځایه سبیل وېشل کېده ،ماخوخپل ځان له سبیل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي، یوځای کې یوموټر ولاړ و ځو لوی لوی دیګې یې ترې راښکته کړې وو، ځوځایه یې پرلاره ایښي وو، هرڅوک به یې چې ولیدل نوپه اصرار به یې ترې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به یې حاجي له لاسه ونیوه ،پرما ناوخته وه ،بېره مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي، چټک روان وم چې یوتن له لاسه ونیوم په ځانګړې تشویقوونکې لهجه یې راته وویل(یاحاج سبیل سبیل) ماورته وویل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې یې نښودم.

په یوه، یوځل مصرفه پلاستیکي کاسه کې یې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له تۀتې سره واچوله په بله کاسه کې یې راته وریژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او بېړه مې هم وه له دواړومې ځلورمه برخه هم ونه خوړلی شوه، خدای خبر چې دوی به پدې موټر کې ځودیګې غوښه او وریژې راوړې وې ورځ ختمه وه خولاهم دیګې له غوښو اووریژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره یې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شویدی ،دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په یو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي، داسلامي امت لپاره یو کلنه استراتیژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه او اجتماعي اوښکې تویې کړي خوحاجیان ټول مسجد ته نه ورځي یا دورکېدلو له وېرې یا دځای دلږې والي له کبله یا دناراستی له کبله دماسپښین لمونځ په خپلو خېمو کې کوي، بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبیاهم ټول حاجیان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نيم يې هم په کې نه ځايېږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپيکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتياوو سره سره مو هم دامام تکبيرات وانهورېدل، اونه يې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجديد ، اومنی الوادی په نوم دڅلوروروغتونو اوپنځلسو عامو روغتيايي مراکزونومونه حاجيانو ته ورپيژندلي و اودمرستولپاره يې د۹۹۷ اودامنيتي پېښو لپاره يې د۹۹۸ ټېليفون شمېرې حاجيانو ته ورکړې وې.

ماښام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه يوډول جوړ شوي ،يوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پوليس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکليف مې ځای پيداکړهلته هم دلاربښوونې لپاره لوحې لګول شوي خوپه شپږ ميليونو کسانو چې جامه يوه وي، موټر يوډول ،خېمې يوډول ،دکمپونونقشه يوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له څانګې وپوښتل هغه راته وويل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل يو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وويل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بيروبار ډېر دی موټر تيز تللی نشي هغه ملګري داهم وويل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښايي دپښو پنځه شپږ دقيقې لار وي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعيت اوشمال او جنوب يې نه پېژنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸ مکتب یوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وویل چې لېږد دې پرموږ دی خو صبر وکړه چې یو مناسب موټر پیدا شي یوتن تور، نوي ځوان ته یې وویل چې ما یو موټر ته وخېژوي،مافکر وکړ چې دا به تور پوستی افریقایي وي خو هغه ځان د پاکستان د سند ایالت دلاړکانې اوسېدونکی راوښود ماپه دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړې وي په لاړکانه کې او په ټوله کې په ټول سند کې د خپلو ګرځېدلو ورته وویل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به یې ځان دحج د پروسې مسؤول او کله دحکومت جاسوس معرفي کاوه،کله چې پوه شوچې زه افغان یم نوقسم یې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن ولید نو دده لخوا پرې سل ځله سلام ووایم اولاسونه یې ښکل کړم،ډېر کېکونه ،کلچې اوجوسونه یې راته راوړل،همدلته دمدینې منورې یوه اوسېدونکي سره چې یو مهذب اوباخبره شخص وو په بنډار ور برابرشوم داسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمین په نړیوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مینه والو اوپلویانو و خو ویل یې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بندیزدی او مینه وال یې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو دیوې سیمې حاجیانو به لا دمخه نیولی وو دځینو مخ ته به لسګونو حاجیانو ورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو،څوځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي اوټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به یې پیل کړ،تک سره اوښتي وو، دهغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم ،هغه دچاخبره هوسۍ مې په منډه نیولی شوه،اوله پاړه چناره په اسمانځکو غرونو اودکړې ورېږې په کوتل به چې له بیخ څخه یې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلي چانتې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیاووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکتیا ووهله ،ازره اولوګر به موتر پښو تېرکړ اوپه کرېږ ورېږ، تېزین ،شینواریوبه خاکجبار،خوردکابل اوترخپل مرکزبګرامیو په درې ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه یم.

خیر له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند یوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ایرکنډیشن پکې چالان و ،ګرمي موورکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمېږي په پښوروان دي،داساني او پرانیستي لار دموندلوپه لټه یې اوږده لار وټاکله خو بیاهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچیان هم تنها دي او زه هم ترې بېل یم، خفه شوي دي،په کابل کې دپنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره یوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټیلیفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره بېل بېل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی یې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړې زړه مې نری شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم یوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ایرکنډېشن موطبیعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې دیوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه میدان کې دمیلیونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل ځوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حیران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماویل که دومره ځای پیداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پیداکړم خو دیوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان یم، شپه پخه تپه تیاره ،خودلته سپین پرق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل یو ملګری ولید ،زړه مې په سترګوباور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام اوسترې مشې وروسته يې وویل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخواتیا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوی مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جای نماز هوار کړ، یوڅوتنه نورله ښځو سره راغلل هغوی هم همدلته واړول، پولیس څو ځله راغلل ویل یې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خوموږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نیت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ویده شوی وم چې یو چامې پښه وخوځوله راویښ شوم ،دسترګو له غړېدلو سره مې پښوته پر پرتوښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم یوې ښځې راته په اردو وویل چې وروو جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه یې په تکلیف کړې یم ،زه چې ویده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوی هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پیداکړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ویده شې بیابه دې له پښوسره دا ښځې په تکلیف شي،ډېر وخت ویښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې یواځې دڅهار اندام لپاره نوبت ونیوه ،بیت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپین ږیري نارینه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ویده ،څوک ویښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پیداکړم ،ځکه چې دلته دا ښځې ویدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینې یاویده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیداکړ راغلم جای نمازمې وېووړ اودمیده تیګو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنومولود لامل په اړه،بېلابېل روایات او دریځونه دي ځینې وایي کله چې حضرت ادم علیه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه راښکته کړل شول نو ډېره موده له یوبل بېل وو بالاخره همدلته یې سره وموندل،اوو پېژندل ځینې وایي چې حضرت جبرائیل علیه السلام، حضرت ابراهیم علیه السلام ته دحج مناسک وروښودل، اوبیایې په همدې ځای کې ترې وپوښتل (هل عرفت)(یعني: (ایا یاد دې کړل) هغه ورته وویل هو!

حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمایي دې ځای ته ځکه عرفات وایي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضتر ام سلمه رضي الله عنها فرمایي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنیا اسمان ته راښکته کېږي او پرښتوته وایي چې داخلک پریشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شویو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بیخي عرفات ته لاړنه شو حج یې نه صحیح کېږي رسول الله ص فرمایي (الحج عرفه)یعني:حج عرفات ته تلل دي.

ددین دبشپړتیا دزیري ایت (الیوم اکملت لکم دینکم) یعني:نن مې تاسوته ستاسودین بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، (فاذا افضتم من عرفات)(۵) یعنې: (کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ ..)

---

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۲۱او۳۲_۲۲_۲۱اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فوارې لګولې چې اوبه دډېروکوچنیوذرو په بڼه شیندي دافوارې ډېرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لیرې کوي خوشوک نه لمدوي. دچاپیریال دښکلا په موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خويوه برخه يې ترې بهر ده، دامسجدد عرفات لوېديځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلويديځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم يادېږي.

رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته يې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم يو خوړ کې دماسپښين لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم يادېږي، دا دعرفات له ساحې لرې وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوخو وروسته دامسجد ختيځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختيځ څخه لويديځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)يې ۲۴۰ متره دی، ټول دنننی مساحت يې يولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸,۸۰۰مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی يې ۱۲۰متره دی لومړۍ او دوهمه برخه يې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل يې دادی چې بهرنيان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج يې نه کېږي.

دمسجد په وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې يوسايه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر يوه لوړوالی يې ۶۰متره دی دري لويې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۶۴لويې اوکوچنۍ دروازې لري په يو وخت کې دري نيم لکه لمونځ کوونکي پکې ځايېږي، ۷۰۰ايرکنډيشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډیو او تلویزیون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځایونه پکې جوړ شوي دي.

دعرفات اومزدلفې ترمنځ اوس نهه، نوي سړکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة یاد رحمت غونډۍ دعرفات ختیځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرین په نومونو هم یادیږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه یونیم کیلو متر واټن لري،خودبیروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۲۵متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی یې ۲۰۰متره ،دلویدیځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا یې۱۷۰متره او ټول مساحت یې ۲۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر یې چوتره هم جوړه شوې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپایپ دی،چې اوبه او هوا یخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښې خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچنې څلور دیوالي ده، حضرت جابر رض وایي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته یې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ایت (الیوم اکملت لکم دینکم....)یعنې نن مې تاسوته ستاسو دین بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته د نمره مسجد مخکينۍ برخه ده ،دا ساحه نه د حرم په حدودو کې ده او نه د عرفات. دلته يو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه)واوروله، چې د رحيم المختوم دليکوال په وينا يولک او شل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړې حيثيت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنى اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنومونې د لامل په اړه يې ويل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلووروسته همدلته يوبل ته نږدې شول، ياداچې حاجيان دلته په تياره کې يوځاى کېږي ،يا داچې حاجيان له دې ځايه يوځايي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځايونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پيلېږي ترمأُ زمين (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالى يې ځلورکيلومتره اوټول مساحت يې **۲۵**، ۱۲کيلو متره مربع دى دمزدلفې يادونه هم په عظيم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروا الله عندالمشعرالحرام)(۲) يعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج ياد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دى، حضرت عمر رض فرمايي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ يوځاى اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولي وو،خوويل يې چې ماخودلته اړولي دي خوټوله مزدلفه دقيام يااړولو ځاى دى.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ يو ځاى دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په يو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړى دواړه فرض بيا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځاى دى خو خوب هم پکې روادى.

---

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولینو ویل چې وروسته بیروبار د پرېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل او دس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو د بیروبار له کبله مو نور ملګري د بر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه، په کتار کې غلام دستګیر ودرېد او چې وار یې راغی نودی له کتار څخه ووت او هغه یې وړاندې کړ، هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو، د ننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام یې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې د بر وځنډېد، نو ورغی لومړی یې پرې ور غږکړ خو چې ځواب یې وانهورېد دروازه یې وروټکوله، چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بدحال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شیطانانو د ویشتلو لپاره له اویاوو د برې تیګې واخستې، د شرکت مسؤولینو د جمروخواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې د مزدلفې له ساحې ووتونو بیا راباندې دم اوړي او د مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې د سپېدو او لمرختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي، خو هغوی راته وویل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته د بر بیروبار وي.

خیر را روان شو، په دې خاطر چې ملګري موورک نشي، نوورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، د افغانستان بیرغ مو د کتار سرته روان وو، ښځې او نارینه کله ورک او کله پیدا، نه مو وادې محسر ولید، نه چا منډه وکړه او نه د بیروبار له کبله منډه یا تېز تګ کېده، او نه پرې خبر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ موپه تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده، پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اودڅښلو اوبه پرېمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوږې اویخې اوبه پکې پریمانه وې، موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږوچې لمر راختلی وي، خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو، ځوځایه کېناستو، خوپولیسانوناستې ته نه پرېښودلو، کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ، بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ، پرلاره به یویو کمېدلو، نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته څوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ، دپولیسانوله وېرې یو ځای کېناستلی نه شو، همداسې مو وکړل څونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو، ماځودقیقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ، که څه هم زموږ په مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی، خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه، پولیس پر ټوله لار ولاړ وو، دبې نظمۍ مخه یې نیوله، له هیچا سره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجې به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرې پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنی اومزدلفي ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوی دحبشي دپاچايمني عيسايي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ، داکار په ۵۷۱زېږديزچې عام الفيل هم ورته وايي او درسول الله ص دمبارک ميلاد کال هم دی ترسره شو، په دې اړه ،تاريخ ليکونکيو ،په لږ تفاوت داکيسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلی مودودي په تفهيم القران شپږم ټوک د سورة الفيل په تفسير کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډيز يې دادی چې ،ابرهه داقتصادي ،سياسي اوديني مو خولپاره په يمن کې کليسا جوړه کړه او غوښتل يې چې خلک نور دکعبې پرځای ددې کليسا زيارت وکړي ،خودکنانه قبيلې يوعرب ځوان په دې کليسا کې دکليسا دتوهين لپاره انساني حاجت پوره اوکليسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخريب لپاره يې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځينو عرب قومونه په ځانګړې توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سيمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چاليدلي هم نه وو ،دوی دکروت کاڼو په څېر کوچنی کوچنی تيګې په مښوکوکې نيولې وې او پردوی يې ورول چې په پايله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفيل په شمول ۱۳فيلان هم وو.

مفسرين وايي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به يې ويلې شوه ،پمن،به شو،پوستکی به يې تور اوغوښه به يې ورسته شوه، داپه دې معنی ده چې الله ج شاوخوا يونيم زر کال وړاندې پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبیولوژیکي وسله کارولې ده،ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن یې اتومي اوبیولوژیکي وسله لري مفسرین وایي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کې پټ شو نو کاڼی به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوریوته هم ننوځي.

حافظ ابن قیم جوزي وایي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تیز روان شو اونورو حاجیانوته هم سنت دی چې له دې شېلې یاکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځایه اغزن تار تاوکړی او پولیس، حاجیان نه ورپرېږدي.

ځیني تاریخ پوهان وایي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وایي چې ابرهه دلته ذلیل اوله حسرت سره مخ شو.

ځینې بیاوایي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم یادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرپنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپیدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعایي وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاریخ لیکونکي لیکي چې دقریشو مشر قصی چې دحضور ع په نیکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجیان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خلیفه سلیمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشید داور پرځای ستري ستري شمعي بلولې ،وروسته ،په دریمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو برېښنا هرڅه سپین پرق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه میلیونه ریاله یې پرې لګولي دي له ختیځ څخه یې لوېدیځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض یې ۵۲متره او ټول مساحت یې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په یو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هریو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواووته دنارینه او ښځینه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خیف مسجد پورې پنځه کیلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجیان یواځې لویه جمره په تیګو ولي ،جمره اصلاً میده کروت کاڼوته وایي ددې لپاره چې په دې تیګو شیطاني سمبولونه یاشیطاني ځلي ویشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ویل کېږي.

دخیف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بیادوهمه جمره بیا لویه جمره راځي،بیروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړیزه هوایي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بیخ ته ورساوه،اوه تیګې مې ورواري کړې، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثروتیګې د شیطان پرځای پر حاجیانولګېږي .تیګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شیطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شیطانانو ته دتللو لار بېله د وتلو بېله ده یاپه بله وینا حاجیان دمسجد خیف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوشمال خواته ښکته کېږي حکومت شيطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ ،دوهم پوړ ،دريم اوآن ځلورم پوړ کې هم ويشتل کېږي.

لوړو پوړيو ته برېښنايي پوړۍ (زينې)پورته شوي په يوه خوا دورختلولار په بله خوا يې دښکته کېدلو لار ده ،پوليس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، اونه دتللو پرلار بېرته راتللو اونه دبېرته راتللو پر لار تللوته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ويشتلو اوزګار شوم اخوا ديخوا مې وکتل چې که کوم ملګرى وموموم، خوڅوک مې ونه ليدل ،ستړى هم وم ،کرارکرار دخپلې خېمې خواته روان شوم،دجمرې اوزمونږ دخېمو ترمنځ ډېر لاروه،مونږ دمزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زمونږ کمپ وونو له دې ځايه کوم سل متره مخ په منى دمزدلفې لوحه وه،لارموندل هم اسانه نه وي په هر حال ،خېمې ته روان شوم،بېروبار ډېر زيات وو ، خومادخپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګاني ښه کړې وې،زمونږ کمپ ته نږدې دمبايل انتنونه هم وو،خو بياهم کمپونه سره ورته وي،دخپل کمپ موندل سخت وي.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم،سره ښنا وه،په دې کمپ کې دجنوب اسيادمطوف اړوند د ۷۸مکتب۵۰۰۰ حاجيان وو خواوس ډېرکم خلک دلته ښکارېدل زمونږ کمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي ، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه،چې بايد ويې کړم، سر وخريم او احرام وباسم،ملګري مې لانه وو رارسېدلي زمونږ دشرکت ډېروخلکو دصحايفې په نوم يو شرکت کې دقربانۍ لپاره نومونه ليکلي اوپيسې تحويل کړې وې.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ويشتل دحج له واجباتو څخه او ابراهيمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وويشتلې او امر يې وکړ چې (خذوا منى منا سككم) يعنې له ما څخه مو دحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ويشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شيطان زموږ ازلي دښمن دی او له هر ډول شيطان او شيطاني وسوسو سره بايد تل په جنګ واوسو.

حضرت عبد الله ابن عباس رض فرمايي: کله چې حضرت جبريل ع ،حضرت ابراهيم د حج دمناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شيطان ښکاره شو ، نو هغه همدلته اوه تيګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه يا لويه جمره همدلته وويشتله او په ۱۱_۱۲_۱۳ يې له زوال وروسته درې واړه جمرې وويشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړيدي ،له لومړي څخه تر ځلورم پوړ پورې دګردو دايرو په منځ همداپايې د شيطانانويا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپايې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شيطان ليدل شوی اودحضرت ابراهيم ع لخوا پر کاڼو ويشتل شوی دی. سعودي د بيروبار دمخنيوي لپاره حاجيانو ته ډېرې اسانتياوې رامنځته کړې دي، دا دايرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲ هـ ق کې جوړې شوې موخه يې اسانتيا اوپه يو ځای کې دتيګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دايره جوړېده نو دلويې جمرې ترخنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي ياپايه نيمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ده.دلومړي یا لویې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ د شیطانانو له ویشتلو اوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زما ملګري هلته لا راغلي نه وو ،سترې هم وم او په احرام کې هم خو لا مو دحج ځینې مراسم لکه قرباني، حلق اوطواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

مور، دمولنا یار محمد په هڅونه دقربانۍ لپاره دصحایفي په نوم یوشرکت کې داخله کړې وه، زمور، دشرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو،هلته مو په خپله پسونه ولیدل ، دهر نفر لپاره مو دیوه پسه ۴۲۰ ریاله تحویل کړل او د پیسو رسیدېې راکړ، دشرکت مسؤلینو راته وویل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالیږئ اوکه موپه ټیلیفون خبروئ مور، ستاسوپسونه حلالوو، ماډګروال سمیع ته ټیلیفون وکړ هغه اوڅه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشویش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، اوپه ټیلیفون خبر ورکړئ نو تاسوته ښه وکړي خو بیا حلاله درته نه کوي.

مور، ته څو تنو خپل وکالت اودشرکت رسیدونه راکړل چې دهغوی په استازیتوب هم دهغوی پسونه قرباني کړو،حکومت دحج په ورځوکې د ازدحام په ځای کې ټکسي اوعام موټر نه پرېږدي،مور، له ۵۰ دقیقوڅخه پر پښو ډېرمزل وکړ،او دشیش ابو داؤد پرلاربازارته راووتو،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحایفي شرکت ته روان شو،په رسید کې دشرکت ادرس وو،سره، له دې چې زمور، دټکسي چلوونکی دمکې معظمې اوسېدونکی وو،بیاهم په موندلو کې یې له ستونزوسره مخ شو او اخوا دیخوا ګرځېدو ، څوشرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب موترلاسه کاوه،مولنا یار محمدته مو ټیلیفون کاوه، دهغه ټیلیفون،بند و.

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او دمولنا دټیلیفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زمور، خفګان اوستړتیا یې لا زیاتوله،نور دشرکت له موندلو مایوسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وويل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ يې په موټر کې پرېښودلو رسيد يې واخست، څودقيقې وروسته راغی ويل يې ځای مې وموند ،خو شحاله ورسره روان شو.

څه بانــدې يــوه بجــه مــو شــرکت وموندہ، پرشــرکت ډېــر بيروبــار وو هرچاغوښتل پسونه يې ژرحلال شي، ځکه چې تر څوحلالـه ونـه کړي نو نـه وېښته کمولی شي ،نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچاپرشـرکت نيوکـه کولـه چې پيسـې يـې لـه ډېـرو خلکـو اخسـتې دي اودحلالۍ ځايونه (قصابخانې)اوقصابان يې کم دي،سلګونه خلک منتظر ولاړ و ،د ځينو په پرچويا رسيد کې سل پسونه وو آن يوافغان خو ددوه سوو تنونماينده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده،او هر سړی به دځو تنو آن کله کلـه د لسـګونو اوسلګونو تنـو وکيـل وو ،مـوږچې حالاتوتـه کتل نو نن خوپرېږده آن سباهم وختي نوبت نه راتـه . مکـي چلوونکي تـه مـو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولوهڅه وکړه، پـه همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پـر مولنا ولګېدلې،لـه سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجيـانو لـه وېرې ځان پټ کړی او ټيليفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستي دي.

ځينو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشـن اخيستی اوځينې حلال شوي پسونه يې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجيـانو دبيروبار لـه کبلـه يـواځې حاجيـان هم همدلتـه نـه ځـايېږي قربـاني خو لاپرېږده ،دارشـاد حـج اواوقافو وزارت مرستيال محترم منيب صاحب راته وويل چې ددوی دپنځه

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرش زره حاجيانو له ډلې څخه يو اځې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول د مزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وينا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحيح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه يې غوښه ،موږ غوښتل چې زموږ ذبحه زموږ بروړاندې وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجيان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټينګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټېليفونونه وکړل،خپله ننووت چې بېرته راغی ويل يې لږ صبر وکړئ کار کېږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترخنګ دڅارويو ګڼ منډويان شته دي. زموږ د شرکت يوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجي ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سميع ته پيسې ورکړې وې چې دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوايې ذبح کړي، خو پرمايې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و،موږ داعرب ډريور له ځان سره ملګری کړ،نبه وګرځېدو څاروي مو بيه کړل دامهال بيې را پرېوتې وې، په هغو پيسو چې موږ شرکت ته ورکړې وې ښه پسه کېده ،يو اوښ مو بيه کړ ،پنځه زره رياله وو،يوبل يې راته په درې زره او اوسه سوه رياله بيه کړ،زموږ يوبل ملګری هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ رياله ياسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰ رياله ورکړه، دحاجي ګلاغا پيسې کمې شوې، ماته يې وويل چې ته يې له خپل جيب څخه ورکړه ،چې راغلې دربه يې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سميع څوځله ورپه ياد هم کړې خو تر اوسه يې هم ندي راکړي.

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونوکې موږ یو د ټکسي ډریور ته ورکړ ،یوې یوبل تن چې زموږسره یې د پسونو په پیرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر یوبل یې هملته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

موږ سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله تړلي دي. بېرته صحایفي شرکت ته ورغللوخو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښین لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نیمي بجې نوبت راغی، یوتن منشي به راغی د ځلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به یې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنیز جال اوبل خواته دمذبح دیوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځاییږي بیا یوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي،هلته یې قصابان په چړوحلالوي، کله چې دحاجې په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نوبیاحاجي نه خبرېږي چې رښتیاهم ذبح شو اوکه نه،اوآیا دا پسونه ټول ذبح شول؟ یعني که شرکت ټګي وکړي حاجیان پرې نه پوهېږي ځکه چې څوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زموږ څوارلس پسونه وو ،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بیایې په چتونو پورې اوسپنیزو میلوپورې نښتو چنګونوکې راځوړندوي،په پایپونو یې وینځي اوله دې ځایه داچنګونه کشوي اوځای دنویو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتبروبستل یاځان غول ډېر دي ګویا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوي ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته موږته وویل شول چې پسونه مو ذبح شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره او خپلې عمارې ته روان شولو، ماښام ورسېدو ګوروچې دمولنا اوښی نجیب چې زموږ په شرکت کې دمعاش په بدل کې توظیف شوی و له موږ مخکې تللی وو ځانته یې ډېرخوندور خواړه راوړي وو خولاېې خوړلي نه وو، سمیع دهغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه، دچرګ ټوټې په ترخواوترشو مسالو کې له یوډول خوندورې چکنې او داوګې (هوګه)له مربع سره هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندوروخوړو دنوم او ادرس پوښتنه وکړه، هغه وویل چې دېته البیک وایي اوپه همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري، په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ ریاله وښوده ماته په ۱۲ ریاله هم ارزانه ښکاره شو، خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو، ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت دمرچ، تروشو موادو اوسرکې چکني دچرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکاري کې چې ور ننوېستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي اوبې مرچوهم چې عربان یې تریخ ته حار (ګرم) اوبې مرچو ته بارد (یخ) وایي البیک مو چې وخوړ بیابه مو په شرکت هر وخت راغوښت، له یوتن څخه به په ډبي کې بند یوخوراک اضافه کېده، په مدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پرلار وو.

په مدینه منوره کې زموږ د استوګنې په وروستیو کې یوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون د شرعیاتو د پوهنځۍ استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیان دماسپښین له لمانځه راووتو ویل یې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده، مایې ورته ډېر توصیف وکړ، هغوی هم تشویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب دپیسو رسید راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خونې ته وېوړل اوزه هملته پر میز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنې مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو، له سلام وروسته یې په ګیله من او ماټیجن انداز راته وویل چې تاخوڅلوېښت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیران شوم ځکه چې عنایت الله زما ګران دوست، نېک ارام اوسرخلاصي شخص وو ،په مکه معظمه کې به هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم د شرعیاتو استاد وو خو دحج ډېر مسایل یې له ما پوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خوپرېږده آن بې اخلاصه اوبې مینې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول څلوېښت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې پکې څه ونه موندل په حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړي وروره څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندېښنه او سودا لازیاته کړي،: (هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړ ستا لخوا) ورته مې وويل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وويل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بيه خبروې او موړ دې نه خبرولو؟ هغه هم البيک ډېر وستايه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البيک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبيک له خوړلو وروسته مو سرونه وخړيل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر يافرضي طواف په نيت روان شوم، دګرمۍ او پلې تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونودرد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه يوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وويل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بيروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته د تللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتيا کيلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکيلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلې تګ هم نه وو کړی .

وموپتېيله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نيمې بجې موټکسي ونيوه او منی ته روان شو .

داختر په ورځوکې قېمتې ډېره زياته وه ټکسي وانانو د لس ريالوپه مسافه کې اويا اتيا رياله غوښتل موږ دهند دراجستان ايالت له يوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار دبیروبار له کبله بنده وه، پوره یونیم ساعت په موټر کې ناست وو، اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډېر لیرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلي مزل وروسته دخیف مسجدله لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو. پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجد خیف ترڅنګ چاخیرات (سبیل) کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډیو مو پلی مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافرې خوړلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم، پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک یې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و، ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطیف هم له مدینې منورې ۴۵۰کیلومتره لېرې په قصیم کې کرایي خونه لري خوتکسي چلوي وايي چې ګرځم راګرځم اوپه خپله خونه کې په میاشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دايواځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې اوکورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي اونورو عربي هېوادونوکې يې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله يې مېرمن او کورنۍ نه دي ليدلي، بياچې کورته راغلي نو مياشت يوه نيمه يې تېره کړې بېرته تللي اوپه کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږيو دوست دپنځه ويشتوکالو راهيسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچيان يې هم د پاکستان دهجرت د چاپېريال کې په يوه کمپ کې په ختينو کوډلوکې اوسېږي په دې پنځه ويشت کالو کې به يې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچيانو سره نه وي تېر کړي، دده ددې پنځه ويشت کلنۍ مسافرۍ دمحصول اوسپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور اوپټی نه درلود او اوس هم دري ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلې نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووايا ست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ايا دداډول خلکو مېرمنې انساناني نه دي؟ ايا هغوی نفس، جنسي غرايز ،غوښتنې اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرايزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوايا کورنۍ به يې په کې مسؤلې نه وي؟

يو ځل زمايودوست قاضي ته يوه دوسيه راغلله، يوچا يوهلک له خپلې ورېنداري سره دنامشروعو اړيکو په تور وژلی وو ښځه يې هم محکمې ته راوستې وه، داښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴کاله عمر به يې وو قاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم يې؟ښځه نه منکره شوه اونه يې قسم او قرآن وکړ -ويې ويل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خليفه يې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژني،تاته ديو انسان او بيا ديوعالم په توګه انساني غرايز ،فطري غوښتني ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه يې تونده اوپه عين وخت کې ژړغونې شوه ته ووايه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، يوه مياشت راسره و اونور رانه تللی دی، دايې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ ليدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عياشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بيولی هم شي خونه مې بيا يې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ويډيويي چکرونه هم رالېږي،پيسې هم خپل پلار او ورونوته رالېږي،وروڼه يې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،خوزه دکور وينځه يم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې يورګانې د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته يې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ايازه انسان نه يم،زه خواهشات اوغرايز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژونديې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابيولی هم شي نو ولې مې نه بيايي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هيله اواسره؟ دلېورونو او يورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غرږ اوري اونه مېړه، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پريمانه دي،اوزماپه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشريعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اودښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر څلور مياشتې وخت ټاکلی دی، يعني د اسلام له نظره مېړونه بايد له له څلور مياشتوډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو يوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ايران ،اردن ،مصر اوسوريې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امريکا،کاناډا او استراليا ته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشينونه به يې چلول اوهغه درانه کارونه به يې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به يې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوند به يې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنيان، چې عربان يې اجنبيان(پردي)بولي سعوديانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمريانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعيت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکيت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود يو کفيل په نوم به وي اوډېر کفيلان بيافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ يې فکر واوړي بيادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه يې په مفتوکې دځان کړي،که لږ يې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبيا متکفل يا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخي

په حرم کې ډېربیروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ لـه دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ویشتل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې یوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغـه مهذب او هوښیار شـخص وو ،ماتـه یـې ویـل چـې زه دې غـاییانـه پـېـژنم، هغـه ځـان دکـامې اوسـېدونکی ډاکټـر ناصـر او د درانـه استاد محمد اصـف صـمیم او قـاري عبدالله تـرورزی راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وویـل چـې دقـاري صـاحب عبدالله موریې چې د استاد صمیم خوابنې ،دتره ښځه اوتـرور هم ده لـه ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټـر ناصـر شـکایت کـاوه چـې دحـج او اوقـافو وزارت دحاجیـانو پـر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمین یې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عماري له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغـه دحج اواوقافو وزیـر پـه دوه مخۍ تورن کړ اوویې ویل چې یواځې دنمایش لپاره یې څو عمـارې حرم تـه نږدې نیولي دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدير او دهغه يو دوست په ټکسي کې دجمرو ويشتلو لپاره روان شو ،له شيش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوايي پلونو مو په دريم پوړ کې نږدې ماښام شيطانان وويشتل.

ټکسي چلوونکی دمکي اصلي او سېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نيوکه کوله چې يواځې دځان په غم کې دي او يواځې خپل جيبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قيمتي)ډېره شوې دکورونو کرايې لوړې شوي او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره څوک کار نه کوي.

هغه وويل چې ده تر داخه مودې پورې دکور کرايه ۱۲۰۰ رياله ورکوله خو اوس يې پرې ۱۹۰۰ رياله کړېده.

هغه څو ؛لوړې اسمانڅکې ودانۍ راوښودلې، ويل به يې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده او دادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازو دنومونو په شمول هرڅه انحصار دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بیې

سعودي له خرما پرته بله میوه ډېره نلري،په منی کې قیمتي ډېره زیاته ده،مالټه،نارنج ،منه ختکی او غټې ،غټې بې خونده کېلې او بې خونده چینایي ناک کیلو له لسو تر شپاړلسو ،ریالو وو، اوله منی پرته په نورو ځایونو کې له اتو تر څوارلس ریالووو،په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستیکي قوطیوکې وریجې،د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تیار په یخچالونوکې ایښې وي، په منی کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه ،بند خواړه ،پنېر اوډوډۍ به مولناخه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه،حاجیان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصـرنه و کـړی اواحـرام بـه یـې غورځـولی و ،چابـه قربـاني نـه وه کړې،چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پیسې ورکړې وې خوبیاترې هیڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ویشتې ،څوک به څوځو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه لیده اونه چاپېژانده له حاجیانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه،چارواکي بـه پـه لوکسو موټروکې اخوادېخواګرځېدل، په منی کې یوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتیاوه ،ښه شړکنده باران وشو،پرلارو اوسړکونو اوبه وبهېدلې،موږته تشویش پیدا شو چې هسې نه اوبه مو خېموته رانوځي له دې باران سره هوا ښه شوه.

(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر ددریمې شپه موهم په منی کې وکړه، سبا سحر(داختر په دریمه)چې دجمرو ویشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم اندارېي وو او دځینوستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانوته وویل چې نن موپه منی کې وروستۍ ورځ ده، خپل بیکونه راوړئ چې عمارې ته یې وړو، حاجیانو خپل لوی بکسونه په عمارو کې پرېښي وو او کوچني لاسي یادغاړې بیکونه یې ورسره وو، دابیکونه یې ورته راوړل کله چې بیکونه راوړل شول، نوورته یې وویل چې اوس دهر بیک په سر پنځوس ریاله هم راټول کړئ چې دټکسي کرایه ورکړو ،دې خبرې حاجیانوته خوند ورنکړ،ځینو یې جنجال پیل کړ، چې داپیسې خو ډېرې زیاتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰تنه یو، داخو نهه زره ریاله کېږي او ټکسي خودوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورته هم داویل چې که څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي او بیک یې حاجیان مجبور وو ،څکه چې هریوه عماروته بیکونه وړلی نه شول، اوپه جمروکې هم پولیسو نه پرېښودل.

زه چې خبر شوم،ډېره غوسه راغلله ، مولنا مې کوښه کړ،په غوسه مې ورته وویل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبیاافغان یې چې له ژوبلې ګوتې نیول کوې، ته څه فکر کوې چې داحاجیان د شکایت ځای اوبله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېلیفون کوم اوستاله نا روایې خبروم مولنا ماته وویل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بیکونه به وړیا ویسو نور یې څه کوې،ماورته وویل چې دایواځې زما او زما دملګرو خبره نده،داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤلینوته مې وویل چې ددې بیکونو لېږد خو ستاسو کار او مکلفیت دی ولې یې نه وړئ؟او ولې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورته ورو ورو ډېرېده، هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او ددې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم،با لاخره سید نصیر اومولناګوښه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته يې وویل چې څه همدومره پیسې ترې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي يې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ،شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا اودشرکت مسؤولین له ماډېر وېرېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې (استاد جان اینه ده روز منی رزق مارابه لغت زدی)

ما هم ورته دعزت الله ځواب دابیت واوروه چې :(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم ددوهمې په څېر جمرې(شیطانان) له زوال وروسته ویشتل کېږي،خو ددې لپاره چې بیروبار ډېر زیات ووډېر حاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل،لس نیمي بجې به د مزدلفې اومنی لوی سړک ته چې له پاسه پوښل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، دسړک دواړه خوا دڅښلو اوبه ،داوداسه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمیږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لږ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زمونږ کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،ستړي مشي ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینو په توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زمونږ یو بل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیدا کوم،اخوا دیخوا یې وکتل با لاخره له څو دقیقو وروسته هغه سړی هم راپیدا شو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زما هم ملګری دی خوزماد کشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوښه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکټر فضل الرباني چې اوس هم ما ووینې نو رانه وپوښتي : (مشرحقیارصیب ځنګه دی؟) په ځوانه ځوانی کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلې وه وخرییله .زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نینې چېچلی او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمیني په خام تارتړل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله اېښې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رڼا ورځ پرې داسمان ستورې شمېرلی اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته يې وايم خودا حقيقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به يې نه وررسوئ ځکه که خبرشو چې ما يې له مظلوميته څوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې ووهي. زما منځوی ماما او مېرمن يې تېرکال دواړه يوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې ـ ښايي له وېرې ـ خپلې مېرمن ته دبي بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن يې ورته تراوسه بابی فلانی (دفلانۍ پلاره) غږکوي.

کله مې چې ديونليک دا برخه ليکله نوزما داوښي زوی نجيب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وويل چې حاجي صاحب ! ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي. ځودقيقې موپه روانه ضرور خبرې اوکيسې وکړې يوبل ته مو دټېليفون شمېرې ورکړې اودبيا کتلو په هيله مو خدای پاماني وکړه.

له عمومي سړک څخه خيف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوي وې، ماکله په دې مسجدکې لمونځ نه وو کړی، اوغوښتل مې چې دماسپښين لمونځ همدلته وکړم، دلارو تړلو حيران کړم، با لاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کټارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ څو سړکه دي، له پوليسانو مې پټ يا به پوليسانو هم ځان تېروبست اوګذشت به يې کاوه، ځان دمسجد منځ ته ورساوه، ايله ايله زوال شوی و همدلته مې دماسپښين لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وويشتې که څه هم بيروبار وو خو جمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وويشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله يو پوليس نه مې وپوښتل چې شيش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟ هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شيش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلو په ښار کې موټر نه مونډل کېدل، دبيروبار له کبله به خلک دمچيو په څېر پرموټرونښتي وو، له موټروخلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم ديو فلاينکوچ سرته وختم، موټر له ډېر وخت وروسته له بيروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثخه راووت او حرم شریف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له یوه تونل ثخه راووت لږه لار یې نه وه وهلې چې حرم شریف راورسېد .

موټرد بیروبارله کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅو چې مې له جېب ثخه پیسې راوېستلې نوموټروړاندې لاړ کلینډرېې هم نه درلود پنځه ریاله مې یوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ویل چې بیا یې چلوونکي ته ورکړي خوهغه راته وویل چې ډریورپنځوس ریاله غواړي حیران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کیلومتره یا پنځه دقیقې هم نه وه .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

يو دوکان ته وختلم جوس مې وڅښه او داودسه د تازه کولو په فکر شوم د مازيګر لمانځه ته ۴۵ دقيقې پاتې وې د حرم سالون کې د دارالتوحيد کانټيننټل هوټل او د مکې شرکت هوټل ترڅنګ ځمکتلې [زيرزمينۍ] ته ښکته شوم بره پرې د نارينه وو داوداسه ځايونه ليکل شوي وو خولاندې لوى تونل او لوى دوطرفه سرک وو له يوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟ هغه ځواب راکړ چې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېر مزل وکړ بالاخره په يوځاى کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لويه دروازه وه. په دې دروازه چې ورننوتم نو په منځ کې لوى سالون او ښي او چپ خواته لسګونه تشنابونه ووچې همدلته هم له خلکو ډک وو ما هم همدلته اودس وکړ له تشنابونو نېغه بره لا رنه وه ماوېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړ شه کېدلى شي د حرم سالون ته چېرته پورې ختلې وي په تونل کې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم هيڅ دوتلو ځاى نه راځي په تونل کې ختيځ، لوېديځ، شمال او سهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پنځلس دقيقې وروسته تونل پاى ته ورسېد يوځاى ته ووتلم ګورم چې بازار، لوړې ودانۍ او کورونه دي نه حرم ښکاري او نه منارې، په پوښتنه، پوښتنه د شاوخوا پنځلس دقيقې مزله وروسته حرم ته راغلم ايله مې جماعت ونيوه، پر لار شرکنده باران ونيوم. باران دومره ډېر او تيز وو چې په لږوخت کې د حرم په سالون کې اوبه ډنډ او د مکې په کوڅو کې سيلابونه وبهېدل ماتريو تجير لاندې چې د يو دوکان مخې ته ولاړ وو لمانځه ته ځاى ومو ند خو همدلته هم له باران څخه خوندي نه شوو. له ګريوان څخه تر پيڅو لوند خيشت شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خو وېرېدم چې دماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت ځلورم پوړته پربریښنايي پوړېووروختم دا شرکت خدای خبرڅو پوړه لري، په ټولو کې دوکانونه او سترې، سترې مغازې دي ماهم څوشیان بیه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپېښوربازارد کباړي بازار په څېر دسل ریالوشی په زربیه کېږي او بیا ښکته ترسلو چې په هرڅو جوړشول .یوه سپینه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره یې وپېرم دیومتربیه یې راته دوه زره ریاله (څه باندې پنځه ویشت زره افغانۍ یا څه کم پنځوس زره کلداري) وویل په چنو، چنو مې زرریالوته راښکته کړ، زمادړې متره پکاروه.مادوکاندارته وویل چې له دې جالۍ سره خواستريالاندې پوخ هم پکاردی.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندارراته په ترېو تندي وویل چې نه! درې زره ریاله به یوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پیسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځیدم سم دکابل دنوي ښاراو پېښوردصدرکیسه وه دکابل دنوي ښارپه ستي سنټرکې چې کوم شی په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې یې په دوه زره افغانۍ اخیستلی شي همداسې دپېښورپه صدرکې هم.راښکته شوم ماښام لمانځه ته یوساعت پاتې وو.دیوهوټل ددروازې کېڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځای و په غزیدلو پښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاییدم همدلته مې بوټان سرته کېښودل اوویده شوم چې سترګې مې وغړولې نوماښام ته لس دقیقې پاتې وې په دومره بېروبارکې مې ښه آرام،ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې د جامولمدوالي ته فکرپریشان و اونه مې بیروبار ته اندېښنه وه خوورووسته یې شخک کړی وم.په دې ورځ مې په تاوده سعودي کې د پسرلي تازه هوا ولېده.

هلته له خلکو سره بله مینه،بله جذبه،بل اشتیاق، بل فکر،بل احساس وي.هلته له سره دا اندېښنه نه وه چې که په اوبوکې ودرېدم نوناروغ به شم یابه مې جامې لمدې اویا په ختواویاخیرنې شي په هماغه وخت کې چې شرکنده باران ورېده اواوبه ترپنډیوپورې راختلې وې نودبیت الله مطاف اودحرم سلګونه جریبه سالون له خلکوډک وواوخلکوسجدې په اوبوکې کولې.

له میني رښتونی خوند

له حج وروسته مولومړۍ جمعه وه اودجمعې لمانځه لپاره موچمتووالی ونیوه ماغوښتل چې وختي لاړشم خوسمیع دکوټې کلي [چابي] ورېې وه راباندې ناوخته شوه دحاجیانوبیروبارهماغسې اوج کې و .په ډېرزحمت مې ځان دابن لادن له مسجد ځخه وړاندې دپول پر سرپه یو صف کې له حرم ځخه ډېر لېرې ځای کړ،تردې وړاندې حرم ته نږدې دځای موندل دمرغۍ شیدې وې. په صف کې مې خواته یوه تورپوستې سوډانۍ وه ډېره عابده،زاهده اوارامه ښځه وه اوله الله ج سره درازاونیازځخه دخوندا خیستلولپاره یې دبدن دهرغړي بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه په اوږه ورسره ودرېدم له ماسره خودنارینه توب اوښځې توب فکر و خوهغه له خپل خالق سره دومره بوخته وه چې خدای ج خبرکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته بې نارینه او که ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حدیث کې چې وايي لمونځ سترګې یخوي هغه خو همدا لمونځ دی همدلته هغه دمجنون کیسه هم رایاده شوه.مشهوره ده چې یوځل چاپر مجنون غوسه وکړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېرشوې؟مجنون ورته وویل چې آفرین پرتااو ستاپر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي لیلا مین یم اودومره یې په مینه کې ژوردوب یم چې ته مې له سره لیدلی نه يې.اونه دې له لمانځه خبریم خوته چې داصلي اوحق لایزال دمینې دعوه کوې اوورته په لمانځه ولاړوې نوحضوردې دومره برابرنه ووچې زه دې ولیدم.

حرا ، د نوراو پلوشوغار

سبامو حراته دتللوتابیاونیوه دماسپښین له لمانځه وروسته څوتنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،یوملګری موډېرلوکس کروزین پسې ورغی ماته خندا راغله چې داکروزین کله له ده سره ځي ګورم چې ددواړواشارې پیل شوې مامې ملګري ته وویل ته نه وینې چې داڅومره لوکس موټراوڅومره لوکس سړی دی داکله له موږسره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه ریاله مې ورسره تګ راتګ خبره وکړه.په دې خدماتوکې پرموږدڅورد غره سرسري کتل اودحراغره ته وروستل اوهلته موږته انتظاراوبیرته حرم ته بیول شامل وو زه ورسره مخکې کېناستم ډریورتورپوستی ځوان عباس احمدابن علي نومېده چې له مکې نوي کیلومتره لیرې دعصیم اوسېدونکې و .زماملګري هم دبادغیس دقادس ولسوالۍاوسېدونکي عبیدالله،حاجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان،غلام نبي اوحاجي وکیل وو.دمکې په پاک ښار،شنو پارکونواوړنوتونلونوېي لومړی دثورغره ته وروستو،په غره کې مودانسانانوکتارونه ولیدل چې یابه غره ته ختل اویاراښکته کېدل.له لیرې مودغره اوخلکوننداره وکړه له هغه ځایه حراته روان شودعزیزیه پرلارووتو ښي لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حدیبیې ته تللی دی دحدیبیې هډه په عزیزیه کې ده.دملک فیصل پرپله دالمعصم پرواټ روان یوشیطانان یا جمرې راته ښکاري.دحراغره یاجبل النوربیخ کې له موټرڅخه پلي شو.که دزړه سترګې بیناوي نوڅوارلس نیم سوه کاله وروسته هم په جبل النوریادرڼااونورپه غره هماغه ملکوتې وړانګې ښکاري،پلوشې ترې اوري، دغره په لمنواوڅوکواوس هم دنورانیت ، هدایت ، صمیمیت اوشفقت ڼا او ځلا ښکاري .دغره په لمن کې ډېر کورونه دپاکستاني پنجابیانو، هندیانو اوبنګله دیشیانودي،دغره لمنه تریوحده ستغه اوسخت کوتل دی وروسته زینې(پوړۍ) پیلېږي،

دغره په بیخ کې ترکومه ځایه چې موټر تللی شي دهمدې خلکودوکانونه دي ،دلته هم هماغه دود دي دشلوشی په سلوبیه شې اوبیرته شلوته راشي دلته سم دپیربابازیارت غوندې کوچیان په زوره له خلکوپیسې غواړي په عذراوزارۍ پرخلکواوبه خرخوي خلک دومره اړاوتنګ کړي چې پخپله پیسې ورکړې دلته هم خلک بیلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه کندوکې خاورې اچوي کله کله یې پر کرندۍ [دسپنه] مساله [شګه اوسمنټ]پرکومه زینه اچولي وي اوورته ولاړوي پیسې غواړي په هماغه ډول لکه دکابل-جلال اباد ،کابل-کندهار اونورسړکونه چې له پخولو وړاندې یې به یې په هرڅومترۍ کې یوتن له بیلچې اوټاټکې سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلکوبه یې دسړک دجوړولوپه نوم پیسې غوښتلې. نارینه اوښځې ،زاړه اوځوانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول سترې او خولې يې پر مخ روانې وې حراته د بېرا تللونکي پښتانه، د پاکستان پنجابيان او بنګله ديشيان وو، خو ترکان، ايرانيان، مصريان، اندونېزيايان او ماليزيايان هم ليدل کېدل، دلته هم د پيربابا د زيارت په څېر کوچنيان د پيسو لپاره له لمنې نيول کوي، يو ښکلي انجلۍ ماته داوبو بوتل راوړاندې کړ خو ما اورته وويل چې دا خو ګرمې دي، هغې ژر، ژر رانه روانه شوه، ما په دوکان کې اوبه واخيستې خو چې له دوکان نه راووتم ګورم چې هغې ديخو اوبو بوتل راوړاندې کړ. بيا مې ترې هغه هم واخيست. د حرا سوري يا غارته د ختلو پر مهال مويو ځای ځلورشاديان [بيزوګان] هم وليدل. غار ته تر ډېره پرلوړه سړک هم جوړ شوی دی او موټر ورځي خو نور هم غره ته پر پښو ختل شته خو د مولوي احمدي په وينا، غارته له سړک پرته [۱۱۷۰] پوړۍ دي. په جبل النور کې هغه غار چې حضرت رسول الله[ص] به پکې ناست وو، د مراقبې او ذکر، فکر لپاره مناسب او له خلکو بنه ګوښه ځای دی. شا وخوا يې ټول غرونه او غونډۍ دي هلته يوازې له يو ذات سره اړيکې وي. حضرت محمد [ص] هم له بعثت څخه وړاندې همدلته تفکر او تدبر کاوه. هغه وخت نه د هدايت لپاره قران او نه جبرا ييل وو، دا هغه وخت وو چې د جهالت تياري د عربو په ټوله جزيره خپره وې خلکو به پخپل لاس بت جوړ کړاو بيا به يې هماغه خپل پيدا کوونکی، پالونکی، ساتونکی او روزي رسوونکی باله. خلکو به خپل دزړه ټوټې [لورګانې] ژوندۍ ښخولې. حضرت محمد [ص] پوهېده چې دا هر څه باطل او ناسم دي هغه د حقې لارې، د بشريت لپاره د روښانه تګلارې او د رېښتوني خالق او الله ج پېژندلو لپاره له خپل کور څخه شا وخوا اوه، اته کيلو متره لېرې د غرونو د لړۍ منځ کې دې غره ته خته، د څو څو ورځو خرڅ(توښه) به يې له ځانه سره واخيسته چې هغه به ختم شو نو بېرته به راغی د حضرت خديجةالکبری له خوا چمتو شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرڅ به یې واخیست اوبیرته به جبل النور ته روان شو ،رسول اللهؐ[ص]حراته له تللوو ړاندې ریښتونې کېدونکې خوبونه لیدل رسول الله[ص]دهمدې غره په سرکې په یوغارکې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پیرزوینه وکړه ،خپل استازی یې وټاکه اودرسالت درونـد بـاریې ددهغـه مبـارک پـر نـازکو اوږو کیښـود دلتـه چې الله[ج] لـومړی کـوم پیغـام هغـه مبـارک تـه ورولیـږه هغـه پـه لوســــــتلو اولیکلو[ســــــواد اوزده کـــــــړې]امـــــــر و دا لــــــه معارف،پوهې،رڼا ،سـواد ،لیک اولوسـت سـره دا سـلام ژورې اړیکـې اوپـه اسلام کې دپوهنې ارزښت ښه څرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]بـه پـه کـې کښناسـته دېـر بیروبـار اوسـخت تېـل وو نراوښځې هڅه کوي چې هماغه سوري تـه ځان ورسوي یولـه بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې ستړې اوسرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځای تـه ځان ورسوي اوهملتـه دوه رکعتـه لمـونځ وکړي خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونـه فـرض دي بس یـوه مینـه ،لـه خپل ګـران پیغمبرسره روحي تړاواوهغـه تـه دعقیدت اوپیرزوینو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بیروباراوبې ستری کې لـه لمـونځ کولـو څخـه دلمـونځ نـه کـول غـوره دي خوبیاهم طاقت رانغـی پـه همـدې بیروبـارکې مې ځان ور ورسـاوه اوهملتـه مې دوه رکعتـه لمـونځ وکـړ. غارتېـټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زموږ ملګري غلام نبي ددې بې ستری پـه لیـدلوتوبې ووېسـتې اوویـل یـې چې وبربړم الله[ج] ددې بې ستری له امله پر موږداغر وانه ړوي عبیدالله وویل کــه دثورپــه غــارکې هــم همــداډول تېــل اوبــې ســتري وي نــوزه خونــه ورځم.نراوښځې دیوبل په غېږکې وو یوه ځوانه ښځه مې ولیدله چې څوتنولـه لاسـونواوڅوتنوله پښـو ونیولـه ،دغارلـه خـولې اوبیروبارڅخـه یـې ووېسـتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخیژوله .دسعودی حکومت دثوراوحراپه غروکې کارنه دی کړی نه یې دختلاونه یې دراښکته کېدلولپاره کومه اسانتیارامنځته کړې. زماپه باورښایې لامل یې داوي چې حرااوثورته تلل دحج برخه نه ده اوسعودی حکومت دلته ورتلل ضرورنه،.بلکې آن بدعت یې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نوبیابه دحج دیومنسک په څیردلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډېرې زړې ښځې اوبوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسرکانتینونه ووخو قیمتې پکې ډېره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو راښکته شو لاندې استاد عباس احمدخفه و اوویل یې چې څنډ مو وکړ ښتیاهم ماښام ودلمونځ ځای مو داستاد خوښې ته پرېښود.

حرا یاجبل النور دحرم شمال ختیځ ته واقع دی دسمندرله سطحې څخه ۶۲۱متره اودځمکې له سطحې ۲۸۱متره لوړدی، دې غره ته پوړۍ اګزازې یامنحنې ډول دې ځکه یې دپوړیوشمېرډېردی اوورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته یوه دروازه یاعماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۷۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۷۰ متره مسافه کې له یوبله مخکې شي ددې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودرېږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقراباسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد[ص] حضرت جبراییل همدلته دهغه په اصلي بڼه ولیده .

www.melliahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حرا څخه د جمرو په لار راووتلو د ملک عبدالعزیز په تونل حرم ته رارو ان شو دبیروبار له کبله تونل بند و خود سالنګ اویادرونتې دتونل په څېر په کې دچاززه نه تنګېده ځکه چې سپین پړق اوایرکنډیشن چالان وو پرون له جمرو څخه پر پښو لاړو خونن موټر پریمانه وو او د حرم حرم چیغې یې وهلې زه په مخکینۍ څوکۍ د استاد عباس احمد سره ناست وم دلاربندۍ په همدې شېبو کې مې ورته فکرشو چې ټول ورون یې لوڅ وو ماورته وویل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وویل چې دوی یواځې همدا اوږد کمیس اغوندي اوپرتوګ ورسره نه اغوندي خولمن یې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لارخلاصه شوه اوله تونل څخه ووتو نود حرم په برج موسترګې ولګېدې پاوباندې اوه بجې وې اودماسخوتن لمونځ تیار واواذان وشو دباب بلال سره موځای ونیوه نفل مو وکړل څودقیقې وروسته اذان وشواو جمعه ودرېده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودی شتمن هیواد دی خودلته هم دشتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نیول شوی دلته هغه دالفت صاحب خبره یود وینې له فشار اود وینې دډېربښت له امله مري اوبل دوینې دکمبښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه دلوړو خیالونو اوژوروفکرونوخاوند و .هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غمیزې یادپانګودوېش په کارکې دانډول نه شتون اوددې غمیزې ناوړوپایلوته متوجه و په سعودي کې ددې ناانډولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، یوتن به دمیلیاردونوډالروخاوندوي بل به په خاوروکې ژوند کوي ،دیوپر پیسوبه دلوېدیځ بانکونه ډک وي اوبل به وچې ډوډۍ ته حیران وي .همدااوس دلویدیځ بانکونه دعربانوپرپیسو څرخي ،پیسې دعربانو او صنعت، تخنیک، سوداګرۍ اوپرمختګ پرې دغربیانو روان دی غربیان هم کله ددوی له حماقتونو اوعیاشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر یواوبل نوم یې شتمني کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امریکادعربي متحده اماراتودشیخانو، امیرانو او شاهزویانو څخه شاوخوا اوه سوه میلیارده ډالرپه یوه اوبله پلمه کنګل کړل. دلوېدیځ په بانکونوکې دعربانودپانګواوپیسوساتل ددې لامل کېږي چې عربان دلوېدیځ مریان شي ،ځکه چې پخپله یې خپل لاس دهغوی تر تیګې لاندې کړی دی . که دوی دلوېدیځ هره روا اوناروا غوښتنه ونه مني نومیلیاردونه ډالریې کنګل کېږي .عجیبه ده پیسې اوشتمنې هم ددوی ده اومریان هم دوی دي.

په سعودي کې دابن لادن اوجاحظي په نوم دوه شرکتونه دشتمنیو دانحصاردوه بښې بیلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمني دي چې حساب یې له دوی هم غلط دی. خوبل خوابیا دهمدې هیواد اتباع دحرمینوشاوخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدینې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شریف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه لیدل کېږي. ځینې سوالګرېښتیاهم معیوب وي اوځینوبیادګدایۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه تړلې ، پربدن یې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمینه یې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانـدې سوځي داسې مې هم واورېدل چې دسعودي له ګاونډیو هیوادونو اوآن له سوډان اونوروافریقايي هیوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدایۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چارواکیو څوځله بهرنـي سوالګرپه ډله اییز ډول نیولي اوله هیواده یې و بستي وي خوډېرژرپر یوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپیسوله ورکولوپرته یې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعیوبیت دومره جدي ونیسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپیسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پولیس یې هم مخه نیسي خووس یې نه رسېږي. ځینوسوالګرو په نوروژبو هم دسوال الفاظ یاد کړي دي: (حاجي بابایک ریال،حاجي بابا یک ریال) اوازونه کوي ځینې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلې ځینې موپخپلوسترګو ولیدل چې دخلکودتېروبستلولپاره یې لاسونه په ځنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوتړلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهـي پـه کتـابونوکې مـې دحجرالاسـود پـه اړه ډېرڅـه لوسـتي اولـه حاجيانو اورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله څومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي .په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې ځکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يوملګري مې لـه لېرې راوښـود .په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه څووم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې او اشتياق غوښتنه مې داده چې پـه مکـه کې زمادشـتون پـه دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج پـه ورځوکې خودژوند په بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله پـه جنوبي کـونج کې دملتـزم اودکعبـې دروازې ترځنـګ ايښـی دی دلتـه دومـره بيروبـاروي چـې دطواف مخه يې نيولې وي که دحج پـه ورځوکې څوک دحجرالاسودښـکلول وغـواړي نـوچې ځـوان اوتکـړه هـم وي اودحجرالاسـود يـومتری تـه ځـان ور ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله پـه دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوچالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دټيل څپه پرې راشي دومره لېرې يې بوځي چې بيايې ورتـه ورتلل څوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يـوه عربـه ښـځه هم ورتـه ډېره نږدې شوې وه، ټېل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د ليوني په څېرېې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينـه وو وسـاتي

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ،په داسې حالاتوکې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسېږي . ما هېڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود تـه تللـې وي اوبېرتـه پـټ سـرراغلې وي ،زه پوهېـدم چـې د حجراسود لـه ښکلولو څخـه یې نـه ښکلول ښـه دي خوبیاهم طاقت نه راتـه .پنځـه ځلـه مـې دمـرګ پـه قبلولـو ، جنـګ اوټېـل ماهېـل ښـکل کـړی دی. دحجرالاسـود د ښـکلولوپه برخـه کې یوسـتره سـتونزه داده چـې ددې تیګـې بهرنـۍ برخـه چـې پـه اسـانه شـونډې ور رسـېږي پوښـل شـوې ده .هرڅـوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یـوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورنږدې شي اوماد هغې، بالاخره مورږ دواړه ټېل راووبستلو ،دېخوایې راباندې ډېرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست ، که ددوی کوم ملګري بـه داتیګـه نـه وه ښـکل کـړې نـو څلـور پنځـه تنـه بـه یوځـل اویوځایي ورغلـل نوروبه خلک ټېل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زموږسره یوڅوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښـکلول غـواړي نـو موږتـه دې زر ریالـه راکـړي مـوږیې وررسـوو .د حجرالاسـود ښکلول څه کم ارزښـته خبرنـه ده ،خلکوبـه ورتـه پـه حرم کې شپې تېرولـې، اسانه وخت اود بیروبـارد کمښـت دشېبولپاره به په حرم کې پـاتې کېدل، یوځـل د حج لـه مراسـمو کـوم شـل ورځـې وروسـته د حرم د خادمـانودیوتن سـرګروپ (شاهد)سره دحـرم پـه دریـم پـوړ کـې ماسـخوتن ناسـت وم چـې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګېد ، یودوست یې لـه پاکسـتان څخه پـه تیلیفـون

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ويل يې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټيلیفون وکړ او ډېر خفه و، ويل يې چې له اخترنه تراوسه ډېر کوښښ کوم خو نه يم توانيدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته يې ورسوي خو شاهد ورته وويل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خو دا کار نه شم کولی ځکه چې يو خو هلته د بيروبار له کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی او بل دا کار حکومت هم منع کړی دی که هرپوليس او يا د حرم خادم يا کارکوونکی په دې کار ونيول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووايه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې يو اعشاريه لس متره پورته اينبودل شوی ،اوږدوالی يې ۲۵ سانتي متره او پلنوالی يې تقريبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکيو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په اينبودلو نه جوړېدل هرقام غوښتل چې دا وياړ خپل کړي د ابو اميه مخزومي د قبيلې يوتن سپين ږيري پيشنهاد وکړ چې سبا سحر هرڅوک وختنه له نورو وړاندې له باب بني شيبه څخه کعبې ته راغی نود هماغه پرېکړه د تطبيق وړده .سبا سحرخلکو کتل چې د حضرت محمد ص د تندي رڼا راښکاره شوه حضرت محمد ص له درايت او کفايت څخه کار واخست تيګه يې پر ځادر کيښوده دهرقوم يوتن استازی يې راوغوښت اودځادريوه يوه پيڅکه يې ورکړه اوتيګه يې دکعبې د بوال ته نږدې کړه بيا هغه [ص]په خپلو مبارکولاسونو هغه واخيسته او په خپل ځای يې کيښوده او په دې توګه يې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونيوله .

رسول لله ص فرمايي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تيګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پوهان وایي چې کله حضرت ابراهیم ع کعبه ودانوله ،د کعبې دیوال لوړ شو او حضرت ابرا هیم ع نه وررسېده نوالله ج دا تیګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي او دېوال ته وروړسېږي.

تاریخ پوهان وایي چې دا تیګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهیم ع ترپښو لاندې تاوېدله.

دا تیګه یوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تیګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لویه ټوټه یې دخرما په اندازه ده.قرامطه داسمعیلي باطني شیعه ډله ده چې حجرالاسود یې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري بېرته ترمیم شواودسپینوزروپوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسود په منځ کې ایښودل شوي اوښکلول یې سنت دي. دتیګې اوپوښ اونورو برخوښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربیع الاول کې داتیګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېرېې ښکلی کړی دی. یوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پرېوتې وه دسپینوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپین راډونه راتاو دي.

دروایاتوله مخې، دې تیګې لومړی تک سپین رنګ درلود خوداچې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانودګناه له کبله ددې تیګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وایي کله چې حضرت عبدالله ابن زبیر کعبه د ودانولو په نیت ورانه کړه نوماولیدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپین و رسول الله[ص]فرمایي چې داتیګه به دقیامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې یې وي حضرت عایشې[رض]دبیروبارله کبله ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګـــې لـــه ښـــکلولوډډه وکـــړه .حضـــرت عمـــررض چـــې یوریښـــتونی، مجاهد ،موحـــد ،فاروق او انقلابـــي خلیفـــه و ددې لپـــاره چـــې خلـــک دحجرالاسود په احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نوداتیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي او نه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځیني ځان ځیني جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. لـه ده سره زموږکلیـوال هم ووپـه جروال کـې درې لـویې او ځوپـوړیزې ودانـۍ خواپـه خـوا دي .دا ودانـۍ افغـان دولـت کرایـه کـړې وې،دلتـه ۴۵۰۰تنـه افغانـان اوسـېدل بعضې هم پـه کې دفتردرلود .خالد لـومړي پورته راغـی ماورتـه وویـل چـې لـه قـاري زمـري سره مـې مـخ کـړي هغـه هـم راسـره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابریښنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللو په دې خونه کې لـه طالب اخونزاده [اخونزاده صـاحب ددې کرښـوله لیکلوڅواونۍ وړاندې وفات شو انا لله وانااليـه راجعون]پرتـه زمـوږ دکلي ملک معلم صاحب میرزمان، سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زموږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزموږ دتره زوی شبر هم راغلي ووڅوشېبې موپه پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوټوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینښ اخلاقي اوهغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پېښوركې هم په كمپ كې ځوارلس كاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره كړې وه په بډه بېره كې زموږ د جامع مسجد موذن ووخوږغږیې درلود اوخوږ او اوږد اذان یې كاوه یوځل په بډه بیره كې چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیكرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیكرراته خلاص كړه چې خلكوته مسایل كوم هغه هم لاسپیكرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابركړهغه وخت به زه ایله د ۱۲كلونووم په لاسپیكركې مې مسایل پیل كړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلكوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایې پرې كوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوماپه لاسپیكر كې ویل چې په اسلام كې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاڅوک دي په اسلام كې د بهترۍ معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي كه جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه كوئ لاسونه یې مه ښكلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه كوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دكافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د كافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دكافرتره كیسې مې وكړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې كولې دی راته ناست و لاسپیكر یې هم راته چالان كړی دی، مسایل مې چې بس كړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری او د ځواتیا کالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي د حج په ورځو کې غلام دستګیر دومره مرسته ورسره وکړه چې ځوک یې د خپل پلار سره هم نه کوي هلته هرځوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي او بیا له کمزورو او په نورو متکي خلکو سره، خوغلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب یې په ویلچر(د ناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی،عرفات او مزدلفې ته وروست د جمرود ویشتلو،د طواف زیارت او قربانۍ کارېې ورته اسانه .زما له ماما حاجي حبیب الرحمن استاذ سره په خونه کې یو کونړی سپین ږیری اوسېده چې اوس د جلال اباد په اکمالاتي بیز کې اوسېږي زوی یې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمینو کې راغلی دی ، ماما مې وویل چې دا مولوي له مور سره نږدې ودانۍ کې اوسېږي وروسته بیا ما دا ځوان مولوي ولیده واقعاً چې تندرسته اوښکلی سړی و د وخت په تېرېدو راته ځرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په یوه ودانۍ کې خوپرېږده آن په یوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله یې ونه غوښتل چې پلار یې ورسره نږدې وي دا سپین ږیری یوه میاشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه او عرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور ستړی او له پښو پاتې دی او زه یې هم ستړی کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړي و خونوریې خپل فون بند کړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دریمه ورځ چې په شیطانانو کې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلاریې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلې

ورته وکړې او ورته یې وویل چې د حج په دې مقدسو ورځو او مقدسو ځایونو کې یې ښې پرېمانه ښیراوې ورته کړې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صيب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زيرزميني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پريمانه ايرکنډيشنونه لګيدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډير پراخه دي

تک سپين ګران بيه مرمر يې هم په فرش ،هم په و يالو او هم په ديوالونو کې لګيدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبو سلګونه ترموزونه ايښي دي .ديوالونه يې فولادي ته ورته ډيرسنګين رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ايښودل شوي چې ډيريې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکريم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکريمونه ايښي دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېلېفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ او دوستانو سره دارېکو لپاره يو ګرځنده تيلفون (مبايل) او يو سيم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي يو سيم کارت واخست ،هغه سيم کارتونه چې په بازار کې لس رياله بيه لري هلته په ۲۵ رياله پلورل کيږي . زما نمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ريالو کريديت هم پکې وو، کورته مې زنګ وواهه د يوې دقيقې پرسرېې څلور رياله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال يې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له يوې خوا په دې موسم کې دخپلو بهرنيو او کورنيو اړيکو بيې لوړوي له بلې خوا دخپل کريډيت کارت بيې هم يو نيم چند لوړې يعنې لس ريالي کارډ په پنځلس او دشلو ريالو کارډ په اته ويشتو او ديرشو ريالو پلوري، يوځل خومې دحرم شريف ترڅنګ له يوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ويل چې دلته خوقانون نشته اويا يې درناوې نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې د حاجيانو له اړتيا څخه ناوړه ګټه اخلئ. خو تاسو ته به دعربو او بيا دشتمنو عربو غرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجيانو ډيرې ګټې اخلي ،شاوخوا شپږ ميليونه حاجيان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنيو سره اړيکې نيسي.کورنۍ اړيکې يې هم لوړې يعنې يوه دقيقه لږڅه باندې يو ريال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکو په څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پيغام) وليږي چې تاته دکمپنۍ لخوا موټرونه،ميليونه ريال يا... په انعام کې وتلي دي او يو نمبر ورښيي چې دې ته زنګ ووهه ،ځينې ناخبره خلک بيادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقيقو دقيقو ورسره غږيږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوما ورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نورو ملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو.په سعودي کې له ګرځنده تلفون څخه دکبینې (pco) د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خویوخوپه کبائنوکې بیروبارډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبینو څخه یوې ته ورغلو بهرنۍ اړیکې في دقیقه ۴۹ هللې یا پېسې ویلې خو في دقیقه یې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلورحسابولې خوبیاهم دمبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښورکې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوي نجیب الله اوپه کابل اوجلال آباد کې خپلې کورنۍ سره اومامامې هم له خپلې کورنۍ سره په جلالآبادکې خبرې و کړې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شریف کې د هرلمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سیدونکو خو پرېږده آن له نورو نږدې ښاروهم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه یادېږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړي .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة علی الاموات یرحمکم الله) یعنې(پرمړولمونځ (جنازه) کوو ، الله ج دې پرتاسو ورحمیږي) .

دلته د مړو یوځایي یاتولیزه جنازه کیږي هرڅوجسدونه چې راشي د امام په مخکې یې کتار کیږدي او په یوه نیت د ټولو جنازه یوځای کوي، یوځل د جمعې په ورځ سحر د جنازې لمونځ وشو خو سمد ستي بیا د جنازې اعلان وشو بیاموجنازه وکړه زه د باب اسماعیل له لارې طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې یې له کعبې څخه جنازې راویستلې ،مړي یې په تذکرو کې اچولي او په اوږو یې ایښې وو له جنازې وروسته یې بهرراویستل.مونږمنتظروو چې جنازې ووځي اومونږ ننوځو مامړي شمیرل په دې سحر یې ۳۰ مړي راووېستل . وروسته زه پوه شوم چې ددوه ځلي جنازې لامل هم داوو چې د ابه د امام په مخ کې د ۳۰ تذکرو یامړو ځای نه وو نو جنازه یې دوه ځله وکړه .د ډیرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدینه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک ددې لپاره هم له لېرو ځایونو خپل مړي حرمینوته د جنازې لپاره راوړي چې یو خود حرم فضیلت دی او بل د جنازې د کډونوالو د شمیرډیروالی .دحج په ورځو کې په هر لمانځه کې په میلیونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډیر وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډیره دعا ورته کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دلته په جنازه کې وروستۍ تکبیر ډیراوږد وي او امام سلام هم یوائې ښې خوا ته اړوي چپ خواته سلام مو ونه لید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څېرډله ییزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پیل شي .او آن امام لادواړو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پیل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچاپه لمانځه اوپه مذهب نیوکه نشته ده . کله کله دبیروبارله کبله یوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،یوځل ماولیدل چې دحراپه غار کې دوه نفره لږه شیبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه لیدل.

ځینې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ویده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودرېږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېرېږي آن یو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارینه د اړتیاله کبله له ښځوسره ونښلي،په سینه یې سینه اونوربدن یې پښه کېږدي،دټولوښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې یې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امین ویل، په امام پسې قرائت ویل کېږي ځینې یوازې لمونځ کوونکي هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وایي رفع الیدین شته خوهیڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافریاګمراه وایي.
داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکې کېږي خوټول یوبل زغمي اومذهب یې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بیا په همدې خاطریوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکووینې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله توېي شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلتــه زړونــه او فكرونــه يوخوجــامې ببلــې ببلــې دي، د افريقــا د اوسېدونكيو د نارينه اوښځينه وودجامو په رنگ كې ډېرتوپيرنه ليدل كېږي دواړه توره ياخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځيني افريقايان دخپلوجامو په څېرلـه رنګـه ټوكرڅـه جـوړپټكى هـم پـه سـروي كلـه كلـه خـويې دنارينـه اودښـځينه ووتـوپيرهم نـه كېـږي دلتـه پـه زړونـوكې ټكـي نشـته دپـاكۍ اوصداقت خاوره ده. يوشخص له لمرين او ګلورين بدن سره هم غړيدلى شي، دلته داسې ښكلې هم ليدل كېږي چې دځمكې پرسرحورې ګڼل كېږي اودصورت لـه پلـوه داسـې بـدرنګ هـم ليـدل كېـدل چـې خلكـو تـه يـې پـه ليـدلودېوان وريـادېږي خوهېڅوک دچاپـه ښـكلا اوبـدرنګۍ كـارنلري اونـه ښكلاكوم امتيازلري.

پـه پېښـوركـې دسـيدجمال الـدين افغـان پـه لېسـه ، او وروسـته بيـا دحضـرت عمـر فـاروق رض پـه دارالمعلمـين كـې زمـوږ يـوانقلابي اسـتاد مولوي عبدالظاهرچې دښاغلي مجاهد مشرانجنيرحكمتيار استاد هم وو او پـه رښـتيا چـې روڼ انـدى او نوښـتګر عـالم وو مـوږ تـه ويـل چـې داپـه داستانونو او افسانوكې چې دديوانو اوښاپيريو نكلونه او كيسې راځي زمـا پـه انـد دا ديـوان بـه توريوسـتي سـوډانيان او دابښـاپيرۍ بـه تركـاني انجوني وي.

دځينوتوريوستوښځوپر مخ اوږده،اوږده دچاقودتيغ په اندازه داغونه ووپه لامل يې پوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه كې تورک نه كوي يوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف كې يې ځاى نيولى ووخوتې خوره كوچني يې لمانځه ته پرېښـوده اوپه لومړي صف كې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمايي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځيني وايي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلې تونل په سهیلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپیني څلوردیوالۍ په منځ کې پرته ،اوږدوالی یې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی یې سل متره دی چې ټول مساحت یې پنځه ویشت جریبه راځي موږیې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې ټيټه ده

دلته دهدیرې څلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې یې له شمالي دیوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړې وي له دېوال پرراوتلي تیګه موپښه کېښوده اودډېوال سرته وختلواوهلته دتدفین مراسموته نږدې کیناستودپولیسوو پره هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،ښه وه دامهال نه لیدل کېدل دعربو دمړي ښخولو مراسم مې ډېرخوښ شول ډېراسانه،ساده اولنډ و.په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه دیوې نقشې له مخې کتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه یې له پخوخښتوجوړشوي په سریې ددې لپاره چې ونه نړېږي بیمونه اچولي دي دمړي دښخولولپاره قبرونه تیارپه ګوته شوي دي په هدیره کې مړي دیومهالوېش له مخې ښخېږي اوپه ترتیب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه لیکل کېږي ځکه چې ددې هدیرې دمستخدمینودوینا له مخې، په دې قبرو کې مړی تریوکال زیات نه پرېښودل کېږي ځینې بیاوایي چې کال وروسته ددې مړوهډوکي را وېستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځینوبیاویل چې په همدې قبروکې داسې کیمیکل یاکیمیاوي مواد اېښودل کېږي چې په یوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول څلویښت تنه هم نه وو جنازې شاید پخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زینه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی یې هم ورښکته کړ لاندې یې کېښود بېرته راوختل دقبرپرسرسیمنټي تختې کېښودل شوې لږسرکړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو ،دیوې لاسي کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر یا دنیمې لوېشتې په اندازه له ځمکې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه،دې کار ټول پنځه دقیقې وخت هم ونه نیوه،خلک بېرته روان شول، وروسته راته غلام دستګیر وویل،چې په دې مازیګر په حرم کې د ۱۳ تنو جنازه وشوه ، ښایي ۸ نورمړي یې بل چېرې ښخ کړي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له نندارې چې فارغ شو نو هدیرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک ولیدل چې هدیرې ته راننوتل ،دروازه مو وموندله،دهدیرې سویل لوېدیځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لویه دروازه ورننوتلو، ښې خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هدیرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهدیرې بشپړه نقشه ،څوځایه سکرینونه،چې په هدیره کې دلګېدلوکمرو تصویرونه او ټوله هدیره پکې لیدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته یې څوکۍ پرتې دي، په یخچالونوکې پریمانه یخې اوبه موندل کېږي ،دننه هدیره کې څو سایه بآنه جوړ شوي دي.

په هدیره کې له سهیل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخوویشل شوی، همدا راز له ختیځ څخه لوېدیځ ته هم لوی سړک دی.

دهدیرې ختیځې خواته له یوې بلې هدیرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته یوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ټرټولو غوره مېرمنې ام المومنین حضرت خدیجة الکبرا قبر دی،خدیجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشېبوملګرې، دهغه د زړه تکیه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص یې ایمان راووړ اودهغه رسالت یې تصدیق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچیان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي یواځې د حضرت خدیجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچیان او لمسیان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم یادېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خدیجة الکبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ یا اویا متره، ته یې دکتاري خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خدیجة الکبری قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره یې توپیرنه کېږي، په دې لویه هدیره کې ددې جلیل القدره صحابیې له قبر پرته پریوبل قبر هم ونه نده راښنه شوې.

مادهند د راجستان ایالت په اجمیر کې د خواجه غریب نواز اوپه ډهلي کې د سید نظام الدین اولیاء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حیرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم لیدلي دي، او دحضرت خدیجة الکبری مزار هم .سړی حیران شي چې په مسلمانانو کې دا دومره خرافات او شرکیات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلی په نقشه برابره قبرونه یې کتار او منظم دي په څوبرخوو بشل شوې ده په یوه برخه کې یې چې شاوخوا نیم جریب به وه ما قبرونه وشمېرل $18 \times 18 = 324$ قبره و.

خلک هدیرې ته ورتلل دعاګانې یې کولې خو پولیسوچاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي یا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهدیرې دلویې دروازې ترڅنګ د مړو د وینځلو ځای ،نارینه اوښځینه ووته بېلې بېلې بیت الخلاوې او د اودس پاک ځایونه وو ،دمړو وینځلو پر یوه خونه یې لیکلي وو(مغسلة الاموات الخیر یه بجامع المهاجرین بمکة المکرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم یوه بنګله دېشي چې ځان یې هلته دبنګله دیشیانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وویل چې دلته یواځې سعودیان ښځوي او بهرنیان او دحج مړي اوه اته میله لېرې دشرییه په نوم ځای ته دښخولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وویل چې سعودي دلته وفات شوي حاجیان خپلو هېوادونوته نه ورکوي او هم دلته دغزې د سرک ترڅنګ هدیره کې یې خاوروته سپاري .هغه وویل چې دالویه هدیره ده ،مړي په نقشه ښخوي اوله خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلولپاره کېمیاوي توکي ګډوي.

له هدیرې سره نږدې مسجد الجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجد الجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړیو ودانیو پټ کړی دی، دامسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پیریانوته وعظ او نصیحت کړی او همدلته یې ورسره لمونځ کړی دی، مسجد الجن کوچنی ، دوه پوړیزه او ډېر ښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خوموږ له شوقه پکې نفل وکړل،په مسجد کې سور رنګ ،ښکلې او ګران بیه غالۍ پرته وه چې ټوله یوه غالۍ ښکارېده،دجنت المعلی او مسجد الجن د زیارت کوونکیو ډېره برخه ایرانیان دي.

ثور غار

کله چې حراغارته تللو نو ډېر ورد ثور دغره ترڅنګ تېر کړو ،هلته مو دانسانانو لوی کتار ولید چې غره ته خوت،دحرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره او غارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دلیل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ویل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ او ستړی کوونکی دی خوله دي ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېرو سختو شېبو کې د رسول الله ص پناه ځای ونه وینم، بالاخره یوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شیخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا یا حاجي نادر د ثور دغره په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور وخوځېدو ،ثور غره ته مو مزل دملي وحدت دمظاهرې په هيله پيل کړ،نعمت الله مو د تهوډي موټر چلوونکي شو، او دڅو لويو او ښکليو پار کونو ،چوکونو ،اومارکېټونو له وهلو وروسته يې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته ترډېره حده موټر ورځي له موټره ښکته شو او هغه مو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار ټوله له تيګو جوړه پراخه زينه ده خو دا زينه دحرا د زينې په څېر له سيمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره موديوکانتين ترڅنګ دمه وکړه چاى او اوبه مو وڅښلې دلته دهرڅه بيه دوه چنده وه ديوه پياله چاى بيه هم دوه رياله وه چې د ۲۲افغانيو معادل کېږي.

دلته مې له يوه ترکي سره بحث وکړ،د وزيرستان د وانه اړوندشګۍ اوسېدونکي سيدغلام سره مې هم کيسې وکړې، هغه راته وويل چې:په وزيروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خيل تازي خېل قومونه شته او دى پخپله شادي خېل وو ،هغه زياته کړه چې ۲۲مه يا۲۷مه ورځ ده چې دانګوراډې درباط خوله مرغه سيمې ته ۲۰۰تنه امريکايان او دافغانستان ملي اردو ځواکونه راغلل اوله ۳۰۰تنوطالبانوسره ونښتل ،امريکايانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د يې وکړ،د هغه په وينا ،په دې جنګ کې افغان امنيتي ځواک او امريکايان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهيدان شول ،سيدغلام د بهرنيانودې تلفاتو ته پخپله هم خوښ و او ويل يې چې دکلي اوسيمې خلک يې هم خوښ دي او دايې له امريکايانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم دحراغره په څېر څوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین اواندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

۵۰۰۰ :Bank indonisia

limaribu rupiah

یواندونیزیایي راته وویل چې داخلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، اوله شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوڅه ده چې ایله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله یې وړه ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده،، په دې ویاله کې او له ویالې بهر څومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ایسارېدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډیجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موښه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

www.neitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځينې ځايونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې ځوکې څخه ښکاري،ددې غره ختيځ او سوېل ته د شمال اولوېديځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې يې ددې غره لوړوالی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې داځوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی دارتياوړ دانه ورته نه اچول کېږي د پيسو دګټلو لپاره يې هملته يو اوښ خېژولی دی چې رنګه زين او کجاوه لري، په رنګه ټوټو يې رنګين کړی دی لومړی خلک په زينه پر اوښ سپرېږي او بيا يادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدينوپه څېر په غره کې ځانونو ته ځايونه جوړ کړي اوهملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته يوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځايونه هم جوړ کړي دي.

مورډشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زينه وه ډېره سخته نه وه خوبياهم مور ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شيخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مينې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته يې دځاځيو ، خرچتل سپين جماعت،ازرې ،بزرګاني،کړېې ورېې ،شينواريو ،چکړي او خوردکابل پرغرونو وخېژولم، دکابل دبګراميو داوسېدونکي شهيد قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدين شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان ځوکې ته څو وارې پورته شوی يم دکړېې ورېې او شالوزان دغرونو ځوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه ترډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلومجاهدو ملګرو چانټه او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی)دڅخوبي په کنډاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسودرنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ)اوملګري یې کنډاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له ګلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوڅه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي یو تور پوستکی،څو ترکان او څوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو ،کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یواځېنی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفاروپلچیانو څنګه دا ومونـد اوبیا ددې غره په لسګونو غارونوکې همدا غر ؟لکه په ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غڼه اوکوتره هم ساتي ،غڼه دلته ځالي جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم په ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځیني خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم په ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره ته چې کله کله ورته د ځوانانو سپیني وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېږي خو ثور غره ته ختل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونه هم دحج کوم منسک دی، خوماولیدل چې ځیني خلکوبه زړې ښځې په شاکړې وې اوپاس به روان وو ،کټ مټ لکه دماهیپر دخلیفه بابا زیارت ،پاس مونږ سیل وکړمکه معظمه مونږه وکتله لمونځ مو وکړ بېرته ښکته روان شو پرلاره مو دمې ته ناستو پر دوه ځوانانو سترګې ولګېدلې دیو پر جاموپه لګېدلې پټې (استودې کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترڅنګ یې ودرېدم ورته مې وویل نوم دې استودې کار ویلادی؟ویې ویل هو ورته مې وویل داندونیزیایې ؟ ویې ویل هو ،ماورته وویل ډېرښه زما ورور یې؟ هغه راته وویل چې ته پاکستانی یې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان یم په خندا شو ویې پوښتل طالب؟ ماورته وویل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپه خنداشو ملګري یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه ځوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویې ویل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په يونيم ساعت کې پورته شو اوپه يوساعت اولس دقيقوکې له دمو سره رابنکته شو.لاندې موپه شل رياله ترحرم پورې موټر کرايه کړاو دولس نيمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختيا

حرم شريف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجيانو اړتياووته ځواب نشي ويلی.دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پيل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېديځ يا د باب عمري خواته ډېر ستر اوپراخ کار پيل شوی، داوربدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختيا داستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړې پورې ودانۍ نړولې او دغونډيو،هوارول يې پيل کړي دي،يوځل مې ديارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په يو ځای کې يې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپرېمانه سيخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسيخانو له قوت اوډېر بنت څخه ښکاري چې دلته څو پوړيزه ودانۍ په پام کې دي،يوځل مې ۵۴ کرنګونه وشمېرل چې دلته يې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې يې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وويل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي يوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به يادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې دملک عبدالعزیزپه نوم اوبله یې چې دملک فهد په وخت کې جوړه شوې دفهد په نوم یادېږي، له دې توسیع (پراختیا)سره به د حرم دتنګتیاله پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، داپراختیا د شامیه ساحې خواته ده.لومړی حکومت داکار دسعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیوسره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول ،حکومت مجبور شو ،چې دابن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې دحرم ددې توسیع په اړه حیرانوونکې خبر ولوست ، هغوی دمعتبرومراجعو په حواله لیکلي وو چې دسعودي حکومت له حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یوځای کوي . پردې پراختیاسل میلیارده ډالر لګوي او داستملاک شویوعماروا وځمکو د ودانۍ له بیې سربېره یې خاوندانو ته دهرمترځمکې پر سر یولک او دري دېرش زره ډالر ورکوي. ددې خبر له مخې ، داپراختیا چې په ۲۰۰۹ زېږدیز کال پیل شوې دوه پړاوه لري حکومت تراوسه ددې پراختیا لپاره دوه زره ، درې سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ ، دوکانونه اودفترونه نړولي اوپه نږدې راتلونکي کې به یوزر او نهه سوه نورې ودانۍ ،دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که برېښنایي توکي که فرشونه، صابون شامپوا ونور ،ټول دابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونوکې ډېر کار پدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شویو ګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ میلیونونه ګیلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شیبې لپاره هم د اوبو څښلو داځایونه بې ګیلاسه نشي ،دشاهدپه وینا ، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او چارو شوي توکي چې دوه دریمه برخه یې داوبو ګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتوخوښ دي.

هغه زیاته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څوکاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران یې ځینې دشاهي محلونو ،ځینې د زندانونو ،ځینې دهسپتالونو اوځینې دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویاړ ورپه برخه شو ،هغه وویل چې دابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیا کوي اوله هیچایې هم بدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وايي چې کمپنۍ دوی ته درې نیم سوه ریاله معاش او یونیم سل ریاله د خوراک لپاره ورکوي او داوسېدو ځای یې هم ورکړی دی،هغه دامعاش چې هغه وخت تري ځلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ویې ویل چې دایونیم سل ریاله یې دخوراک لپاره هم بس ندي خود پاکستان له اوزګارتیا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانیانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشیان او سوپروایزران ټول دوی دي خو امرین یې عربان دي ،په پاکوونکیو او اوبه برابروونکیو کې دبرما ،سریلانکا ،هند ،بنګله دېش او اندونیزیا اوسېدونکي هم شته دي.

نیم یې ستا اونیم یې زما

شاهد داومنله چې ځینې حرم ته راغلي حاجیان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خیرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه یې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځینې مستخدمین په ډېر مهارت او هوښیارتیا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري یوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول یو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه څوکۍ ته ورته تیګې اودس ته کښناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به یې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،ستړی مشي به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغی چې بېواکه به يې لاس جېب ته ورتاو شو.

د حرم له خدمت کوونکيو سره د خلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهد له يوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکيو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وويل چې عرب امرين پوهېږي چې په کومو کومو ځايونو کې ښه مرسته کېږي او په کومو ځايونو کې مرسته کمزورې وي ،هغه وويل امرين دډېرو مرستو ياډېرو شيدې ورکوونکيو ځايونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بياهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پيسې نيموي،دهغه په وينا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پيسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرين اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزيز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (ټاور) دزمزم برج په نوم يادېږي

،ددې برج ځينې برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقيقت کې شپږ برجه يا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتيا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وينا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،يعنې پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نيولی دی،ساعت شمال،سهيل،لوېديځ،اوختيځ ته له ډېرو لېرې ځايونو څخه ليدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبينې شين دی، دساعت له پاسه ددرې پوړو نو په لوړ والي يوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یو ځل دا ساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (د ساعت او دقیقو ښوونکي ستنې) په کرنګونو رانښکته کړې ،دهغه په وینا ،دقیقه ګر یې د شل ټایریزه بار وړونکي موټر سره په اوږدو کېښود دا ستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ،خوله لاندې ایله یو متر ښکاري،په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی دېته برج الساعة (د ساعت برج)هم وایي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همداراز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولو بیه یې څلبرویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی،شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرار داد کړی دی چې دا شپږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دېرش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي،خو اوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوګټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تراوسه ددې ودانیو په جوړېدلوکې دکمپنۍ تر ورآندوینې ډېر زیات ،یعنې درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښناټول سستم تر ځمکې لاندې دی،په ځمکه،دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبریښـنامزي نـه ښکاري، سـعودي د اوبـو بریښـنانلري ټولـه بریښـنایې لـه تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعميد په فرهنګ کې يې ليکلي چې زمزم ډېرو اوبوته وايي .همداراز ليکي چې زمزم هغې دعاته هم وايي چې زردشتيانو به دلمبلو ياخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهيم ع د الله ج په امر خپله يوه مېرمن هاجره چې دمصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعيل ع سره له فلسطين څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته يې په بې اوبو اوبې وښو ځمکه کې پرېښودله، تاريخ ليکي چې حضرت ابراهيم ع له دوی سره په خورجين کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعيل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهيم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه يونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هيله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته يې په شېله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک وموميي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولۍ بي بي اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی يې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال د کعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نو يوغږ يې ترغوږ شو راغلله ګوري چې يوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځايه اوبه راوځي لومړی يې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعيل تنده خړوبه کړه اوبيايې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبيله له يمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعيل ع دهمدې قبيلې له يوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمـزم پالنـه دحضـرت اسـمعیل ع اولاد کوله.وروسـتـه دا خـدمت د جـرهم قبیلـې کـاوه،خو دوخـت پـه تېرېـدلو خلکـودزمزم سـم خـدمت نـه کـاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونو کاله تېرشول، دزمزم کوهی هم لـه خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب وینـې یوخـوک ورتـه پـه خـوب کـې همـداځای ښـیي چـې ویـې کنـې یـاژور یـې کړي،سباچې خلـک دهغـه پـه امـر داځـای ژوروي نـو دزمـزم ښـې ورڅخـه ځرګنـدیږي، خـوچې نـور یـې هـم ژوروي نـو اوبـه راوځـي او زمـزم بېرتـه فعـالیږي، عبـدالمطلب ټولـو خلکوتـه ددې اوبـو دکـارولو اعـلان کـوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغـه لـه وفـات وروسـتـه داکـار دهغـه زوی حضـرت عبـاس کـوي، دمکـې لـه فتحـې وروسـتـه رسـول الله ص هـم داکـار حضرت عباس ته وسپاره.

لـه زمـزم کـوهي څخـه تـر ۱۳۷۳ هــ س پـه سلـواغو یـابوکو اوبـه راوېسـتـل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونـه نصب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطاف کې راغـی خو چاروآکیو تر مطاف لاندې ورتـه ځـای جوړ کـړ اوس طـواف کـوونکي نـه پـوهېږي چـې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانولپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خوییې آن اب کوثر رایادول ،دومره بـه مـې وخښـل چې خومره به مې په خېټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې څـومره وخښې خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېري خوږې لګېـږي، او دنورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په څېر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پیښېږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات څښل اوډېر خوندیې راکاوه،یوازې په حرم کې نه ،بلکې څوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم څښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیودزمزمود سړولوپاره ځانګړي اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، داسړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پربمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړې مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پریمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویوپایپونوکوچني پایپونه بېل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډ یو او غرونوته یې خېژولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزم خپله سپېڅلتیا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکیو او خدای ګوټوته یې سرټیټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې د سعودي پاچایان او شهزادګان پرې خپل ګناهونه ووینځي نو ضد یې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچایانو دځان، خپلو کورنیو او نوروهېوادونو زور واکیو او پاچایانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفا خواته جوړ شوی دی، واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ،ډېر قوي تکنالوژي یې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرو لوړو غونډیو ،غرونو او لېرې ځایونو ته ختلي دي، او هلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکیو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم یانبوي مسجد کې هم خلکوته زمزم ورسوي او د مسجد په هره برخه کې د زمزموترموزونه ایښي وي.

www.mellitahrik.com 0777 400 116

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه یواځې د څښلو لپاره ګټه اخستل کېږي ، د نور استعمال لپاره د بئر داؤد (داؤد کوهی) په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، دناباوري روایاتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وېستی دی، داکوهی دملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وېستل شوی دی ډېر ځواکمن او پیاوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو او د اوداسه ځایونوته یې اوبه ورکړي او دحرم صفایې هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل او دواګانې ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا ، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیو معلوماتو له مخې، دزمزم کوهی اوس په یو ساعت کې ۳۹۶۰۰ لیتره اوبه ورکوي داکوهی ترځمکې لاندې څو سترګې لري تر مطاف لاندې دکوهي خوله ۱،۵۲ متره ،ژوروالی یې ۳۰ متره، په کوهي کې دولاړو اوبو حجم ۴ متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳ متره دی ترې دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۷۲ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱ متره لېرې دمقام ابراهیم خواته دی، اوس پر دې کوهي د ۸ ،۸۸ متره مربع په مساحت یوه ودانۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته تر ځمکې لاندې لار ورغلې ده.

دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی په نوم سیمه کې په ۱۴۱۵ هـ س د ۱۵۰۰۰۰ یوسل اوپنځوس زره لیترو په ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده ،له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نورو سیموته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.

دزمزم اوبه دډېرو ښکاره اوپټو ناروغیو درملنه ده اوپرځمکه دالله له نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحرم لوی خطیب قاري دکتور سعود بن ابراهیم شریم دی، خو دی ډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غږ لري او دومره خوندور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یوماښام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلوسره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی څلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خوکولی یې نشو داماښام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان ماښام وو ،دهیچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد(ملااکرم)به ویل چې اوس په خلکوکې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینوپه شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخواعلماووته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، ویښتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یواځې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۱۴۳۱\۱۲\۲۷جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واوروله نو اواز یې هم ښه نه و، قرائت یې هم ښه نه ، نه داسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چایادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

www.maltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوتن کوچنی کیسه برلاس په لاس ونیول شو ،خوږ بر عذریې وکړ د تېښتې لار یې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شریم او سدیس پرته ماهر،صریم اودکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکو ته لارښیي ،امر بالمعروف او نهې عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي د بیروبار مخه نیسي لارې خلاصوي او .... د شاهد په وینا ، د امهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځینه متواګانې په تور حجاب کې او د ځینو خو آن سترګې هم په عینکو پټې وي پر لاسونو یې دستکشې او پر پښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي یا ورسره غږېدل غواړي نو د نوم په اخستلو پرې غږ کوي (یا فاطمه،یا عایشه یا خدیجه یا مریم...) زه لومړی حیران وم چې د امتواګانې څنګه د دوی نومونه اخلي او څنګه یې پېژني ځکه چې د دې ښځو نومونه نه د دوی په جامو لیکل شوي او نه یې بل چېرته لیدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې د امتواګانې هسې د دوی د پام را اړولو لپاره دوی ته د یو اسلامي نوم په یادولو غږ کوي او دا یې خپل نومونه نه دي، یو ځل یې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خو هغوی په ژبه نه پوهېدې دیوې لستونی یې لنډ و په اشاره یې پوهه کړه ،ښځې تسبیح تهلیل او ذکر ته رابولي،ځینې متواګان د پیسو لپاره خلکو ته په بایسکلونو طواف ورکوي ځینې کوچنیان هم دا کار کوي. د بایسکلونو لپاره په دوهم او دریم پوړکې خپل ځایونه ښنه شوي دي د کرایې طواف نرخ هم توپیر مومي او د دوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له یو نیم سل ریاله تر څلورسوه ریالو پورې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې یوتن برېتور بې ږیرې عرب ځوان ولید چې له یو کوچني سره یې په بایسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماویل څه کوم ناروغ یاسپین ږیری به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بایسکل کې کېناست ،حیران شوم څکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً یې هېڅ عیب نه درلود.

دحج په ورځوکې یې زموږ له اخونزاده صاحب څخه څلورسوه ریاله اخستي وو، ،مولنا یار محمد زموږ یوسپین ږیری حاجي خپل داسې یو دوست ته چې فرانسوی ږیره یې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلی وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته یې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځایونوته دشرکت په موټرو کې بیولی و وروسته یې ترې پیسې اخستي وې اوله طواف پرته یې پرېښی و.

ښځینه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارینه سره بېل کړي ،بېل یې کېنوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبیروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بیروبار کم شي بیا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځایونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړیو صفونوکې له نارینه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدینه منوره کې بیا داسې نده ،هلته دښځولپاره ځوځایه ځانګړي ځایونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځینه و ځای ښځینه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي اودتنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي دبایسکلونولپاره خو ځانګړي ځایونه ټاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دکعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف کوي ددوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماځکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې،یواحساس اویو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي،حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زموږیو ملګری سیدخان له اصله اریوب ځائی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا، ۹۵کلن دی خولاهم دبشپړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله څلور غاښونه پرېوتي دي سیدخان په جامه اوژبه له هراتیانوبېل ښکارېده ماته یې دخپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي اودرې واړه له پېغلو سره سیدخان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لومړیوواردوونکیو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترخ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات کې ډریورنه پیداکېده،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تکړه و سیدخان اوس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتیانو سره خپښي کړېده، له خبرو یې ښکارېده چې لمسیانو یې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې میلیونو پښتنو غوندې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زموږ له ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر د هرات اوبادغیس وو خو د کابل ،لوګر،ننګرهار او سپدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتیان او فتواګانې

دننه په حرم کې یوهندي عالم چې واقعاً متبحر اوجید عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنوته ځوابونه ورکول، هغه ته یوه څوکۍ ایښودل شوې، وه ډېرخلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګلیسي ژبوپوهېده، کله کله به یې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له ده پرته حرم ته نږدې دشرکة المکة په څلورم پوړ کې دفتوا اواستفتالپاره نهه ځایه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتیان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوابه یې ورکوله،فتوابه ډېره لنډه او قناعت ورکوونکې وه .له دې سره ماته زمادخونې دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه یاده شوه .کیسه داسې وه چې زموږ یو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوڅه کار ورته پیداشوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه یې وپوښتل چې ایااحرام بېرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست اوکوټلی ځواب یې نه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ویل یې دالله ج بنده ولې دې دومره ژر اواسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبیاځواب ورکړم.

www.melitahrik.com 0771400116

روغتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانولپاره ددرملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوباید ۳۵زره افغان حاجیانوته یې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزوري وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به یې کاوه،کله به یې ډاکټرنه وو،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشې ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزیر صاحب محمدیوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به داپړه دعامې روغتیا پر وزارت وراچوله.

دحج او اوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیايي دې ډاکټرانوته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرځ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کارېدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیودرمل وړي زما ،ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپټری شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې درمل ډېر قیمت دي، يو پاکټ پاراستامول په افغانستا ن کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ رياله ۱۷۸افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ او کيفيت يې ښکاره توپير درلود ، شاهد به ماته ويل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځينو لومړنيو ناروغيو ددرملو راوړلوته يې وهڅوئ،ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بيه دي.

هم سر لاړ او هم سرسر

حاجيان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي،په ځانګړې توګه افغان حاجيان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېرثواب دی او که طوافونه ،ماهم اوه عمرې وکړې،خو دپنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو ميقاتونو وکړل،حديبيه ،جعرانه ،تنعيم ،اضاءةاللبن او ....دهرې عمرې لپاره مو له نوي ميقات څخه احرام کاوه.

خوزمونږ سره ملګرو بيا عمره خپل يواځينی کارباله، داسې افغانان مې هم وليدل چې دورځې دوه او درې عمرې يې کولې زماملګري عبيدالله،عسل،يارمحمداو نورو پنځلس عمرې کړې وې يوه ورځ يې راته وويل چې نور يې د سرپوستکی له ډېرو خريلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته بايد دسر وېښته يا وخريېل شي او يا لنډ شي خو دوی به خريېل.

يوه ورځ نيمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وويل چې تاسې له هر ځايه احرام تړئ مونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري يو،خير موږ يو فلاينكوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نويو ملګريو شويو افغانانو څخه يوله ماسره مخکې سيټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان يې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دكارته لګن اوسېدونكى راوپېژانده،عبدالهادي، وويل چې دي په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره يې مينه بې ساري وه،خو نه دده اونه يې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وايي ددې لپاره چې دحج کار يې شوى وي نو کابل او کندهار ته يې څوځله منډه کړېده،دهغه په وينا، پلار يې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وايي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره يوچاراته وويل چې دنفر په سر پنځه نيم زره ډالر راكړئ دحج اواوقافو له وزير يوسف نيازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وايي چې پنځه نيم زره ډالره ما اوپنځه نيم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا يوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحويل کړل، عبدالهادي وايي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو يقيني شو، دهغه په وينا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وويل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه يې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه يې خلاص وو، ويستلي او سهمونه يې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وېستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زياتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پيسې وغوښتلې نو هغه راته وويل چې ماخو له دې پيسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ټولوسره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وايي چې په افغانستان کې ډېر وځورېده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار یې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکليفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئيس دحج ۷۵ ،سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله یې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دایوځينئ بې عدالتي نه ده، هر چارواکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستيال او اوسني رئيس فضل الهادي مسلميار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په يوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنوسره دتبعيض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم پــه نــوم يــو تــن چــې ځــان يــې اصــلاً دکابــل دســروبي او اوس دتخــار اوسېدونکی راوپېژانده راته وويل چې ته مې په تلوېزيون کې ډېرليدلی یې، اوډېرې سپيني اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمينه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنيوله لارې چارواکيوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پيل کړې: (په۱۳۳۷هـ ل یا ۵۲ کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولو په تويولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوويل یې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته به شل کاله وروسته قبالې درکوو ،شل کاله وروسته په **۱۳۵۷ هـ** ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه ،مورږ له خلقي رژيم څخه قبالې وانه خستې،پاکستان ته مهاجر شوو ،هلته په چارسده کې اوسېدو جهاد موو کړ ،قرباني مو ورکړه،دکمونيستي رژيم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خبټه واچوله نو زمورږ ځمکې او کورونه يې تاجکو او خپلو قوماندانانو ته ورکړې، اومورږ يې وشړلو.

هغه وايي چې يواځې زماسل جريبه آبي ځمکه يې رانه نيولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې يو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېږه او مېرمنې مینه

دمېږه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېږه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لري خو ځینې نور يې بیا څاروي اووینځې بولي . خلک وايي چې عربان له ښځوسره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېرد شهوت داور د سړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ يې پیاوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لوموکې نښتي دي چې آن له خپلو مېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین سترګي ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونوکې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې په یوه قرآن کې يې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په یوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله یوبل ته موسکې شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پربمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروايي توافق اوپخپلوکې بې کچه مینه ه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې يې چاپې کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یو سعودی لوند خیشت له یوې بنځې سره روان و یو چاپرې غړو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمیني کوالامپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکي او کارېدونکي توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخواپه ستر و پلاستیکي کڅوړوکې راټولېږي بیا داکڅوړې په کوچنیو برېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډرېورلري کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکیمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوایي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زیاته کړه چې دسعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بندیز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او دسوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وینا دحج په ورځوکې په هرو۲۴ساعتونوکې شاوخوازر موټره کچره یا کارول شوي توکي چې ډېر یې ګیلاسونه،بوتلونه اوپلاستیکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظیف چارې ۲۴ساعته روانې دي، دحرم دتنظیف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سیمې وېشل شوې ،نوکریوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په یوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکیو ماشینونو چې په ټایرونو ګرځي وینځي داماشینونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځایونه لري او په اتومات ډول پرځمکه توېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وینځي او شاته تاري جارو یې صافي کوي او وچوي یې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وینځي خوهره ورځ پکې بیروبار وي بیادتنظیف عملیه پکې له ډېره ځایه پلاستیکي پتۍ راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بیاهغه ځای طواف کوونکیوته پرېږدي، له بل ځایه پتۍ راتاوه کړي.

هرکال په میلیونوکسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بیروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،څپلیو اوضروري شیانو د ایښودلولپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبیاهم ځینې حاجیان خپل شیان بې ځایه ږدي خودتنظیف عملیه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ایښودل شوي وي هغه که هرڅومره قیمتي شی وي په کچرې کې یې پورته کوي اوبهر یې وړي ،دتنظیف عملیې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځایه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقیمتي شیان پکې پراته وي ډېر یې لاسي بکسونه او چترۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس یې نادرکه شي بیایې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرې (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قیمتي وي، لاس نه وروړي،اونه یې دحرم دتنظیف عملیه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بیا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي یو حاجي دبل حاجي له بیک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته یې نیسي ترهغې چې خاوند یې پیداشي که خاوند یې پیدانشي نو بیایې دحطیم پردیوال ږدي له هغه ځایه یې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شیان راپورته کړل بیابه مې دحطیم پردیوال کېښودل یوځل مې ډېر لوکس او قیمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونیوه خوخاوندیې پیدانشوپه همدې کې له کلک ټېل او بیروبار سره مخ شوم دومره ټېل چې هېڅ پوه شوی نه یم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځیني کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی یې لارویان په تکلیفوي.په حرم کې دقیمتي شیانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځایونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه یوه خانه کې یې بند کړي،د رف کیلي (چابي)له مسؤلینوسره وي، اوده ته یې په کاغذ لیکل شوی نمبرورکړي، کله چې بېرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس تر لاسه کړي.

دپیسو ،مبایل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قیمتي شیانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشیان وموم‍ي نوهلته یې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو هملته مراجعه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد دننه يې خوځايه په ځوړبوليکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاسټيک کې تاو او په خپل مخ کې يې کېږدئ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلا ببلې ليدنې

دحج بنسټيزه فلسفه په نړيواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج داسلامي امت نړيواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج يوه موخه داده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان يوبل وپېژني ،له ستونزو يې خبر شي ديوه بل له عنعناتو،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه يوځل خو ديو هېواد اوسېدونکي راپيدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شريک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې وليدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشۍ،المغربۍ ،تونسۍ،پاکستانۍ اوبنګله دېشۍ مېرمنو سره زماتفصيلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانۍ نفيسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زموږ دهر اړخيز بحث شوېټکي موهم درته واورول ، له ما سره دنړۍ له مسلمانانوسره داړيکوپه جوړولوکې شېرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشېرزمان دادوهم ځل حج و خو بيا هم دخپلې خونې له ملګروسره يوځای نه ګرځېده،که تر حرم شريف به ورسره يوځای راهم غی دلته به ترې بېل شو،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته يواځې ناست وو، يابه يې تلاوت کاوه يابه يې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ويل چې فارسي له خپلې نيمګړې اردو سره يوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکوالالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهيم په حرم کې دښځوله بې حيايۍ اوبې باکۍ،له بې ځايه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همداراز بې ځايه دنارينه اوښځينه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کې ږیره درلوده، سپینه خولۍ ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباد دایالت دفروټ frotاوسېدونکی ځلوېښت کلن محمدفصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هندکې څلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانوسره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس څلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اویاځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمدفصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانوپرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښایي دپاکستان اوسېدونکی وي. دایواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکتر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خوپه هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانوکې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندې له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وويل چې د سعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ويزې ورکوي چې خلک د حرم د خدمت لپاره راولېږي دا ويزې وړياوي خو ايجنټان (استازي يانماينده ګان)يې پلوري، هغه وويل چې داويزه څلورمياشتې وخت لري او تېرکال په ۵۵۰۰ او سږکال په ۲۵۰۰ کلدارو پلورل کېدله نواب وايي ماهم همدا ويزه واخستله او حرم ته راغلم ددې تړون له مخې به دوی څلور مياشتې د حرم خدمت کوي نود دوی ټول لګښت لکه د الوتکې دواړو خواوو ټکټ خوراک، څښاک، ځای اوهرڅه د سعودي په حکومت دي او هره مياشت ۵۰۰ رياله دجيب خرڅ هم ورکوي دی وايي چې ددوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰ کلدارو حج کوي او د حرم خدمت خود ځان لپاره بېل وياړ اونېکمرغي بولي .دده په وينا دده وخت د ۲۰۱۰ دد سمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډېر وري کوي.

نواب خان داهم وويل چې دلته د حرم د خدمت د کمپنۍ مشر سعودی دی او نور ټول کارکوونکي ياپاکستانيان ياهنديان اويابنګاليان دي، خو اويا سلنه يې پاکستانيان دي هغه وويل دزمزمود تر موزونو کارتر نورو درونډ دی يوازې پاکستانيان داکار کولی شي،نواب زياته کړه چې د حرم کار درې شفټه دی ،اوپه هر شفت کې کم ترکمه دوه زره تنه خدمت کوي د نواب دوی داکار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې دزمزمو د ترموزونو ځارنه ياتش ترموزونه وړل اوډک راوړل دي.

ددوی او دمطاف ترمنځ يوه بله برنډه هم ده خوپه دې برنډه کې دزمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وينا ، له يوې دروازې تربلې دترموزونو په برنډه کې ۱۴ تنه او دنلونوپه برنډه کې ۵ تنه توظيف دي کله چې په حرم کې دماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پرسړکونو ډېر بيروبار وي په کوم اوږد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافيکو پرمخ به هم تړلی وو خو بيا هم دا ازدحام له کبله تګ پرې د مېږې پرپښو و يو ځل دلته له يوې داسې ځوانې تورپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پيدا کړې وه ،ما ويل راځه د نړۍ د بدرنګې په توګه يې يو انځور واخلم بله موخه مې د خپل ديو ترورزي ځورونه وه.

د هغه مېرمن هم لږه توره ده ما ويل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به ووايې چې په مکه کې مې ستا خينه وليده، او دا يې عکس دی، خير کېمره مې راواخسته، له حدځخه ډېر بيروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښايي دا او يا يې بل څوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خير جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ما هم ددې داموسکا ددې پر خوښه تعبير کړ څو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بيروبار کې ورو- ورو روان يو چې پر يوې لوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو او بس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښنې سره بايد ووايم ،تيونه يې دومره غټ وو چې په اوږو پورې يې تړلي وو ،په ډېرې حيرانتيا مې ورکتل هغه هم زما په حيرانتيا او هغې ته په ځيرکتلو پوهه شوه ښايي پاکستانی او يا هندی به ورته ښکاره شوی يم په ډېر خاص انداز، دطنز په لهجه اوفلمي ډايلاګ يې دکړس کړس خندا په ملتيا راته وويل (کياهوا)له دې وېرې چې دنورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو دې بيا هم په هماغه اندا ز وويل (کياهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکینیا دپلازمینې کوناکري له اوسېدونکي ۲۰کلن محمدیوو صالحو جالیوسره موهم خبرې وکړې،هغه راته وویل چې دافغانستان جهاد په تلوېزیون کې وینو او بریاته یې دعاکوو.

دختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسېدونکي سره موهم بنداړ وکړ شېرزمان ترې دهاغه کوچني نابغه چې د ۱۹۹۳او۱۹۹۵کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنایجرله یوه اوسېدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له دردة ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل ویښ ،هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس اواسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ اوکوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې دمازیګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل دریاضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او دراز ،نیاز تفکر اوتدبر ځای وو ،هماغه دده دناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زموږترڅنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي اوڅه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او دنایجراوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک دنایجر او نایجریا توپیرنه کوي موږ دنایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او دافریقا په لوېدیځ کې پروت دی دنایجر خلک غریب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خود نایجریا د نفوس یو اځې نیم وګړي مسلمانان دي، هغه زیاته کړه: ((موږ ډېر نېستمن خلک یو چې حج ته راځو اړیو چې اوه کاله ورته سپما وکړو ،زموږ لوړ عاید دمیاشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ ډالره بچت کوو ، کله چې حج ته راځو نو دولت ته څلورزره ډالر تحویلوو ، موږ پنځلس میلیونه نفوس یو دحج سهمیه مو یونیم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له یونیم زرتنو سره دحج وس نه وو همدا لامل دی چې سږ کال دولس نیم سوه تنه راغلي یو ، امریکا او اروپا راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول سعودي ،مصر،لیبیا ،او ایران راباندې خپلې دروازې تړې او مزدورۍ ته مو هم نه پرېږدي،زموږیوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوویزې سره لیبیاته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونیوه ویې واهه اوچې وږی شو نو خپل پاسپورت یې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه کوچنیانوته خپلې مدرسې نلرو، هره ورځ مو دین کمزورۍ کېږي ،کفار راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو ننداره کوي،عرب ،شیخان باید موږته ددین دزده کړو زمینه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ کړي،حافظانو او ددین طالبانو ته مکافات ورکړي ددین زده کړوته یې وهڅوي پرموږ کې دین مري، دعربو شیخان دوه زره ډالر دحفظ دیوې حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مایکل جکسن ته دیوې نڅا لپاره څو میلیونه ډالر ورکړل، زما پلار دیني عالم دی خو زما قرانکریم ندی زده آن ناظره یې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په رښتیا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نایجر کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې یې دنفتوپه پیسو په خرمستۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټي؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږ ته راکړي زموږ اقتصاد رغېږي، او د مسیحي نړۍ له احتیاجه خلاصېږو.)

اسماعیل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وايي: (اسامه د سي آی اې ایجنټ دی، د سپتمبر د یوولسمې پېښې د امریکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه ځکه د سپتمبر د یوولسمې د پېښو پړه ومنله چې امریکا دلته راشي، طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات وو خو اسامه دا هرڅه ګډوډ کړل، او د امریکا پښه یې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعیل خپل ایمیل ادرس هم راکړ او ویې غوښتل چې له یوبل سره دوامداره اړیکې وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ایالت د مردان د ولسوالۍ دهوتي او سېدونکی حاجي خان زرین راته وویل چې حکومت تر ۲۴۰۵۰۰ کلدارې اخستې دي خو په همدې پیسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره یې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون یا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زېږېدو له ځای سره ده، قدر او عزت یې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجیانو له دې ډېرې پیسې اخستې دي، خو نه ډوډۍ ورکوي، نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

یوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ما څخه په مخکې صف کې یوه اندونیزیايي په لمانځه ولاړه و، سجده یې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل، ترڅنګ یې یو ځوان ناست و، بیا پاڅېده څو رکعته لمونځ یې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته یې له سر څخه حجاب اخواکړ، وېښته یې چې لږ ښکارېدل هم په سره ټوته کې تاوکړل،لمونځ یې په ډېره مینه، خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پریخ زمزم یې څوځله مخ اوځنګلي ووینځلې،ښې ډېرې یې وځښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې دینداري مخ ته کتل ثواب دی،ښکلی تک سپین نوراني مخ یې و، دنورو اندونیزیایانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند یې ماته راکاوه.

یوماښام راسره دچین دګانزواایالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نیازي زوی په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چینایي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد ،په انګلیسي هم پوره نه پوهېده خو زما دیوې پوښتنې په ځواب کې یې زما یادښت په کتابچه کې پخپل لاس ولیکل،چې (muslims in china) یعني،په چین کې لس میلیونه ۱۰۰۰۰۰۰۰ مسلمانان شته دي.

له چینایي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چینایی و خونوم یې چینایانوته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنیازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېده له ده سره په خبروکې هره شېبه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماویل کاشکې دلته وای چې زما خبرې یې هغه او دهغه خبرې یې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چین کې له یوې انجنیرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مینه واوښته،چینایۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، وینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودینداره مسلمانه، باحجابه اوتر موږ متدینه مسلمانه. دګڼ ژوندثمره یې دوه زامن دي چې پر یو یې، دجلیل القدره او غسیل، الملایک صحابي حضرت حنظله او پربل یې د الله ج دتورې (سیف الله خالدبن ولید) نوم ایښی دی، اوربدلي مو دي چې چینایي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپینه ږیره دومره ژر یاده کړه ،چې سړی ورته حیران شي ،له ماډېر مشر دی، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې میني پرفرهاد غر سوری کړ پرتا خوبه یې خود ژر ژرچینایي ژبه زده کوله.

دترکیې دقونیې ۳۵کلن اوسېدونکی علي خیري چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهین په سیاست پوه اوداسلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي ځوبیتونه یې راته واورول، هغه راته وویل چې په نړۍ کې ۵۲اسلامي هېوادونه دي خو مشران یې د پردیو ګوډاګیان او بې اتفاقه دي هغه وویل که اسلامي هېوادونه پر اسرائیلو لاړې هم توکړي نو اسرائیل به ډوب کړي هغه وایي یواځینی سړی چې داسرائیلو لوړې وزیر شیرون ته یې په اروپاکې مخامخ شیطان وویل هغه طیب اردوغان و.

چلک وویل چې ځوځله دلوېدیځ اقتصاد ولوېد خو کوېټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چارواکیو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوی عیاشي یې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامریکا سړی وباله،ویې ویل چې هغه امریکا ته زمینه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونیسي، اوویې ځپي، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وویل چې امریکا خو سعودي ،عراق ،کوېټ ،یمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربښتوني او زړور مجاهد باله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خو هم سیکولر او د پردیو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی واو په خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېرښه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه دسیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړی(ډیډ ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرڅل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکي کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

ماښام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش دېرش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی څکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره ۲۲۸۰۰۰tk چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددرې وختـه ډوډۍ پـه شـمول لګښـت یـې پـر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو ،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،د سولې مينې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما۔ له يو ځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان وو۔ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګيلې او ناندرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سيالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چيغې اوفرياد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل ديوبل توهين نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په يو مذهب کې يو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو يوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې يو کار هم وليدل شي چې په يو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وويل چې ځينې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بيايې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او ديوپښتون په توګه شرمنده وو.يو ماښام يو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تيمم وکړ .ماورته په اردو وويل چې دروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وويل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپين ږيری او لنګ يې ترلی و.

په مطاف کې په لومړی صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نيول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا وياړ نه ورپه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له يو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او ځوک يې ځای ونه نيسي له يوبل سر ځنګلي په ځنځيري شکل تړي، يوه ورځ يوه پښتون سپين ږيری چې ژبه او جامه يې دکندهار وه راغی له خلکو يې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لار ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی څنګلې خلاصې کړې سپین ږیری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي نېغ په صف کې دهغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خوارۍ یې اوبو وبوړې، او په نورو صفونو کې هم ښایي ځوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه وویست ،بېچاره اخوا دې خواکتل خو دپولیسانو زړه پرې ودرد بده،سپین ږیری و راپې ووست او په لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سبا ماښام زه بیا هملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیا هماغه چل وکړ، خوداځل پولیسانو هم وپېژنده یا به ښایي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه وویست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یو تور پوستی ځوان چې لا یې نوبت ته ډېر وخت پاتې وډګنو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغانښ خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونو کې ونیوه او نوبت ته منتظر وو ،یوبل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی او په خپل ځای کې درېد.

یوبل ماښام له خوني څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي دسړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه، عورت یې ټول ښکاره شو کله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیا به داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅې طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په تېل کې داسې راګیره شوه چې څادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړایې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یوځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زمااودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو تېل هغه لېرې بیولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلېونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستوڼې ښه وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي بېرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځينو تور پوستو لاسونه ،ځنګلې آن تر اوږو ښکاري دځينو لستوڼي دومره لنډوي چې آن تخرګونه يې ښکاري سعوديانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځينه متواګانې خو آن په سترګو عينکې ،پرپښو جرابې اوپر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وويل چې سعوديان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او نښتې جامه کاروي،دځينو فېشن اوجامې ته آن اروپايانې هم نه رسېږي خو موږ له داډول جامو سره ځوک ونه ليدل .
شاهد وايي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ ځخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغيو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغيو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځينې ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنيانوته تيونه راوباسي اوسم نيم يې ښکاري.

ځينې ښځې له خپلو کوچنيانوسره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی يې هم په تکليف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارينه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارينه وو بېلوي خو بياهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف ځخه بهر او يا يوازې ته له تللو انکار کوي اوله نارينه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسمو کې ډېر منظم ،دسپلين او حجاب لرونکي خلک دفلسطين ،ترکيې او ايران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هېچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پیدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بیا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکیو په مخ کې ګرځي اوپه مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دبیروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دریم او څلورم صف او دامام ځای ښه پاک کړي،په همدې صفونوکې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاورمه ایزه اوپاکه شي.

tahrik.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او ډېرو عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو اوبې وښو دښته یې چې مرغۍ او ماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، د ځمکې لاندي یې پر بېمانه تور زر (نفت) پیدا کړي او د ځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو او زمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې داخبره به څومره رښتیاوي خو د دینارخېل په وینا چې له یوې راډیو څخه یې اورېدلي سعودي هرکال د حج په پروسه او د عمرو له لارې د یرش میلیارده ډالر ګټې ،د تیلو خو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو و اورېدل چې په یو ریال درې لیتره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې همدلته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ داوبو پر هغه بوتل چې دوه ریاله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یا پنځه لیتره تیل اخلو.

د نړۍ د میلونرانو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی. یو ځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،د هوټل شاګرد ته یې د سګریټو راغوښتلو لپاره د هندي کلدارو زرګون چې هغه مهال ترې یو زر او پنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،د هوټل مستخدم ورته د پنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰کلداري ونیوي،عرب سګرېټ واخستل او په ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې د مستخدم په لاس کې پاتې پیسو ته به لاس اوږد وم؟، دا پیسې ستا شوې او خپل جیب کې یې کېږده. خو په همداسې شتمنو هېوادو کې د نېستمنو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی دا سوالګر ټول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سېدونکي دي،دننه په حرم کې خوځوک سوال نه کوي خو له حرم او مسجده بهر به دا سې کوڅه او سړک نه وي چې د سوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج او معیوب وي دا سې بې لاس او پښو معیوبین به وګوري چې یوا ځې سر او سینه او کوناټي ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو څادرونه غوړولي اودلارې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو د پولیسو وس نه رسېږي ځکه چې دا ښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس ووینې خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس وړاندې لاړ شي خپل څادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیڅا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په ځوږبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چیغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږنه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (ګم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال ګم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شېبه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچنې اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼې ونیسي او چې تر څو یې ترې پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت ځوځله دا سوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولویې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیاهماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینایي توکیو ډک دي.

یواځې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جامویې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو ، یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وېستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو ، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وېستلې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داڅوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوایۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزیر په توګه دمحمد یوسف نیازي له ټاکل کېدوسره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه یوائې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په یوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمینو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلین ،روغتیا ، دارو درمل ،قربانۍ ،عرفات،مزدلفه ،منی ټولو په برخو کې وې

.

وزارت ډېر معلمین په واسطو اوبډو نیولي وو ،چې پخپله پرڅه نه پوهېدل ،په خلکو یې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷پرځای ۱۴شوطه کوله.داسې حاجیان هم وو چې خپل معلمین یې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمینو دنه همکارۍ لامل وو چې ځینو حاجیانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدینه کې ګڼو حجاجو څوڅوځله راته وویل چې دوی خپل معلمین آن دوه ځله هم ندي لیدلي،کوم معلمین چې د ازموینې له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوی تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمین بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب میرزمان راته وویل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئیس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمین په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وویل چې ساجد دوی ته د سرشاهي فضل الرباني حکیم صاحب،معلم ټاکلی او آن دننګرهار دټولو معلمینو مشر یې ټاکلی خودوی هېڅکله لیدلی هم نه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتون په دوره کې زما ټولګيوال د ننګرهار ولايت د سره رود دولسوالۍ د ککړک دمياګانو اوسېدونکی محمد خالد هم دمعلمينو په ډله کې وو يوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په ۱۵۳ عمارې کې وه ،له ده سره په خونه کې نور معلمين مولوي حميدالله ،غلام دستګير ،محمد ظريف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حميدالله سره مې په يوه صف اويوه اقتداکې دنارينه او ښځينه وو دلمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه ،هغه وويل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارينه اوښځينه له يوبل څخه بېل شي نو بيا ورکېږي همدا راز دصفونو او لمونځ کوونکيو په مخ کې تېرېدل يې هم دتکليف دپورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بيروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالد سره مې دځينو معلمينو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم دځينو په اړه داخبره ومنله خو ويې ويل چې ده او ملګرو يې په اخلاص کار کړی دی،خالد راته وويل چې د دوی په ملګروکې ددوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه له چا حج اويا يې مناسک خراب شوي حاجيان يې په عرفات ،مزدلفه اومنی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګوابنلم راته يې وويل چې که په خپل يونليک کې دې راپسې ناوړه شيان وليکل نو خراب به دې کړم، ماورته وويل نور خودرپسې څه نه ليکم خودا ليکم چې، نيم ساعت کېږي چې يوه دزمزم بوشکه په پلاستيکي لفافه کې تاوولی اوتړلی نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې لیکلو سره هم موافقه ونکړه،ویل یې چې که دا دې هم ولیکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمینو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

دحج اواوقافو وزارت دبعثې غړي چانه لیدل اونه له حاجیانو دستونزو پوښتنه وه، که دکوم شرکت کارونه پلټل کېدل هغه هم نمایشي اودشرکت له مسؤولینو دډالیو اوپیسو دا خستلو لپاره وو. دبعثې غړي دذوالحجې په ۱۲مه زموږ عمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوې کې دامنیت ،روغتیا اوحج اواوقافوغړي وو خوله تللو وروسته یې حاجیان ترې خفه وو ،مولوي احمدي وویل چې حاجیان ځکه خفه دي چې پلاوي دشرکت دمسؤولینو په حضور کې ترې له دوی سره دشرکت دمسؤولینو چلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجیان کله داجرئت کولی شي چې دمسؤولینو پروړاندې ترې شکایت وکړي، احمدي پلاوی درشوت ،ډالیو اومېلمستیا وو په خوړلوتورن کړ.

دمحمدیوسف نیازي په مشرۍ دحج او اوقافو پلاوي ځو عمارې دنوم او دولتي چارواکیو اوواسطه لرونکیو دخوښولو لپاره حرم ته نسبتاً نږدې نیولې وې چې همدوی ته یې په کې ځای ورکړی وو ،نورې یې ډېرې لېرې ،آن دمنی اوجروال په پوله اوآن په عتیبه کې نیولې وې دځینو عمارو حاجیانو به حرم ته یو ساعت پلی تګ کاوه.

دډېروحاجیانو تګ راتګ حرم ته سخت وو ،یابه یې ټکسي نیوله یابه یې یو ساعت دهرلمانځه لپاره تګ او یو ساعت په راتګ لګاوه،اویابه یې هلته نږدې په کوم مسجد کې لمونځ کاوه،دسعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځينو عمارو کې د ځنباک اوبه او ګاز، نه و معلم او ډاکټر نه و سم فرش او چپرکټ نه و خووزارت د دې ټولو پيسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې يو کوچنی فرش راوښود ويې ويل چې دا يې هم پربعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲عماره کې اوسېده، شېرزمان وايي چې د بعثې غړي يې ليدلي هم نه دي.

دعرفات او منی په ورځو شپو کې پرخېمو کې ګاز ،نغری،ديګ او کاسه نه وي دافغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځو کې خپلو حاجيانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځو کې هم حاجيانو ته ډوډۍ ورنکړه، دا په داسې حال کې ده چې د پاکستان د بعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نيولې وې او په منی کې په ځينو خېمو کې بريښنا نه وه،حاجيانو يې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چاروا کيوورته ويل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې يې نه نيوله خو بيا هم د دې عمارو او د دې خېمو اوسېدونکيو هر تن ته يې ۲۰۰ ريا له بېرته ورکړل (ببين تفاوت را.)

هرحکومت خپلو حاجيانو او اتباعو ته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال،پټی، يا ..ورکوي چې دهماغه هېواد نوم پرې ليکلی وي او له وړايه پېژندل کېږي، خو د بلخ له ښځينه حاجيانو پرته چې په څادر يې دافغانستان بيرغ ته ورته درې رنګه دايره رسمه او ددايرې په منځ کې افغانستان او بلخ ليکل شوی وو نور هيڅ هم نه وو ، دنورې نړۍ نارينه او ښځينه حاجيان ډله ييز ګرځېدل،ښځويي ډله ييز طواف کاوه،خو دافغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ مازيګر ما او شېرزمان د حرم له دريم پوړ ميزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکيو ننداره کوله، دا وخت هلته هوا نسبتاً سړه او په مطاف کې سخت بيروبار وي، طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو د شپږو هېوادونو ښځينه حاجيانې موولیدلې چې په یوه بل پسې په څو ليکو کې کتار روانې وې، د هر هېواد ښځينه حاجيانو ځانګړې رنګ جامه څادر اوپټې درلوده، په شپږو ډلو کې شپږ رنګه جامې او يونيفورم له پاسه داسې بربښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پټې ، ډېر ښه خوندېږي وکړې دځينو ښځينه حاجيانو نومونه هم په بکسو او پټيو ليکل شوي وي، د حرم ښځينه متواګانو کله کله د همدې پټيولـه مخې د دوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ويشتمه په **۱۵۳**، **۱۵۲**، **۱۵۱** عمارو کې دهغو **۵۲۰** تنو نومونه وځړول چې لـه مکې څخه مدينې منورې تـه تلل، دا نومونه ښايي کوم عرب ليکلي وو ځکه چې رسم الخط يې عربي وو. ګڼ يې جل ليکلي وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې بربښېدل چې د نومونو ليکونکي له پښتو او د افغانانو لـه نومونو سره بيخي نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل ،بلـه ستره ستونزه داوه چې داکسان پـه درې شفتو کې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دريم شفت پـه يوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به ديوې ښځې نوم په يو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،يابه دښځې نوم پـه يو موټراو دمحرم نوم به يې په بل موټر کې وو.

زمايو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدينې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښم ، زه او ماما مې حبيب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرګ يې راووړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوبل ملګری حاجي دادک هم زموږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې ګپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر ترې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خوني ته ورغللو، هلته موله خپلو کلیوالو هریوه معلم صاحب میرزمان، حاجي حبیب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدیر،سمیع الله، صابر،قاري زمری،غلام دستګیر،کوچني شېرزمان، دشګي اوسېدونکی ډګروال میاه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښین لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارې ترکانو اومصریانو نیولې وي، په دې عماروکې د جامو دوینځلو ماشینونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتیاوې شته دي،ځینې په ډېرو لوکسو هلوټلونوکې ژوندکوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نیولې وي خو حاجیانوته یې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نیولي دي.

زما،ماما حبیب الرحمن استاد هم دمنی ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه یې ۴۵دقیقې پلی واټن درلود، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوتې دبند په اندازه تنکي لېړګان ،سپین او تور بانجان،دهروخت مېوې توره یان... دځینو مېوو نرخونه لوړ و موږ به همدلته تازه مېوه اخستله، څو وارې مو انګور واخستل خو زمایې خټکی ځکه خوښ وو چې یو خو ارزانه وو، في کیلو درې یاڅلور ریاله ، وه بل داچې ډېر خواږه وو هروخت به مو څلور پنځه کیلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګـور مـو کیلـو د ۱۲او۱۵ ریـالو ترمنځ اخسـتل .دمارکېـټ ترڅنـګ یونښکلې لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې اېښودل شوی و.

یوه ورځ دمازیګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نږدې مې لیدلی نه و، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ویلي وو چې نن دافغان حاجیانو یوه الوتکه لوېدلې ده، ددې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخوادېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو دیـوې ناسمې انګېرنې پـه اړه معلومات راکـړل ،ده وویل چې ځینې افغـانان پـه جنة المعلی او جنة البقیـع (لـومړنی پـه مکـه او دوهمـه پـه مدینـه کـې هدیرې دي)دخاورو کـوچنۍ کـوچنۍ ډېرۍ ، ځینـې دخاورو کوچنې قبرونه په دې هیله اوفکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودرېدو ځـای نـه وي نـو دی او دده کـورنۍ بـه همدلتـه ودرېږي،یا داچې داځای دده قبر شو اودی که هر چېرې مړ او یاښـخبرې نو حشـر بـه یې لـه همدې ځایـه لـه صـحابه وو سره کېږي یا داچې دقیامـت پـه ګرمـه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډېږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کـوچنی دېوال تـاوکړي ،بیـاپکې دکورنۍ دهرغـړي لپـاره قبر جوړ کـړي او پـه جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې ځوځوځله ځوتنه ولیدل چې همداکار یې کاوه،خوچې پولیسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل نو ورته به غوسه کېدل، او کوټنۍ، ډېرۍ او قبرونه به یې ورته ړنګ کړل، ځینو به په پټه له ځان سره دهدیرې خاوره را واخسته، دا خاوره بیاله ځان سره کورته وړي بیا چې کله دی او یایې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

یو ځل په طواف کې د چا د پښې دغټې ګوتې نوک زما دپښې په ښنګري وربرابر او پښه یې راته ښه وینې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوڅولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهې کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حديبيې څخه احرام

وړاندې مو هم وويل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له يونوي ميقات څخه احرام تاړه، ډېرحاجيان له تنعيم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعيم يادحضرت عايشې مسجد حرم ته ترټولونږدې ميقات دی، خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوايې ښه وګورم دمکې له ټولو ميقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګرې سحر وختي حديبيې ته روان شو فلاينګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ رياله دوه طرفه ونيوه، دحديبيې اوسنی نوم شميسي دی، موټر دحديبيې پرسړک پرشارع منصور لوېديځ ته مايل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچيانو کېږدۍ اواوښان خوځخايه ليدل کېدل، دې کوچيانو اواوښانوماته دعربو تاريخ ،کوچيانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ،کوچيتوب سخت کار دی خو ژونديې له سکون، اطمينان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټايرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ يې پراخ ګلدان او هرسړک بياځلور کرښې درلودې چې په يو وخت کې پرې څلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپليو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمويومسجد وليد ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دځښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یولوی باغ مو هم ولید داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې یې چمن او فواره وه، زموږ ډریور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ویل.

حدیبیه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتینري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډالیو لپاره نور توکي یې پلورل بازار یې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ایرانیان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافیه؟

یوه ورځ مې خپلو بادغیسي ملګروته وویل چې داخل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بیایم له حاجي یار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به یې راته ویل چې جغرافیې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په میقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرین وایي چې د جاهلیت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)یوه ښځه په اروایي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به یې ستړی کړ خو مازیګر به یې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به یې بېرته وسپړه،چې الله ج یې هم په قرآن کې یادونه وکړه او ددې کار یې وغنده.

یار محمد به بار بار راته ویل چې جغرافیې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وویل چې سباسحر وختي جعرانې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند اوسېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کیسه یې راته وکړه ټول دولس کسه شو،فلاینګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ ریاله په کرایه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ ورځې وروسته تیاره ولیدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پریمانه دلمبلو او اوداسه ځایونه او پاکې بیت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پریمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجد کې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبیه مو وویله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکیې ،مالیزیا او اندونیزیا خلک وو، سم نیمایي یې ښکلې انجونې دي له یوې مالیزیایې څخه مې په ماته ګوډه انګلیسي وپوښتل چې ایا دا رښتیاده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بیخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بیا هم لمانځه ته نیم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وویل: چې د سر نیمه برخه به درته اوس وخرییو او نیم به په بله عمره کې وخرییې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وویل چې نه ټول راته همدا اوس وخرییئ. نورو حاجیانو همدا سې کول،سربه یې ځلور ځایه ووېشه په هر ځل عمره کې به یې یوه برخه خرییه چابه پکې ویالې جوړولې چابه په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) څوتاره غوڅول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزموږ مذهب څلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې دننه یو بلد شخص پیدا او ملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یو ځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړ کې یو ځوان ولید چې خدمت یې کاوه ماورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ دځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې د پاکستان دخیبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخواکې دکوم ځای یې ؟ ویې ویل چې دمردان بیامې ترې دکلي پوښتنه وکړه حیران شو ماته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ماورته په خندا وویل چې پاکستان خوپرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه دکوم کلي یې؟ ویې ویل چې دهوتي، بیامې ترې دډاکټرفاروق خان اوشیخ بمبار پوښتنه وکړه، اودامې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل :(پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلې)شاهد ته مې وویل چې زه ژورنالېست یم غواړم چې دحج یونلیک ولیکم ،دخلکو ستونزې رابرسېره کړم، او دحرمینو یو رڼه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ماسره دمعلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وویل چې دی خو په همدا سې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیوته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم دابن لادن دشرکت په بلنه راغلی دی خو دی دځلورومیاشتو لپاره نه ،بلکې دډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې دحرم خدمت کوي هغه وویل چې ددریم پوړ دپاکۍ مسؤول دی اوڅوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته دخپلو ستونزو تغر وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري یې کمه ۳۵۰ ریاله ده.

شاهد وویل چې دوی په دوو کالوکې یواځې یوه نیمه میاشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ایله یوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زیاته کړه چې دلته دځینو خلکو نیم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوند څخه یې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت باید دحرم خادمانوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتیاوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ اوپه ۲۰۰۵ کې دلته راغللم په همدې څو میاشتوکې مې یوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بیاپه ۲۰۰۷ کې په رخصتۍ لاړم یوه نیمه میاشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بیالاړم نو زوی مې درک شو، مالا لیدلی نه دی خو اوس شپږ میاشتینی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله یې له واده تېرشوي خو یاله سره اولاد نلري اویایو بچی لري داځکه چې کله دوی دیوې نیمې میاشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خوپه تګ راتګ یا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار ،هلته له هوايي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خواددې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي ،هلته یې مېرمن یا جوړه یا ناجوړه وي دوه څله خوپکې میاشتنی مریضي (حیض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونیسي اوبنځه خوهم هروخت حمل اخستلو ته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وویل چې له غم او ښادۍ، خوبيخي خلاص دي او ځينو کسانو خوچې دلته يې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په مياشت کې يونيم سل رياله (هغه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې)ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زياته کړه د حرم په کومو ځايونو کې چې خادمانو ته حاجيان ډېر خيرات (سبيل)ورکوي نو د سعودي يا عرب مديران هلته خپل کسان ټاکي او پيسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم په دريم پوړ کې دده د مسؤوليت په ساحه کې به مو بنداړ پيل کړ.

هره ورځ يا په هره ناسته کې به مو پر يوې برخې بحث کاوه.

شاهدوويل چې د حرم عرب مديران کله کله پردوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې يې کسر معاش کوي. دامهال د حرم عمومي مدير عمود نومېږي. شاهد وويل چې د سعودي د قانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمروته په حرم کې د خدمت ويزه نه ورکول کېږي خو د نورو اسلامي هېوادونو ځيني نبستمن او اړ کوچنيان ياد ۱۷ يا ۱۸کالو هلکان ځانته بله تذکره يا شناختي کارډ جوړ اوخپل عمر پکې ۲۲ يا ۲۳کاله ښيي ويزه واخلي اودلته راشي چې دلته بيا ترې د حرم ځيني نااهله مديران ناوړه ګټه اخلي. د شاهد په وينا ،حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو بشل شوی دی او هر ه برخه يې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زماديوې پوښتنې په ځواب کې وويل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکيو خالي شوی وي ځلبرويشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځينې وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم اوطواف دمقام ابراهیم اوکعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځوکې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځایېږي .شاهد وویل چې کوتره، چینچڼه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله ټپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا ، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې اوپه ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چاروکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړآن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونوکې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چاروکیو په آند په عامو حاجیانوکې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیوکې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمرو په اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلندکې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نوبیاهم دا تیګه نه ګرمېږي اونه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطاف اودریم پوړ په همدې تیګو پوښل شوی دی چې لګښت یې حیرانوونکی دی.

شاهد وویل چې دبرېښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پولیسو ، یا امنیت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مدیران یې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ریالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وویل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټیکه دي او دسعودي له دولت څخه یې پیسې غواړي.

په حرم کې د اېښودل شویو عظیم الشان قرآنونو په اړه شاهد وویل چې په حرم کې اېښودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخوا چاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک یې ورته ډالۍ راوړي نو دوی یې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزیاته کړه چې په دنیاکې تر ټولو لوړی پیدا شوی غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وویل چې ټولې ۹۵ دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزیز په نوم یادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفایاباب اسمعیل نومېږي یوه مناره ده په ۴۵نمبر یاباب الفتح دوه منارې، په ۲۲مه یا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه یا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وویل چې دمنارو لوړ والی ۸۹متره دی، دحرم دامنیت په اړه شاهد وویل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپيوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي يا ناروا کړي وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګويا زه څارل کېږم او پوليس راشي او بويې ځي،دحرم په دريم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته يوه خو ختيځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ يا برېښنايي زينه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا څخه ښکلې ډيزاين شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وويل چې يواځې دملک فهد او ملک عبدالعزيز دروازو خواته تشنابونه او بيت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بيت الخلا له پلوه د حاجيانو اړتياوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرايو لپاره ډېرې لوړ پوړي ودانۍ جوړې شوې دي.

د حرم دتوسيع لپاره يواځې شمال يا باب عمره او ختيځ يا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهي محل دی، لوېديځ خواته دارالتوحيد کانټيننټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بيه او لوړ پوړيزې ودانۍ دي.

شاهد زياته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټېل نه وي ، سليقه او ترتيب وي او بيروبار دومره نه وي خوبيا هم لومړی ، دوهم او دريم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غريبي کوي، دحج په ورځو کې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوانږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شيشه ده له دوو کړکيو پرته نور له شيشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وينا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به یې خاورې او ایرې شیندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته ګودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوې ده له همدې ځایه اقامت هم ویل کېږي. دشاهد په وینا اقامت کوونکی امام په کامره کې ویني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پیل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ویل کېږي ،شا هدوویل چې د حاجیانو دښه لېږد او اسانتیا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ریل)دپټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجیان له عرفات څخه مزدلفې او بیا منی او له هغه ځایه حرم ته بیایي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په یوه ساعت کې دوه اویا زره حاجیان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په یوه وخت کې په یوه استقامت تللی شي اورګاډي به تېل یاد ډېرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزیز چپ او دباب فهد ښي خواته د ترکانو په برنډه کې یوه پایه (ستن)راوښوده ویې ویل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن یې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځایه معراج ته لاړ.

شاهد زیاته کړه، چې په جده کې یوه ستره فابریکه د حرمینو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګیلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پولیسو دنرم چلند او اخلاقو یادونه وکړه او ویې ویل چې داپولیس دلته له ګومارل کېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې د دیني علماوو لخوا هم روزل کېږي او د ښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وویل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا د ناروغانو او کمزورو بایسکلونه شته دي چې ځېنې یې د سعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي او له کاروونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته دا بایسکل اخلي چې بیا یې هم د لته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وويل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه يا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو، پخوابه يې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او داسلامي هېوادونو مشرانوته به يې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بيا داپوښ پيرانو،خانقاه ګانو او سجاده نشينانوته ورکاوه او هغوی به بيا ددې پوښ ټوټې له مړو سره ښخولې يابه يې دپوښ تارونه وسپړل او دمړو اوناروغانو په سترګوبه يې ايښودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او يايې دکعبې په موزيم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بيه ده، او ايتونه پرې په سرو زرو ليکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۶_۷کيلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شيان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وويل چې دکعبې پوښ نه وينځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول يوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ايتونه،ياحنان،يامنان ،طيبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم، ليکلي وي البته داليکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځو کې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بيخ څخه څه باندې دوه متره لوړ ناو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځينې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څيرې کوي او له ځان سره يې وړي، په نورو ورځو کې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلي وي، دکعبې د اوسنی پوښ بيه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزيز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پيسو ډېر ازرښت درلود شپېته لکه سعودي ريالـه لګښت راغلی وو او داپوښ په يوولس مياشتو کې جوړ او ۸۰کيلوګرامه ورېښم ، ۳۰۰ کيلو سره اوسپين زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول يې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کارېدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایرانیانو کودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز کال په کعبه کې د ایرانیانو کودتا هم یاده کړه او ویې ویل چې ایرانیانو په تابوتونو کې وسله حرم ته رانیولې وه، او داسې تاثر یې ورکړی وو چې ګویا په تابوتونو کې یې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

کودتاه کوونکي دباب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې یې ډزې کولې.

شاهد زیاته کړه سعودي چارواکي حیران وو چې کودتا کوونکي له منارو څخه څنګه راښکته کړي بالاخره شهید جنرال ضیاء الحق ته یې ټېلیفون وکړ هغه ډاډ ورکړ چې وار مه خطاکوئ زه پخپله درځم خوتاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش کړئ، هماغه وو چې له پاکستان څخه کماندو عسکر اوپخپله شهید جنرال ضیاء الحق راغلل دا اوبه یې په هلیکوپتروکې پورته کړې او په منارو کې یې پر کودتاکوونکیو ور وشیندلې هماغه وو چې کودتاکوونکي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښکته شول چې دلته یې بیا ونیول.

دشاهد په وینا ، ایرانیانو غوښتل چې په مدني حرم کې هم کودتاه وکړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ایرانیانو دې کودتاه د سعودي او ایران اړیکې خرابې کړې او سعودي څوکاله ایرانیانو ته د حج اجازه نه ورکوله.

شاهد زیاته کړه چې دحرم په هر پوړ کې د تنظیف د وسایلو دبرېښنا د وسایلو، دقران کریم د الماریو او...لپاره ډیپوګان شته دي.

دکعبې نوې یا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبد العزیز په وخت کې جوړه اوپه همدې کال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دلیکل شوي متن ژباړه داده :پخوانۍ دروازه د سپېڅلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمینو د خادم ملک فیصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په **۱۹۲۳** په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمینو د خادم ملک خالد بن عبدالعزیز ال سعود په وخت کې په **۱۳۹۹** کې جوړه شوېده؛

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پیدا نه شو

یوه ورځ دحرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ویلچر کې ناست یوتن راباندې غږ وکړ ویل یې چې په تلویزیون کې مې ډېر لیدلی یې ستا دیني او سیاسي نظر مې خوښ اوزموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکیل مددخېل معرفي کړ ویې ویل چې تراتم ټولګي یې درس ویلی او پخپله یې ځان په تمانچه ویشتلی دی اوس یې لاس اوپښې کار نه کوي له مددخېل سره موږ ډېرې سیاسي او شخصي خبرې وکړې ویې ویل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی اودکابل په منډوي کې درې پوړیزه لوی لوی سرایونه، میوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وویل چې پلار یې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې میندو ټول ۱۲ وروڼه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی .ده وویل چې ددوی په سرایونوکې دهر دوکان دکرایې ارزښت تر ۵۰زرو افغانیو دی خودوی تر ۱۵زرو افغانیواخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرایه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وویل چې ۱۲وروڼه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا لله ستره لورینه ده خو زموږ پښتانه له دې لورینې هم ګټه نه شي اخستلی.

دپښتنولوړ بیې شتمنۍ فیلسوف ،ارواپوه ، شاعر او خان ارواښاد خوشحال خان خټک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفــاق پــه پښــتانه کــې پېدا نشــو
ګنــي مابــه دمغــل ګريــوان پــاره کــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر کال دحاجيانوله درکه ۳۰ميلياردە ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې دعمارې په مخ کې دحاجيانو بيروبار دی کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي، پټکې کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږپخوونکي (اشپز) قاري ته دشرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولې دي، اشپز خفه شوی اوس يې استعفی کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پاڼه لاسليک نه کاوه دشرکت پرځای يې په تز کيه پاڼه ما(مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،وروسته حاجي عبدالله ما(مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړی دی)

ددواړو جنجال شوی و يوبل تـه يـې ښـکنځل کـړي وو حـاجي عبـدالله غوښـتل چـې مولـوي احمـدي وشـړي خـو احمـدي وريسـې ټـول حاجيـان د احتجاج په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ مازيګر زه، استاد عنايت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې دبيروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجيانو هغه کتابونه وړيا وېشل کېږي چې د توحيد ، زيارتونو او عقيدې په اړه سلفي نظر څرګندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چارواکيو دشيعيت په رد کې ليکلي او ټوله محتوای يې د شيعه ګانو ،دهغوی د افراطيت ټکونه، دشيعيت د ځانګو او عقايدو او موضوعاتو څېړنه ده يعنې دلته د شيعيت پر ضد يو کلک تبليغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو ليکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځيو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان يې دشيعه مسلمانانو پرضد کاروي او يا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړ ددښمنانو پر ضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلې وې، دکتابتون مسؤولينو هلته په انګليسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو ليکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه يقيني نده نوځکه يې ښکلول، لمسول او ... روا ندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه يا منځنۍ برخه دملک عبدالعزيز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زيړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستني يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول یا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټیزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت یې صفر یا میده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يي او نورو رنګونوکې، د ستنو لا نديني برخه کې ،تور،پایزاره،ده په چت او پایوکې په زرګونه قندیلونه اوپکي دي ،دریمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډېشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلې (زيرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوايي او که د ځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوايي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسياحت وي دنيا او مافيها او دخلکو رنګارنګي ويني خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنيت پورې تړلي دي ، اردن د سعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجيان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږترڅنګ اوسېدل کله چې بېرته تلل نو له لسو ډېر۳۰۳ ته ورته موټروکې يې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنيو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحيل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرليو شمېره ،دسپرليو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شيشه لګېدلي او ټولو يوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته يې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه يادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم څلورتنه چې يو يکې زموږ دحج دملګري غلام دستګير پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هريوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له دروننې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر يې ډېر خوندور و اوډېرځايونه او هېوادونه يې ليدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسيا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پيل کې په دعا کې ويل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به يې ويل چې ای ربه ماته يې اسانه او له مايې قبول کړې)، هر حاجي په يواځې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت پـه چوکاټ کې څو مکتبونـه جوړکړيـدي چې پـه ټولي نړۍ کې د حجاجو لپاره دپيسو په مقابل کې د قرار داد لـه مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسيا ډېر هيوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسيا او په مدينه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسيا دمکتب اړونـد وو. ددې دفتـر يـا مکتـب نـوم (المؤسسـه الاهليـة المطوف لحجـاج جنوب اسيا) و دامکتب بيا ځانته سل مطوفه يا ځانګې لـري د جنوب اسـيا په هغه ځانګه کې چې (معتز يحيی عبدالرحمن بدر)يې مشرو ،سل مطوفـه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجيانو خدمات اماده کوي يعنې د معتز اړوند ۵لکه حاجيان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترڅنګ په خالديه دوهم کې د محمد جبير پرسړک وو . ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳يې وړيا او ۵۳۵۳۲۲يې دپيسو په مقابل کې د اړيکو شمبرې وې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دکارت دسیریال نمبر **۳۸۸۵۲۲**وو داشرکت دهرحاجي پر سر ۳۰۰ډالره دخاک پولي په نوم له بعثې او یا د حاجیانوله لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او ددې پیسو په مقابل کې حاجیانوته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منی، له منی تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منی تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدینې منورې له مدینې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظیموي، دحاجیانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظیموي، کمپیوټر ته یې رسوي همداراز دبعثې پلاوی یا دشرکتونو استازي دعمارو د خونو او چپرکټونو د نیولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منی کې خېمې او په عرفات کې تجیرونه همدوی نیسي، فرش کول یې هم دهمدوی کار دی په عرفات او دمنی په ورځوکې حاجیانوته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټروته د حاجیانو دبار پورته کول اوښکته کول هم دهمدوی کار دی.

هروخت چې حاجیان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر یې دهمدې شرکت مخته ورځي هلته ورته دهمدې مکتب پېژند پاڼه دغاړې کارت، اویو لاس بند ورکول کېږي چې داڅرګندوي چې دا حاجي دکوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسېږي ، حاجیان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، اوکه مدینې ته نو اوبه ، جوس کیک کلچې او ځینې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجیانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي او په ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکليو ګرانبيه غاليو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه بېل بېل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ.شيشه يې کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړي دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميلياردرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونو اوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخې ظاهراًخاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکې شرکت خلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې بېرته راښکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې دشرکة مکه د ديوال ترڅنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال يواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وويل چې اوس د بر حاجيان بېرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیا هم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونوکې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکارېدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي، حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زمونږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چارواکیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید ،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴تنه هجړایا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زمونږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې، له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځيني ډالۍ واخستلې خو ماماميې راته وويل چې په مدينه منوره کې دمکې په پرتله ارزاني ده.

بالاخره ديکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانوپه لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه بېلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خير هغه کورته اومونږ يې سباته داسلام دغورېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مدينې منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خدای پاماني وکړه، هغه يوولس بجې جدې ته ورسېد ، ورته ويل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځي، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې يوه نيمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېليفون يې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونوتوفيق راکړ. دمولوي صديق الله او مولوي شفيع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجر اسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسينې په منښلو زړه يخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجومې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دريم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ويده شوم خو لا درې نيمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پيل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوی ژړاګانو او چيغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند يادېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې ليدلې وي هيڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښين له لمانځه وروسته مې بيا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوږده شوي وي، زمزم مې پربمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفاير ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غير اختياري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تويې شوې اوږده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبيا ليدلو په هيله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بيکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو وروو ېستل.

د جلال له ښار څخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۲تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې تيم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسيا مکتب ته ورغللو هلته يې راته وجبې چې په هره وجبه کې کيک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو يوبوتل ، يو دغاړې بيک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګانې ليکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښه، بسم الله ووايه په درې دمو يې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه ورو سته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او موږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي، کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډیم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنډه یې درلوده، مدین ویل چې دلته یواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي. زموږ د تر حیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ، مسجد، بیت الخلا، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو، ډېر بوخت وو. د یو منځني خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو ډرېور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت يې څو وي، څوبجې په مدينه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجيان ښکته کړي او نور، ښې خواته مود خليص کلی دی داکلی دشپې لخواډېر رنګين وو خوپه کرنه او سمسورتيا نه، بلکې په بربښنا . دمکې اومدينې شاوخوا څلورنيم سوه کيلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ ديوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرور سترګې نه نيسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله ليکه ټاکل شوې او ټول سړک په کيمرو څارل کېږي له دې پرته د پليو خلکو لپاره هم يو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بریا په ښار کې

زړګیــــه ســــترګې لګـــوه د قـــدم لاره نـــه ده
حبیـب پـرې ایښـې قدمونـه دومـره خـواره نـه ده

اوس مـې پـه یـاد نـه دي چـې دادنوښـار دعبـدالله او کـه د کربـوغې دمحمدامین نعت دی خو په کوچنې کې مې په مسجدونو کې په ترنم ډېر ویلی دی.

بالـآخره پـاوکم دوه بجـې دانسـانیت دپیغـام اودڼاوخلاصـون دپلوشـو وېشونکي ښار مدینې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځایه تاو راتـاو کړو څو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب تـه ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زموږ عمـارې حرم ته نږدې وې ټوله پنځه دقیقې لار وه سترې هم وو خو ویده نه شو، لـه ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لږې دمې وروسته حرم تـه روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو په کچه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص ایښی دی، هماغه یې لومړنی خطیب او امام دی.

په برنډه کې مو په صف کې ځای ونیوه ،تهجد مو وکړل، جمعې تـه ډېر وخت وو ډېر ملګري موله ستړتیا په صف کې په ناسته ویده شول، په نبوي مسجد کې دکعبې په مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد په باب رحمت در سول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللي کوځه که څه هم پراخه ده خو ډېر بیروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو د سرورکائنات پر مزار سترګې ولګېدې، دلته نور پروت دی، دلته دهدایت اوژغورنې ډیوه تر خاورو لاندې ده. دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام علیک یا رسول الله چیغو فضا ونیوه او اوښکې نه تم کېدلې.

موږ دډېرو کمالونواو کراماتود خاوندروضې ته ولاړیو هغه چې:

حسن یوسف دم عیسی ید بیضا دارد
آن که خوبان همه دارند وای تنها دارد
یا
خدای یې مه ګڼه بېشکه چې بنده دی
نور یې کل واړه صفات دي په رښتیا

دپنجرې دننه نه درسول الله (ص)، نه دحضرت ابوبکر صدیق اونه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهریوه دقبر په برابری یو سوری وو چې له ځیرتیا وروسته ترې دقبر یو ه ځنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زیارت کې افراط کوي نو پولیس هم دبدعت په مخنیوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترځنګ پرکتاره ولګېد نو پولیس پرې غوسه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونوته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او رياض الجنة

د سحر چاى له څښلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او د ثابت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووينم نابلده وم ماويل ښه به واى چې اوس داسې يو څوک را پيدا شوى واى چې دلته بلد واى او ماته يې هم لارښوونه کړې واى،خو کله چې د حرم دوهم پوړ ته ختلم په زينه کې يو ځوان راباندې غږ وکړ، مينه ناکه او توده ستړې مه شي يې وکړه ويې يل چې نوم يې قاري شريف الله او د ملا احمدګل زوى او دلغمان د قرغه يو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ او سېدونکى دى د قاري شريف الله کورنۍ ماپېژندله په بېره بېره کې د څوارلس کاله ګډ ژوند سر بېره د هغه پلار ارواښاد ملا احمدګل زما د مور (اللهم اغفرها وارحمها) ترورزى هم دى له ملا احمدګل څخه ما په مسجد کې ډېر سبق ويلى او د قاري شريف الله مشرورور مولوي رفيق الله زما د درس ملګرى دى.

قاري شريف الله شپږ ورځې وړاندې مدينې منورې ته راغلى او بلد و په حرم کې يې ښه وګرځولم هر ځاى يې راوپېژنده د حرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځاى جوړ شوى چې د کارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شريف الله وويل چې دلته د حضرت ابو ايوب انصاري رض کور و هغه چې د حضرت رسول اکرم ص اوښه يې د هجرت پرمهال په دروازه کې ثملاسته او د رسول الله ص د مېلمستيا وياړ په مدينه منوره کې لومړى د همده په برخه شو، اوس خو هغه کور رنګ شوى خو ځلي ته ورته دا ټانکۍ يې په ياد جوړه شوېده.

له دې وروسته يې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه د اسلام په تاريخ کې ډېر مشهور دي، د حضرت رسول الله ص پر ژوند ځينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترڅنګ به په یوه صفه ناست و، زده کړه یې کوله، امر بالمعروف یې کاوه، په جهادکې یې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننني حریم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتې داځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دمازدیګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خوبیاهم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عایشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند هملته کېناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجدکې تفاسیر او دقران ژباړې هم ایښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته ریاض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای یې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي،کېني ،اطاعت وکړي خوډبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل او په مړه خېټه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژرکوئ ،غږ کوي اووایي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چېغې وهي څوک چې ناست ووینې نوپورته کوي یې چې نوروته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکیني شخص په پښو کې ایښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چېغې وهلې چې بیامې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته او ایین لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خودخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولیسو هڅه کوله چې حاجیان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې د رسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ما هڅه کوله چې د رسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو د بیروبار له کبله بریالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. د حرم خادمانو په صفه کې سپینې او په ریاض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دا مهال ډېرښکلی دی لاندې باندې په سرو غالیو پوښل شوی ،ستنې یې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ یې تور او شیرچه یې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندینۍ برخه کې ایرکنډیشنونه ،د ستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې او ترې لاندې درېاپاره جالۍ.هرې خواته لوېې کړکۍ، د کړکیو لاندې له یو فټ څخه په پلنو پټیو په کریمي رنګ ایتونه لیکل شوي، په بله برخه کې د ستنو ډیزاینونه تغییر شوي، دا محرابونه ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پایه کې څلور خواوو ته دعظیم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته د مسجد په هره برخه کې د عظیم الشان قران لپاره الماري جوړې شوې دي ، ډول ډول قندیلونه او د بریښنایي څراغونو لپاره له پیتلو (ژېړو) جوړ لوی شیټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او د مرمرو لپاسه له مرمرو راتاو د ژېړو لوی شیټ ستنو ته لا ښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې دیوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه لیکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، د ډېرو د ننه حروف لیکل اسانه دي، خو دا چې د ډېرې له پاسه حروف ولیکل شي دا نو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشي او حرف به ترې راوباسي، د حرم ټول فرش تک سپین مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپیوټري ستنې لګول شوې دي چې د کمپیوټر په قوماندہ کله ستنې شي او کله سایه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اویاباران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپیوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات اوبېرته له ستنې تاو شي دحرم دبهرنـي سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختیا

په مدینه منوره کې پروت نبوي مسجد له ډېرو فضایلو او ځانګړتیاوو څخه برخمن دی.

دا یو له هغو درې ځایونو څخه دی چې د کتلو لپاره یې د سفر بستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمایي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی او همدې نبوي حرم)پرته د نورو ځایونو او مساجدو د کتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمایي چې په نبوي مسجد کې لمونځ د نورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدینه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمد الیاس عبدالغني وایي د ډېرو ایتونو او حدیثونو، په پېژندنه او د هغوی د مفهوم په تشریح کې مرسته کوي.

په مدینه منوره کې د ځینې مساجدو د بنسټ ډېره رسول الله ص پخپله ایښې ،ځینې مساجدصحابه و رض د هغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځینې ځایونو کې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خو هلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبدالعزیز په کال ۸۷_۹۳ چې د خلیفه ولید بن عبدالملک په وخت کې د مدینې والي وو جوړ کړي دي ،خلیفه ولید هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځایونه ننبه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبدالعزیز هم همدا سې وکړل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خلیفه سلطان سلیمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۲تر۹۴۸هـ کې د مدینې ټول تاریخي مساجد بیا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزیز د حرمینو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمینو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاریخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتین ،میقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصدیق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدینې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدینې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدینې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پیل کړ، او د ۶۲۲ هـ دربیع الاول په میاشت کې یې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی یې ۳۰متره ،دچت لوړوالی یې پینځه لاسه دوه نیم متره وو او چت یې دخرما له ځانګو او ستنې یې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خیبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی یې پنځلس او پلنوالی یې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سباددې حد شمال ته دترکي مجیدی ودانۍ دچت او لوېدیځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد ددیوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه لیکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه یا ۶۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ یا ۶۵۰ ز،داموي خلیفه ولید بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز پـه واسطه لـه ۸۸هـ تـر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز، د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت لـه ۱۲۱هـ تـر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي پـه ۸۲۲هـ تـر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۲۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۲مربع متـره سـاحه ونږولـه،او ۲۴۲ مربع متـره سـاحه يـې نـوره هـم ورسـره اضـافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو تـه يې ځای پیداکړ دا ودانـۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې يې يو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهـد د پراختیا پـر مهـال يـې دلتـه دولـس سـتنوته ورتـه چتـرۍ ولګـولې چـې پـه کمپیـوټر خلاصېږي او بندېږي.

ملک فهد هم پـه ۱۴۰۵ دصفرالمظفر پـه نهمـه دنبوي حرم دپراختیا کـار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې پـه ۴مـه پـای تـه ورسېده پـه دې پراختیا کې هغه لويه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانـۍ راتـاوه ده،پـه دې پراختیـا کـې ځمکتلـې هـم شـامل دی او د وخـت تـولې عصـري غوښتنې پکې په پام کې نیول شوي دي پـه دې پراختیاکې چې يو نیم لـک حاجیان پکې ځايېږي او ۲۱۰۴ستنې لـري هره ستن لـه بلې ۲متره لـرې ده خوپه کومه برخه کې چې پرسر يې ګنبدده دستنو فاصله يې ۱۸متره ده او منځنـی مساحت يې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متـره مربـع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متـره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټولـه سـاحه ۱۴۰۲۵۰مربـع متـره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکـې لمـونځ کـولی شـي چـې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابرېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوېلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتيب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوېلۍ کې ټول ۶۹۸۰۰۰ ياڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختياکې دېنځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځايونه بېل شوي دي.

پخواحرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ايرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلوکې ۴۴۴۴موټر ځايېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي . دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فیوضاتو او فضایلو څخه برخمن ښار دی دا ښار د الله ج د کور او کعبې له فیض څخه برخمنه، د وحې د نزول کوربنه ،د حضرت هاجرې او حضرت اسماعیل ع د اړو او اندېښمنو ونکیو شېبو او ددوی ددعا او دزړه له درده دراوتلي غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکي ،د حضرت ابراهیم ع ددعا موخه او د سیدالکونین حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبریا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه ورښکاره کړېده، خو دا چې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوایې هم توده ده ،بېروبار هم پکې ډېر زیات وي نو حاجیان د مکې معظمې په پرتله په مدینه منوره کې خوښ وي، مدینه منوره د رسول لله ص د هجرت وطن، دغزواتو وطن ،د اسلامي حکومت لومړنۍ پلازمینه ،د اسلام د پرتم د غوړېدا او دعوت د پراختیا ځای دی، الله ج مدینې منورې ته د خپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې یې پرې تمامې کړې دي، هغه یې د ډېرو لویو او ښکو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب ویاړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل دا چې مدینه لوی ښار دی ،د مکې په پرتله یې هوا سړه ده، سړکونه یې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک یې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او د ښې او لوړې تربیې خاوندان دي چې د حاجیانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجیان له سړک څخه اوړي نو د مدینې او سېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجیان له سړک څخه اوښتي نه وي حرکت نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدينه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدينه منوره کې دبقيع هديره دډېر وجليل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه يوائې د رسول الله ص ،بلکې دشيخينو ،(ابوبکر صديق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدينې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدينه منوره کې زموږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجدکې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجيان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدينه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اويو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

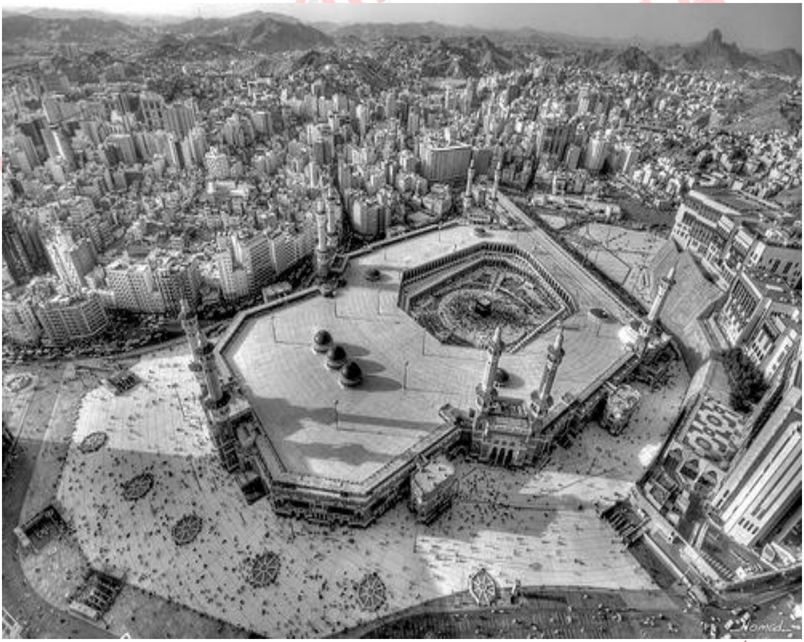

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقیع

ماداسې انګېرله چې جنة البقیع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلی او جنة البقیع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقیع دموقعیت په اړه په نبوي مسجدکې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مدینې منورې ته زموږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکټر ،شاعر،کیسه لیکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېلیفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولینو څخه وو،چې حاجیان یې دلته را انتقال کړي وو،مااوښادمن دطالبانوپه وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت انډیوالان وو،هغه مخکې هم څوځله مدینې ته راغلی او دلته بلد و، ډاکټر ښادمن تاکلي ځای ته راغی له سلام سترې مه شې وروسته مې ورته وویل چې جنة البقیع ته مې بوځې هغه راته وویل چې جنة البقیع ته یواځې سحر او مازیګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت یې دروازې تړلې وي، سباسحر یې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ دیوې ډېرې لویې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ یواځې یو سړک و پر دروازه ډېر بیروبار و ښادمن راته وویل چې همدا جنة البقیع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوېده، لسګونه پولیس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځینې یې واړه دي، خلکو ویل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا داقبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په څېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: داقبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیچاپرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر اویا یوه لوېشت ترې لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي. دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرڅخه ډېر خلک راتاو و ،موږ هم ورغللو،چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راوویسته ،نقشه موچې وغوړوله داقبریې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي موو غوښتل چې دانقشه موږ ته راکړي چې یوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جیب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه، هغه یې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه موددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټي جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جیبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانوپه څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو موږ داپایله واخستله چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکواو یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهدیرې په وروستۍ برخه کې بیا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهدیرې مسؤولین پوهېږي چې کوم مړی یې په کوم تاریخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهدیرې په شمال ختیځه سیمه کې مو ډېر قبرونه ولیدل چې مسؤولینو راسپړلي اودنویو مړو ښخولو ته چمتو کړي وو ،داقبرونه ټول خام او په منځ کې یې لحد و ،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته یې راوړي ،قبر ته یې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستیکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستیکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتیا وه، نوداقبربېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقیع ډېر لوی لوی جلیل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سیرت اوډژوند زرینې کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپیر لري چې په هند ،ایران ،کشمیر پاکستان او افغانستان کې مالیدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمیر کې دخواجه غریب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدین اولیا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حیدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دایران په مشهد کې د امام رضا زیارتونه او د جنة المعلی او جنة البقیع دصحابه وو له ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پیغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرین قبرونو او زرینو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعالپاره ورغلو، تېریادونه او له صحابه ووسره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لتهولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

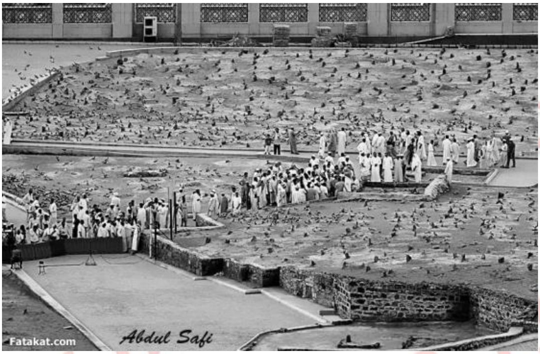

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کتارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلوېزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټیږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متواګانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دڅو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره يې خپله عقيده ،فکر او مذهب پربنې دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته يې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر يې د جنة البقيع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحيد ،تفسير،عقيدې ،اودشيعيت ضدکېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم ترې برخمن شوم، دري ژبه يې روانه او فصيحه ده خو پښتو يې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقيع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې يو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سيمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي ليبل لري چې دقبر شمېره پرې ليکل شوې هلته خلکو ويل چې داساحه د مهموصحابه وو ده خو دهديرې مسؤولين وايي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنويو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځايونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپير لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبير وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نيم هم نه ويل کېږي او له دريم تکبير وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ويل کېږي، له څلورم تکبير وروسته له حنفي مذهب سره بايد مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمينو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ويل کېدونکي درودونه او دعاګانې يې هم له حنفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبو سره توپیر لري، خو په خپلو کې خویې مذهب یو دی نو بیا ولې د مکې او مدینې د جنازې لمونځ توپیر لري. دا هم کېدلی شي چې د دوی مذهبونه هم یو نه وي یو یې مالکي او بل یې حنبلي یا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ یې هم توپیر لري له تکبیر تحریمه وروسته ثنا وویل شي او بیا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پیل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بیا هم ثنا ویل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه یو ځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همدا شان په جلسه کې هم د فاتحې او د سورت د پیلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږ په مذهب کې د فرضو تاخیر پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځایونو کې ځانګړي اذکار او دعاګانې ویل کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، دحرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې دماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخواني ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر ورور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو ،ماپه لومړي ځل ډاکټر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید ،هغه مهال ډاکټرنذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسې ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدوډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته وروپېژندل او تر ماښامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنۍ له کېکاږلوو روسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، همدلته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و ترډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک مو په خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو او په ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چارواکیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوي افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې ورونښود، ویل یې راځه چې یومړې ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پربمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نوبیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم موږ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او موږ ورته څوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زېری راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب یاګڼ لښکریزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدينې منورې تاريخي سېمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتين مسجد ، قبا مسجد او نور وګوري ماهم ددې ځايونو کتلوته ځپځپانده تلوسه درلوده،کله موچې د سحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول، له يوه ډرېور سره مو پردې ټولو ځايونو دګرځولو او بېرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډرېور محمد فضل د بدر اوسېدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتا ريې پرسر، ښکلی چپنه پرتن او ځهره يې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرپنځم کار بنو نظيرو ، دمکې قريشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس يو اوپرمدينې ديرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدينې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسيز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوېستلو امر وکړ، اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکاري البته دتاريخ او سيرت په کتابونوکې يې طول او عرض ښودل شوی او په عظيم الشان قرآن کې ددې جګړې يادونې هم شوې او آن يو بشپړ اوږدسورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی ..د احزاب سيمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته ددې سيمې دتاريخي هويت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوومسجدونو)څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجيان په هره يوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،ورپسې دحضرت سلمان فارسي، ورپسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم يولوی اوښکلی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمي د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل ښه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه یې رنګ اوترمیم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

قبلتین مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلو والا)مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومترۍ کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شیبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو دا اسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، داځکه چې موقعیت یې دبنوسلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شېلي ته نږدې د سلع غره لوېدیځ ته له حرم څخه ۳،۵کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.
دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۶یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي،په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا)مسجد وایي، الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولينک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني:یقیناً مونږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل)وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

دقبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

دملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوېدیځ اړخ ته ۸۲متره ،سهیل یاقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري اوپه مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې خښتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعاية خادم الحرمين الشريفين الملک ،فهد بن عبدالعزيز ال سعود وفی عهده الميمون تم بعون الله وتوفيقه انجاز مشروع اعاد ة بناء وتوسعة مسجد القبلتين بالمدينه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه اوپاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبیت المقدس استقامت دې خواته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبلتـین مسـجد اوسنی محراب جنوب ختیځ خواته او دقدس محراب شمال ختیځ ته دی، ددې مسـجد ترڅنګ د عمومي سړک ګلدانونه له ډول ډول ګلانو ډک دي د غره په لمن کې فواري جوړې شوې او ډېرې ښکلې ښکاري د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهیانو اوبه ور رسېږي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مدینې منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېدیځ څخه د سلع غره تر پیله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه څوکه یې سل متره ،اوږدوالی یې یو کیلو متر، ټول محیط یې ۲،۴کیلومتره دی.

دسعودي حکومت یې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري یې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېدیځه لمن کې پروت میدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره یو ځای اړولي وو ددې غره ختیځ ،شمال او سهیل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ایران د رامهرمز یا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېدیځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې میدان د تاریخي اهمیت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد میدان کې د موټرو لپاره تم ځایونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کېنولي دي او د حدیقه الفتح نوم یې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت یو امیر فهد بن عبدالعزیز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم یو لوی مسجد هم ودان کړ.

داځای له تاریخي پلوه د مساجد السبعة یا اوو مسجدونو په نوم یادېږي، خو موږ پنځه مساجد ولیدل او د تاریخ په ځینو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځینوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزیز دلته هم په ټولو هغو ځایونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکتر محمدالیاس عبدالغني په خپل کتاب (مدینه منوره کې تاریخي مساجد) کې لیکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په څوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دهغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونو جنوب ته پروت دی، خو ځینې بآور لري چې اوم مسجد به «رایه»وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحې مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمې وایي چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحې زېری وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی داځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفارواحزابو ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی .

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، ډېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ښکلې کړې او ډېر ګران بيه توره تيږه يې پکې وکاروله، د اوسني مسجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی يې ۳،۵۰ متره دی او له ځمکې ۴،۵۰متره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي يو ډېر جليل القدره صحابي دی، نوم يې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ايران (پخواني فارس)د رامهر مز خو د ځينو په وينا د اصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اوربدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو د رسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مريي کړی ترهغې چې مدينې منورې ته راورسېد دلته يې اسلام راوړ خو د بدر او احد په غزا کې شريک نشو داځکه چې هغه دامهال مريي وو لومړۍ غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهيل خواته پروت مسجد د همده په نوم يادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وايي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاويه هم همدا وينا کوي.

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خليفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شريک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳ کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په مانۍ کې خاوروته وسپارل شو خو قبر يې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پيل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهیل ته پروت وو، امیر زین الدین ضیغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۲ه س کې د مدینې والي وو نو دانړېدلی مسجد یې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وایي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجید په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترمیم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مینځه وړل شو.

د حضرت ابوبکرصدیق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خلیفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارینه وو کې تر هر چالومړی، پر رسول الله ص ایمان راووړ او د معراج پېښې د تصدیق له امله ورته د صدیق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عایشه په نکاح کړې وه ابوبکر صدیق رض په ۱۳ه س په ۶۳ کلنۍ کې وفات او دحضرت عایشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاوروته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر یوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صدیق په نوم وو چې خلک به پر زینو ورختل.

دډاکټر الیاس عبدالغني په وینا ، ابن نجار (۶۴۳ه س)او مطری (۴۷۱مړ)لیکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په یوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی،اودهغه د ډول او مساحت

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد وليدل نو په دوی کې هم د حضرت ابوبکر صديق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفیل کنیه یې ابو حفص او لقب یې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښیار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دهغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبکر صدیق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خلیفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهید او دحضرت عایشې په حجره کې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پیله په کومه تذکره کې ندی یادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی یاد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطیل ته ورته دالان لري اوتورې تیږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبیلې سردار و، د بدر په غزا کې یې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهید شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهیل لوېدیځ لورته دی، په پخوانیو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی یاد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدینې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطیل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حديقه الفتح راتاوه ده له ختيځ څه لوېديځ ته ۲۵، ۲اوله سهيل څخه شمال ته ۳۵، ۳متره مربع دي چې ټول مساحت يې ۲۱متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت پـه دوهـم كـال الهـي لښـكر (مسلمانانو)شـيطاني لښـكر د (مكـې كفارو)ته سخته ماتې وركړه، دهغوى ډېر مشران يې ووژل ، ډېرمال يـې تـرې غنيمت او ډېر يـې ژونـدي ونيـول، ،دمكـې كفـارو تـه دا مـاتې د زغـم نـه وه ،هغوى له مسلمانانو څه د غـچ اخسـتلو اور سوځول پوره يو كـال يـې چمتـو والى ونيوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي بـا لاخره د هجرت پـه دريـم كـال يې درې زره لښكر چې زادالمعاد پـه وينـا ، درې زره اوښـان او دوه سـوه اسـونه اود فتح الباري په وينا سل آسونه پكې وو برابر كړل اومدينې منورې تـه روان شـول پـه دې لښـكر كـې ددوى د احساسـاتو د راپاروكولـپـاره د ابـو سـفيان دمېرمنې هنده په مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون كړى وو چې وخت پـه وخـت بـه يې دوى تـه حماسـي، پـارووني او ددوى د وصـال لـه مينـې ډكـې سندرې ويلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مكې څخه مدينې تـه قاصـد ور ولېږه اوپـه مكـه كـې ددوى پـر ضـد لـه ټولـو تحركـاتو او چمتـو والـي يـې خبـر كړ،رسـول الله ص هـم زر كسـيز لښـكر تيـار كـړ خـو دمنافقانو رئـيس عبـد الله ابـن ابـى منافقـت او تمـرد وكـړ او درې سـوه تنـه يـې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت په دريم كال د شوال په ۷مه د جمعې پـه ورځ د دمجهز درې زره كسيز لښكر مقابله پيل كړه پـه پيـل كـې بريـالى شـو، خوله ځينو صحابه و سره د مادياتو او غنيمت مينې د ابريا ټكنۍ كړه ،كفـارو چـې كلـه وليـدل مسـلمانان د غنيمـت پـه راټولـو بوخـت دي او اسـتراتېژيكې نقطې يې پرېښـې نـو پـه كنـډو ور وختـل ،ناڅاپـه يـې يرغـل وكـړ او اويـا تنـه مسلمانان يې شهيدان كړل خوبيا هم، بشپړ برى يې په نصيب نه شو.احد حرم تـه نـږدې دى مـوږ سـاخت مهـال ورغللو ، د احد ډګر دامهـال پـه نقشـه جـوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې یې رسول الله دعبدالله ابن جبیر په مشرۍ پنځوس تنه غشي ویشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټیټه شوېده ، څه کم یو نیم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي اوممکن جیولوجیکي تغیراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټیټه کړې وي.

داغونډۍ د وادي فناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده اودمسلمانانوله لښکرڅخه یونیم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا دیخوا مو وکتل ډېرځایونه ترې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېدیځ ته د احد غره ته نږدې د عینین نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدینې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې یې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانوله بریا وروسته دعبدالله ابن جبیر ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن ولید چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شیله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان یې همدلته شهیدان او لاندې یې مسلمانان محاصره کړل.

دلته یو له جالیو جوړه څلور دیوالي ده چې داحد شهیدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سیدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمیر ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان یې هم تائیدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تیږې ایښې او همداتیږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د یوفټ په اندازه دیوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک یې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېر هغه شیان پلوري چې معمولاً یې خلک په ډالیوکې وړي، د احد میدان ختیځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختیځ ته یې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم منارې هم ښکاري. احد اوس هم وچ میدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په میدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبیاهم سپین ځایونه لري مونږ دهمدې ډګر په لیدلو بوخت وو چې په څو لویو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاریدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپیکر هم ورسره وو دوی تول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هواهم ډېره توده وه، پرتولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقریر پیل کړ ، تقریر یې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقریر څخه کوم نیم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړي اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپین ږیري ورغلل ورته یې وویل چې تقریر بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د لیدلو تلوسه لري نور ځایونه هم بایدوکتل شي او دولس بجې باید حرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقریر یې بس کړ خو دعایې هم پوره لس دقیقې وخت ونیوه زه خو څوځله ترې راپاڅېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجدته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځايونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلی بڼ اوګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بیروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمايي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ ديوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او ځوګرد حوضونه،شته دي، بيت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځايونه لري ختيځ ته يې اوم نمبردوه هديرې دي، ددې هديرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقيع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړۍ برخه يې د نارينه او دوهمه يا د مسجد دننني برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعينو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد دديوال لاندېنۍ برخه د چيسو ښتې او پاسنۍ برخه يې سپين رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاريخ کې له ځانګړې اهميت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاريخ کې په مدينه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تيږې يې په کې پورته کړي دي.

د هجري تاريخ پيل هم دقباد مسجد د کار له پيل سره تړلی دی، يعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدينې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته يې په خلاص او پرانيستي ډګر لمونځ وکړ،داځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبيلې اړوند کلثوم بن هدم ملکيت و او همدلته يې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهور ه چينه وه ، داکلی هم همدې چينې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ يې دتقوا په نيت اېښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وايي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نيت په لومړۍ ورځ اېښودل شوی دی، (لمسجد اسس علی التقوی من اول يوم احق ان تقوم فيه)يعني کوم مسجد چې په لومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روايت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پيغمبر وليد نو په قبآ مسجد کې يې کار کاوه او درنې تيږې يې پورته کولې يو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمايل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ يدلو وروسته رسول الله وفرمايل چې حضرت جبريل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روايت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی ياسپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنيف له رسول الله ص څخه روايت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د يوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاريخ په اوږدو کې څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختيا او رغونه يې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې څپره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر نی ټول مساحت یې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه او د ښځو لپاره ۲۲ بیت الخلاوې او ۴۳ د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیاکې درې میلیونه د ببلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر ټنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج یې په اړه فرمایي(فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین)یعني: (په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکي خوښوي) توبه ۱۰۸.

د شنبې په ورځو کې اوس هم په قباکې بیروبار وي مور هم د شنبې په ورځ ورغللو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکتر ښادمن په مدينه منوره کې بلد وو ،ماته يې وويل چې يوه ورځ دې په مدينه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځايونه درباندې ګورم، د يکشنبې په ورځ ماسپښين يې راته وويل چې سبا سحر به دې چاى له ماسره وي، او له چاى وروسته به د مدينې منورې د مشهورو ځايونو ليدلو ته ووځو ماهم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوى ننګرهار شرکت رئيس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئيس حاجي محمدامين، د اکوړه خټک دحقانيه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږديز کال فارغ او دخوست د صبريو اوسېدونکى مولوي نورالله او ظريف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئيس دى خو دامهال يې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجيان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوى عمارې او خدمتونه نه وو ليدلي خو حاجيان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصير احمدزي او دلغمان دقرغيو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان يې راته صفت کاوه خو په مدينه منوره کې له حاجيانو سره ددوى نيک چلند او ښه خدمتونه ما په خپله وليدل دوى خپل حاجيان په دوو عمارو کې ځاى پر ځاى کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښتې وې چې له عمارو به راووتلې نوحرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بيه لوړه وي معنى داچې دوى د حاجيانو لپاره ډېر لګښت کړى و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت پـه خپـل لګښـت حاجیـان پـه مدینـه منـوره کـې نـه دي ګرځـولي خـو دوی ورتـه مـوټر نیـولي او پـه ټولـو تـاریخي ځایونویې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجیان له مدینې منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجیانو دهغه بار لپاره چې په یوموټر کې نـه ځاییـده بـل مـوټر نـه نیـوه،پـه داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجیانو بار ته یې بل موټر ونیوه داکارونه دولت هم نه کـول اونـه یـې هـم حاجیان په بېلابېلو سیمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښادمن دوی پـه فـولادي کـرولا مـوټر کـې سـپاره شو، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعیم د پغمان اصلي او دمدینې منـورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بیا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبیا د حضرت سلمان فارسـي بڼ ته روان شو،پر لاره مـو څـو باغونـه ولیـدل پـه ځینـو کـې یـې د خرمـا ونـې وهلې هم وې یوځای مودرې غزونه هم ولیدل د سلمان فارسي، رض باغ موله ډېرو پوښتنو وروسته وموندە خوزموږ داټکل برعکس هېڅ بیروبار پکې نه وو آن له موږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ پـه خولـه کـې دبئـر الفقیـر (دفقیـر کـوهی) پـه نـوم تـاریخي کـوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاریخي آبدي په توګـه یـې خونـدي کـړی او لـه شـاوخوا یـې تـرې اوسـپنیزه جـالۍ تـاوه کـړې ده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترڅنګه ليکل شوي چې دا کوهی يو تاريخي اثر دی او هرډول تېرى پرې تاريخي جرم ګڼل کېږي، له دې ليکنې سره زما خيال دافغانستان د تاريخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پريو کوهي څومره پام کوي او دافغانستان ټول تاريخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزيمونو ښکلاده.

داچې دې باغ ته ولې د سلمان فارسي باغ وايي پر لامل يې پوه نه شوم،خوپخوانی تاريخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (ټيوب ويل)وېستل شوی اوپرېمانه اوبه د برېښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې رواني اوبه وليدې هغه هم همدا چې په برېښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ويالې اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهيل لوېديځه برخه مو ږ ته ښکاريدله چې احاطه ترې تاوه وه نور نو ترې چاپيره ودانۍ وې په منځ کې يې د حسين بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر يو ديوال چا (يا حسين) ليکلي وو خو لويه چليپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي يې کورونو ته بيول ماته بياهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښوا ويوه زاړه او خيرن کميس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځيو ته ځي .دا مهال د سحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفريح وه د زده کوونکيو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو يوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانواوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دڅښې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډیر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږداکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې ترهمدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې ترډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي.له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخـه داخـراج پـه معنـی وه، پـه پـای کـې يـې سـختـه ازموينـه هـم وه لـه شاوخواسلوتنوڅخه له نيموډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېريې په نوروځايونوکې پخپله استادان وو، ناکاموکسانو ته شهادت نامـه او پـوره پيسـې هـم نـه ورکـول کېـدلې ، ايلـه ۵۰۰کلداري او څوکتابونه ورکول شول. خوبرياليوکسانو تـه ۱۸۰۰کلداري ،شهادتنامه هغه هم د مدينې منورې دپوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په برياليوکسانوکې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰پورته وو.

پرسـړک يوځـای اشـاره سره وه زمـوږ مـوټر چلوونکی محمـد نعـيم ورتـه ودرېد خوسړکونه تول خالي وو، مانعيم تـه وويـل چې سـړک خو تـول خـالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته اونه ترافيک،خوهغه راته وويل چې دلتـه تـول سـړک د کامروپـه واسطه له مرکز سره تړلی دی کـه کـوم تخلف وشـی کيمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بيا دموټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي،چې پـه دې پيغـام کـې دتخلف ډول ، وخت ځـای او د جريمې اندازه ليکل شوې وي او چلوونکی بيا اړ دی چې ټاکل شوې جريمـه پـه ټـاکلي وخت بانـک تـه وسپاري اوکـه ويـې نـه سپاري نـو کـه چلـوونکی اجنبي (هغـه چـې دسـعودي تبـع نـه وي)اوکـه سعودی وي نوداجريمـه پـرې لوړېږي کـه بيا يې هم ور نکړي نوکله چې اقامـه يـا جـواز سـير تمـديدوي نـو لومړی ترې جريمه اخستل کېږي، نودلته ترافيکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړې توګه مدینه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل او خرما ډېره پیدا کېږي او هلته ارزانه وي، خو سرچپه ، په سعودي کې خرما قېمته ده، موږ په افغانستان کې ښه او پسته خرما کیلو په شپیته افغانۍ پېرو خو دېته ورته خرما په مدینه کې په شاوخوا شل ریاله چې ۲۵۰ افغانۍ کېږي پلورل کېږي، یو ځل ما یو ډول خرما کیلو په اوه ریاله واخستې خو کلکې وې بیامې پر ملګرو وخوړلې. په مدینه منوره کې یو ډول خرما ته عجوه وایي دا خرما خوږې ، ګردې او توري دي ډاکټر ښادمن راته وویل چې دا خرما تر نورو ډېرې قېمته دي، هغه راته وویل چې دخرما داذات یواځې په مدینه منوره کې او هغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پیدا کېږي او دا خرما په بل ځای کې میوه نه نیسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلو ساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده، ښادمن وویل چې رسول الله ص د عجوه بوټي په خپل لاس اېښي دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پیدا کېږي نوریښه یې هماغه د رسول الله ص پر لاس اېښودل شوی بوټی دی، دعجوې کیفیت او غټوالي ته په کتلو دیوې کیلوبیه یې له ۳۵ ریالو نیولې تر ۱۰۰ ریالو پورې ده.

ما چې دخرما بیه په افغانستان او مدینه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونیوه نو یو څو کیلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ايله ورته اوه دقيقې لاروه موږبه د بازار افغاني اوجنت المعلى دديوالـه لـه لارې حرم تـه تللو دلتـه هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسيزه وه،ما غوښتل چې لـه مولوي احمدي پرتـه يوتن بل هم راسره وي چې پـه چاى ډوډۍ کې راسره مرسته وکړي، زما کابلی ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات دکابل پـه ميرويس ميدان کې اوسېده ترکاڼ وو ښه سړی وو پـه مکه کې يې زمـوږ خدمت کـاوه خومولوي احمدي راته وويل چې دخونې ټول خدمت زه کوم، خوبل څوک مه راوله،ريښتياهم هر خدمت يې کاوه او له ټولو جنجالونو يې بې غمه کړی وم .

زموږپه خونه کې نصب تلويزيون يواځې پنځه چينله نيول، يو چينل کعبه ۲۴ ساعته لايف ښودله.

زموږ دعمارې عرب څوکېدار پخپله په تلوېزيون کې هرڅه، هرلوڅ اوپټ غربي چينل ،هره نڅا اوهره سندره ليدل خونوروتـه بـه يې ويـل چې تاسوخوحاجيان ياست خراب شيان مه ګورئ.په نوروخونوکې ټلويزيونونو ډېر چينلونه نيول.

بازار افغاني د جنت المعلى د شمال ختيځ ديوال ترڅنګه لويه زېرزميني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان يې خوښوي خو ډېر توکي يې دکوچنيانو د لوبو سامانونه وواوهغه هم ګران بيه، ددې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږ وو، ډېرې ځوانان وو لمونځ يې هم د سترياترحده نه اوږداوه، خوپه مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان د پاخه عمر خاوندان وو، هغومره، خوږغږي هم نه وو، قاري حذيفه هم دنبوي مسجد له خطيبانو و، ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود، خواوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سړی به يې ستړی کړ، يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم، ماويل داله نبوي احاديثو اودشريعت له روح سره په ټکر کې دې ځکه دده ترشاه لسگونه زره انسانان ولاړ دي چې زرگونه سپين ږيري، سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي، داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ دجمعې مازديگر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي، د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسگونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکوچې په قيام کې دامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ، امام دتلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور دټولو لمونځ گډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام دتلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیارې خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه یې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې بډاى او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دى، دا سالون په منځ کې لوېديځ ته وتلى ځاى لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث ،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتى کمپيوټر ايښى دى، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوى سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټر کې ثبت دي، په ډيټابيس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونوکتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير سترګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونوکې دى او ابراهيم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوى عالم دى، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکى دى، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېوادکې زېږېدلى دى، که دى دبل هېواد واى نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ واى، ددې تفسير په سريزه کې داسپيناوى شوى دى چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دى او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دى، يعني يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکى دى، ښايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر ويار

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـم نـورو دعـوه کـړې وي او دافغـاني ابـراهیم ابـن اسـحق خدمتونـه او شخصـیت یـې نشاپوریانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهیم ابن اسحق په **۳۰۷**هـ س کې مړدی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پانګه هم لري او ډېره برخه یې آنلاین هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدینې بازار او هوا

مدینه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوايي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدینه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دي،موږ دمکې ګرمۍ ځپلي وو اودمدینې هوا راته سم پسرلی بریښېده،دلته ایرکنډېشن ته اړتیانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدینې منورې ته پرېښي وو ، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بیې ټیټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما ، خولۍ او... خو ضرور و چې پیر لي مووای دحرم شریف لوېدیځ ته دارالایمان کانټیننټل هوټل اوځولوړپوړیزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازار و ، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ یوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په یوولس زرو ډالرو یو د سروزرو هار واخیست،علي محمدنالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وویل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د یوې لوړې کورنۍ اړوند پریوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته یې ددېرش لکو افغانیوپیشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر یې هم هماغې ته واخستل او ښايي هرات ته له ستنېدو وروسته یې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وویل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډاليوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځينې دوستانو ته ساعتونه راوړم ،ځينو دوستانو د ځانګړيو ساعتونو راوړلو فرمايش راکړی وو ،د حرم شريف ترڅنګ د جنة البقيع له ديوال سره نښتی دساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، يو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خليل نومېده او دبلخ ولايت دمرکز مزار اوسېدونکی و ، څو ساعتونه مې بيه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وويل چې که ته ماته دسل ريالو جنس په زر ريالو بيه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګټه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ويې ويل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي مونږ اړباسي چې دسلو جنس په زرو بيه کړو ځکه چې که مونږ د دوه سوه ريالو جنس په دوه سوه بيه کړو نو مشتري راته پنځوس رياله وايي نو مونږ مجبور يو چې په پنځه سوه رياله يې ورته بيه کړو او دوه نيم سووته راښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سيکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي ليکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخواني کيلی ګور سيکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خليل راته وويل چې دحرم لوېديځ ته ددارالايمان کانټيننټل شاته د عبدالغني ميمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ايجنسي دي او نرخونه يې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني ميمني شرکت مې په پوښتنه پيداکړ،خو دومره بيروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولوته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره يې بيه ليکلې وه،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهنديانو خبره (بارګيننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماوليدل چې اوس دبيروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې ځوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندی ښکارېده دحاجي خلیل کارت وروښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیا به درسره مراعات وکړو، ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والا په ۲۲۰او ۱۵۰ والا په ۱۴۵او نور ساعتونه هم له ټاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلي ښځینه جامې لیدلې وې دادوکاندار هم افغان و، ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې یې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو، دجامو ښکلا، ډول ډول ډیزاین، له کورنۍ څخه بېلتون او مسافري اوپه مېرمنې او بچیانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم، داداند ښېنه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پیداکېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه تړلي اويا یې پر دروازو پردې ځړولې وي، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ساعته نوکریوال چمتو وي و، آن دشپې یې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ساعته پرانیستې وي موږ هم سپین ږیرى له ونې ټیټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په ټېل ماټېل کې یې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړې وو، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی، خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ورځو کې ماکم ترکمه درې ځله باران ولید خو بیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته د استسقا لمونځ وشو چې ډېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدينه منوره نرۍ نرۍ باران وورېد.

د مازيګر له لمانځه وروسته له ډاکټرښادمن سره ددوی ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان او سپدونکی حاجي عبدالمتين چې په دې ولايت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، وليد، هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ او مېړانې، ډېرې کيسې وکړې چې پر موږ يې نور هم ګران کړ.

د محرم په اومه د سه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل د ماسپښين له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سياسي بحث وکړ، مانه غوښتل چې د حج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم يا ټلوېزيون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې يوازې عبادت ته ځانګړې وي.

ما اورېدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئيس دانش کړوخېل هم حج ته راغلی دی، په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خو نه مې په حرم کې، نه عرفات، نه منی، نه مزدلفه کې وليد، کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبرېښېده، کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې وليد، په ټوکه مې ورته وويل چې تللی دوبۍ ته وې او اوازه دې د حج خپره کړې وه، خو هغه راته وويل چې، حج ته تللی وم خو دا چې حرم کې ډېر نه ښکارېدم لامل يې داوو چې ډېربه په انټرنېټ کيفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

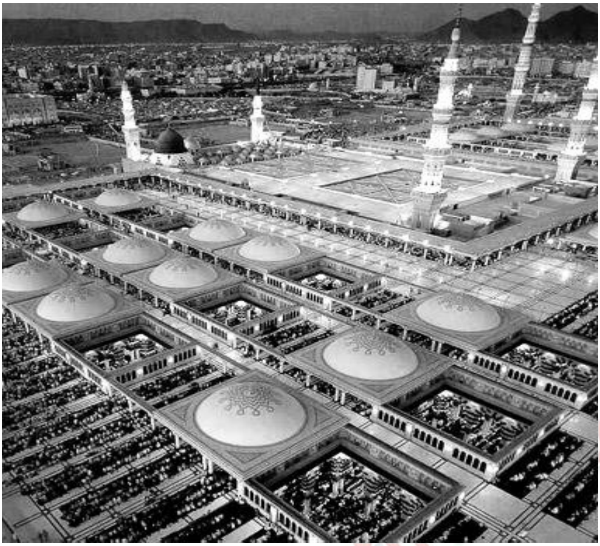

www.melitann.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم څمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلوکې نوم لري، دا فورمول یې په حرمینوکې هم تطبیق کړی دی، دمکي حرم لاندې دموټړو سړکونه، پراخ تونلونه،زرګونه تشنابونه او دمدني حرم لاندې ساحې څخه څمکتلي ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي اوبرېښنایي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونوکې پرېمانه دلاس وینځلو خو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړکې د تشنابونوترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړکې دتشنابونو ترڅنګ دموټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چارواکیوپه وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایېږي ،دموټرو تم ځای په کمپیوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، دموټرو ددرېدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په څمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانتینونه او ترافیکي اسانتیاوې پرېمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پرق اوایرکنډېشنونه پکې فعال او د تهویې سېستم یې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یوساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم د ځمکتلي د چت ډیزاین خپموته ورته دی، موږ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دریم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له یوتن مستخدم څخه مو بهر ته د وتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب اوسېدونکی و لار یې راوښوده خو ورسره یې پر موږ د پوره احتیاط او هوښیار اوسېدلو سپارښتنه وکړه،هغه په مدینه کې د نا امنۍ، دوه کیسې هم موږ ته وکړې، یوه کیسه یې داسې پیل کړه: یو پاکستانی له دوو ښکلیو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی یې وتاړه،او ښځې یې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پیداکاوه نودوی ورسره وې.

بله کیسه داسې وه :کله چې جنرال پرویزمشرف دپاکستان ولسمشر و نو دهغه یو نږدې ملګری لوړ رتبه جنرال د خپلې کورنۍ له یوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ویوه ورځ دا جنرال او داانجلۍ له یوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، دټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا لیدلې نو ورته بې تابه شوی دی،پر یوه پاک او له بېروبار څخه پر خالي سړک یې موټر درولی ،دې جنرال ته یې ویلي دي چې موټر خراب شوی اوښکته شه ټیله یې کړه ،کله چې جنرال ښکته شوی او دموټر شاته تللی دی نو،موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ یې وتښتوله ،جنرال سمدستي مشرف ته ټېلیفون کړی،مشرف ملک عبدالله ته ټېلیفون کړی ملک عبدالله پولیسو ته عاجله قومانده کړې بالاخره ددې جنرال په مرسته یې درې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پیداکړل.

هغه زیاته کړه چې ځینې پولیس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي،هغه وویل چې دوه درې کسه یې لیدلي چې پولیسوترې لکونه ریاله اخستي دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دیدن وروستۍ شېبې

دحج ورځې شمېرلي دي،او په مدینه منوره کې خو حاجیانو ته ایله داتو نهو ورځو استوګنې زمینه برابرېږي،حاجیان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حدیث روایت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو ویاړ راپه برخه شو.

له ماخخه په مکه معظمه کې یوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په یوه مېلمستیاکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدینه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدینه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبرراغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په یوه دوکان کې مې بنه جای نمازونه ولیدل یو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ریاله فیصله کړ،نور نو د رنګ او ډیزاین له کبله زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د یمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلوسره سمدستي یې وپېژندلو ویل یې چې افغانان خو یئ،خودا ووایئ چې دشمال که د جنوب یاستئ ماورته وویل چې زه دختیځ یادننګرهار یم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود، دشمالي ټلوالې او امریکایانو ضدوو ،طالبانو ته یې دعاکوله،کله چې پوه شو نظر اوفکر مو یودی نو لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې جرئت وکړ زه یې هم جهاد ته وهڅولم، ويې ويل چې دوه میاشتې وروسته لومړی پاکستان او بیا افغانستان ته ځي ماورته وويل چې هلته څه کوې،ويل یې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وويل داڅه وايې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵ کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امریکایانو فدايي يا استشهادي برید کوم،علي وويل چې په دنیاکې یې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته یې اشاره وکړه چې دلکونو ریالو جنس پکې دی او ښه سودا یې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژنې یاله چاسره دې اړیکې شته دي،ځواب یې راکړ چې څوک نه پېژنې خودهغه چا دټیلیفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدايي برید کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواو سپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکومې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر یمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهیدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ایا دده برید به رښتیاپر امریکایانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواو دجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چینلونو سره دتړلیو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخلیک به دجهادي سوداګروپه لاس تاکل کېږي اوکه دازمینه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدینو سره ملګری شي،څه مناسبې توصیې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پیسې یې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ پـه مـازيګر(دمحـرم يوولسـمه) زه او ښـادمن د عبـدالغني ميمني دوکـان تـه ورغللـو اوهغـه تـه موسـاعتونه واخسـتل،د حـاجي نعـيم پغماني ترورزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسـې وګرځېدو دشپې يـوولس نيمې بجې زه ،ظريف زمـان نيـازی،ډاکتر ښـادمن او قـاري،د قبا مسـجد تـه لاړو دشـپې بيروبـار کـم او هوابنـه وه نـو ددوی دشرکت له موټر څخه موښه ګټه واخسته تېل هسې هم ديوريال درې ليټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلونوبهر مود ځوانانو ډېرې چيغې واورېدلې مـوږ فکر کاوه چې ځه لوبې به کوي موږپرلمانځه ودرېدو ،چې چيغـې ډېرې شوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زياتې ضربه او منفرد ډزې پيل شوې،داهرڅه له مسـجد سره نښـتي و مـوږ لـه لمانځه وروسـته پـه مسـجد کې تـم کېـدل غـوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعيم له خپل يوه پېژندګلو څخه پېښـه وپوښتله هغه ورته وويل چې حکومت او دمـدينې شـيعه ګـان نښـتي دي داچې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زموږ د ځان تـر څنـګ مـوټر تـه هم اندېښـنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خير ډزې چې کمې شوې مـوږزړه وکړ راووتلو څـه بانـدې دولس بجې وې چې په سيدالشهداء واټ له حرم څخه لرې لېـرې اطباق هوټل تـه ورغللو.

حاجي نعيم وويل چې پـه مدينـه منـوره کـې ډېر زيـات شـيعه ګـان دي خـو حکومت پرې ډېر زيـات قيـودات اېښـي دي ،کلـه کلـه آن د حکـومت پرضـد وسله وال پاڅون هم کوي اوپټې پټې دسيسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدينه منوره کې لـه عصـري او نومـوتـو هوټلونوڅخه ګڼل کېږي، زموږ کوربه ډاکتر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راوور، دپسه روغ روغ ورنونه او اوږې یې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونوکې راوړې، کباب یې ښه خوړین وو خو سپورلګېده اومالګه اومرچ یې کم وو ډوډۍ مووخوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي ویښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسیدنصیر ته ویلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات اوبیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزروحاجیانو لېږد رالېږددکام ایر د هوایي شرکت مسؤولیت وو، دانوکابل ته دکام ایر هوایي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زموږ دشرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو، جدې ته چې د حاجیانو دانتقال لپاره دبنګله دېش دمکتب لخوا کوم موټر کومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې دډاکټربنادمن دوی دعمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم باید هملته ورغلي اوله هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل دشپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان موپه کې بار کړ خو زموږ دځوملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نیولی وځای نه شول، دشرکت مسؤولینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ دعمارې اوفندق الاشراق ترمنځ دپینځو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وواوپه شا یې وړل سخت وو ،پاتې سامان موپه نویو موټروکې بار کړ داصولوله مخې ددې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله موچې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانوسره مې دشرکت دډرېور نعمت شور واورېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه څلوېښت ریاله ددې موټرو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې دا سامان انتقال کړي، بل دا چې دواړه خویو کیلومتره هم ندی او موټروته ورکړې کرایه که په حاجیانوو وېشل شي نو پنځه پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسوولې څلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور گفته شده است) اوکه زه له دوی داپیسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې څلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو راښکته کاوه نو موږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سبق ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم اوکه اړتیا شي نو ستونزه حل کړم.

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زموږ د شرکت ګډونوال وو هم زماترڅنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان دموټر رئیس معرفي کړ، ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سیټ ونیوه نو نور خلک لاپوره راښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد) مې وکړل او په وروستي ځل مې د رسول الله ص اوشیخینو سلام وکړ، دابېلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې همدلته بند او د رسول الله ص دمزار په پنجروکې اسیر و.

په هرحال څلور نیمې بجې موټرو حرکت وکړ یوځل بیا په یوځای کې د حاجیانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول اود حاجیانو حاضري واخستل شوه له مدینې منورې څخه په تیاره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په یوه مسجد کې په جماعت اداکړ زموږ موټر چلوونکی هادي شباکیا داندونیزیا اوسېدونکی او خبرنه دریشي یې پرتن وه،موږ په تیاره کې روان وو چې دترافیکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته یې د راښکته کېدلو وویل له ښکته کېدلو وروسته یې سمدستي ورته د جریمې پرچه ورکړه، شباکیا لږ ځان اخوا دېخوا کړ عذر یې وکړ خوګټه یې ونکړه یو سل او لس ریاله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانۍ)یې ترې واخستل اوپرچه یې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول یې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جریمه کوونکي کمپیوټر شمېره،دموټر پلېټ ،دجریمې اندازه هرڅه لیکلي وو،چلوونکی ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وویل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګوڼه کې راګېر شوم نو د ځان دوېستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کیلومتره په یوه ساعت کې دی،نوکمپیوټر زه ښکار کړی یم او دترافیکو مدیرته یې خبر ورکړی دی، شباکیا خفه شو ویل یې چې داپیسې ،دی له خپل جېب څخه ورکوي او کمپنۍ یې مسؤولیت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وویل چې ده ته له حاجیانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پیل وکړ او چنده یې ورته ټوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو لیکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولېږي)

چای موپه مطعم الراحة والزین کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدینې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدینې ته ۱۵۰ کیلومتره لېرې په الظبیة والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکارېدل.

له آبیار سره نږدې موپه یو هوټل کې د زمزمو د لېږد (سقیازمزم)سپین ټانکر ولید.

دمدینې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدینې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په یوه ساعت کې تر ۲۰۰کیلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدینې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځایه چې دمکې او جدې لار بېله شوې یا له مکې معظمې څخه ۹۹کیلو متره لېرې ټوله لار توره او سوځېدلې تیږه ده. کله کله صحرایي بوټي هم لیدلی کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ینبوع،واثل ،ابیار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هېڅ حیوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځایه باغچې او کروندې ښکاري، ونې یې بې مېوې اوله واټرپمپونو یاژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره ښکاري له مکې څخه مدینې ته ۲۵ کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښارګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لویې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښارګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خوهلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته د اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلې شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایاني هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، د بنګله د ښ مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه راښکته کړل او د تللو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړ، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم د خپل سامان تللو ته په تمه وو ،موږ د سامان د تللو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤلین بې غمه وو ،تر ماسپښین قضا پورې د ترازو مسؤلین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن و اسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ما خپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېر وو ،د پښو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لړ به چې پرېشانۍ وېورم د چاپښویالاس به راوېښ کړم،خوبیاهم یوساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ یو ملګری اونه یې سامان شته دی،مسؤولینوزموږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې) ته لېږدولي وو ،چې هلته ورغللم نواوبه ،بیکونه،بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم یو شی مې یوځای کې اوبل مې په بل ځای کې وموندل.

حاجیانو موقع غنیمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو(تله)وړیا وه حج پر تولو اغېز کړی وو ،زما وزن هم درې نیم څلورکیلوکم شوی وو په جده کې مې وزن دوه اتیا کیلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام ایر مسؤولین راغلل او د سامان تلل پیل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول،دسامان تَلونکیو (وزن کوونکیو) به له واسطه لرونکیو سره اوه،اته کیلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کیلو سامان به یې هم ډېر وو نو څه یې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلی وو ،نو د یوکیلو اضافي سامان پیسې یې هم ترې اخستلې ،دشرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کیلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اریانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کیلوګرامو ته اجازه ورکوي،که له څلوېښت کیلوڅخه به دخلکو یو کیلو بار هم ډېر وو نو دکیلو پر سر به یې ترې ۲۵ ریاله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانوسره پټې اړیکې جوړې کړې د زمزم یوه بوشکه چې لس لیتره پرې لیکل شوي وو خو یوولس لیتره پکې ځایېدل،او حاجیانوهم ډکې کړې وې،حاجیانوغوښتل چې دابوشکه ورته په لس لیترو حساب شي خو د ترازو مسؤولینو به ترې د یو یا یونیم لیتر اضافي اوبوهم ۲۵ ریاله غوښتل بالاخره ځینو حاجیانو د ترازو له وزن کوونکیو مزدورانوسره لاس

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو کړ، ديوې بوشکې په سربه يې لس رياله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به يې پرې تېره کړه، په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل يې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تلَلو معاف دی، خلکوبه خپل درانه شيان په لاسي يا دغاړې بيک کې واچول ځيني به يې په يوپلاستيک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه يو تن پېژنم، چې په بيک کې يې شپاړلس کيلو او په پلاستيک کې يې شپږ کيلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلَلومعاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده ليکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي كوونكي سست وو، بيكونه هم په كمپيوټر خارل كېږي او انسانان هم ،له هغوشيانو پرته چې دنړيوال معيارله مخې يې په الوتكه كې لېږد بند ندى، دلته دوى ځانگړې خوښه هم درلوده، ځينې بې ضرره او مجاز شيان يې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه كې كېناستو، كام ايرلا دمخه راغلې وه، الوتكې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بيا په مخ كې په بزنس كلاس كې كېناستو دالوتكې استيورد دوه ،درې ځله موږ ته وويل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وويل چې موږ شاته لاړ شو نو خير دلته ځوک كېنوې، دا الوتكه خوټوله د حاجيانو لپاره ده او ټوله پرې ډكېږي، تاسو د بزنس كلاس لپاره ځانگړې ټكټونه نه دي خرڅ كړي اونه د حاجيانو په ټكټونوكې توپير شته دى، نو بيا د اخوكۍ شاته اوزگاروئ؟ هغوى هم غلي شول، داځوكۍ په رښتيا هم پراخه او پستې وې، څه نور امتيازات يې هم درلودل.

الوتكه د سعودي په وخت كې په لس كم نهوبجو والوتله لاندې تپه تياره وه، ځو ځو ځايه مو لاندې په سترو سترو رڼاگانو ستركې ولگېدلې د الوتكې له عمليې مو پوښتنې كولې ځينې يې د سعودي ښارونه راښودل ،يوځاى يې بحرين راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بيا دشپې تېرېدل ښېل خوند لري، ددوبۍ داسمانڅكوپرډېزاين او نقشه ځوک له ځمكې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بيادشپې دڅراغونو په كتار ونوكې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړې او سترې ودانۍ اوسرکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یادګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول ځراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پرک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سرکونه سپین پرق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو ځراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه دسعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وبستی و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې ببرته واغوست زموږ جامه ددوبي(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوڅپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لایې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې،په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولي شوې وې له هرې بخارۍ مو څو څو څوکۍ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ،حاجیان ورغلل او دخپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، خو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یاپنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانوخپل د زمزم بوشکه په ځانګړې پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستې وو دړې لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلې وې نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۳موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل ننداريې مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتې وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلې وو،چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوريې مې رفیع الله روښن به زموږ له خپل موټرسره راشي او داسامان به راسره وبسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوایي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بیا مو ډاډ ورکړ،کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ویلي وو چې په کابل کې د سامان د ښکته کېدلو او سترې مه شي په وخت کې غله او کیسه بران غلاکوي او له همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پولیسو ، هوټل ته دننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حیران شوم چې دا پنځه غوټې څنګه دخپلې کورنۍ غړوته وسپارم خیر سامان مې حاجي ګلاغا او دهغه مورته وسپاره په دې بیروبار او تیاره کې د کورنۍ د غړیو موندل هم اسانه کار ندی، خیر په ټېلیفون مو یوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زما پخواني ډربور حیات استاد ولیدم پرمایې غېږ کړ،له ودرېدلوسره سم یې ګل په غاړه کې راواچاوه ویل یې چې نور دوستان هلته د هوټل ددېوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېلیفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترې مه شې او ګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوېستل ،عسکر راته وویل چې استاده په ټلوېزیون مې ستا نصیحتونه اوموعظې لیدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو ، ماهم ورته کور ودانی ووایه لاړو په یوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما یې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، څوڅوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ دکورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال ابادکې وو خو بیاهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو ، زه رښتیا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تیاره وه، زه د نورو دوستانو په تکلیف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وویل چې تاسو ولې په دې یخنۍ کې ځان په تکلیف کړ ، خو ،ښه ده ورور مې مشفق دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ایرکنډېشن او بخارۍ همېش فعال ساتي، موټر یې ګرم وو، په دې ترتیب مو یوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه، دا سفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبیا بیا سفر تنده یې راکې ژوندی کړه هیله ده چې دامې حرمینوته وروستی سفر نه وي او هیله ده چې الله ج د ټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي او الله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته یې له حرمینو سره اشتیاق اوبې ساري مینه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړې اواوس یې هم ورته کوم خصوصاً زما دګران ماما معلم میرعثمان او زما دکوچنیتوب دمهال د استاد او تروزي ملاعبدالجان لالا. تاسو هم ورته آمین ووایئ. له تاسو درنو لوستونکیو هم ډېره ډېره مننه چې ددې یون لیک له لارې په حرمینو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسو ټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمین

ربناتقبل منا انک انت السمیع العلیم.

حقیار

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library